

**POWIATOWA STRATEGIA
ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
POWIATU ŚWIDNICKIEGO
NA LATA 2014 - 2020**

SPIS TREŚCI

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA	str. 3
2. CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA	str. 6
2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU	str. 6
2.2. DEMOGRAFIA	str. 7
2.3. BEZROBOCIE	str. 11
2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ	str. 17
A/ REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	str. 24
B/ REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH	str. 29
2.5. WSPARCIE OSÓB I RODZIN	str. 32
A/ POMOC SPOŁECZNA	str. 32
B/ KWESTIA OSÓB STARSZYCH	str. 59
C/ PRZEMOC W RODZINIE I INTERWENCJA KRYZYSOWA	str.60
D/ OPIEKA NAD DZIECKIEM	str. 62
2.6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POWIATU.....	str. 69
2.7. POZYSKIWANIE ŚRODKÓW ZEWNĘTRZNYCH	str. 71
2.8. ANALIZA SWOT	str. 95
3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA	str. 100
3.1. WIZJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE	str. 100
3.2. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ	str. 108
4. UWAGI KOŃCOWE	str. 109

1. CZĘŚĆ WSTĘPNA

Rozwiązywanie istotnych problemów społecznych mieszkańców powiatu jest działaniem trudnym i długofalowym. Koniecznym jest zatem, strategiczne podejście do zagadnień ze sfery polityki społecznej, oparte na opracowywaniu, wdrażaniu i kontroli realizacji planów strategicznych. Na poziomie zarządzania lokalnego główną rolę wśród tego typu planów pełni strategia rozwiązywania problemów społecznych.

Strategia jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców. Dotyczy w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną. Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze problemów społecznych. Ma być narzędziem sprawnego i efektywnego zarządzania w wymiarze wieloletnim i stanowić niezbędną podstawę programową działań Rady Powiatu.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2014 – 2020 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych.

Najobszerniejszą część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, która została skonstruowana na podstawie określenia stanu aktualnych problemów społecznych występujących w powiecie. Jest wypadkową potrzeb i oczekiwań mieszkańców sporządzoną przez grono specjalistów z wielu obszarów działalności społecznej i na rzecz różnorodnej grupy odbiorców. Z diagnozy wynikają najważniejsze obszary problemów społecznych.

Najważniejsze kwestie społeczne zidentyfikowano za pomocą narzędzia, jakim była analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (SWOT).

Ponadto strategia zwiera misję, oraz cele i kierunki działań, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych oraz służą podnoszeniu jakości poziomu życia mieszkańców powiatu.

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych stanowi długofalowy plan działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych danego środowiska. Obowiązek opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych wynika z art. 19 ust.1 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 182 z późn. zm), który stanowi, iż do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja powiatowej strategii rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, wspieranie osób niepełnosprawnych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Realizacji Powiatowej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych służą programy operacyjne:

- Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Świdnickim na lata 2011-2016,
- Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy na lata 2011-2016,
- Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Powiecie Świdnickim 2012-2014,
- Program Ochrony Zdrowia Psychicznego Mieszkańców Powiatu Świdnickiego na lata 2011-2015,
- Program Współpracy Powiatu Świdnickiego z Organizacjami Pozarządowymi i Podmiotami Prowadzącymi Działalność Pożytku Publicznego na rok 2014.

Przy formułowaniu założeń strategii kierowano się zapisami Narodowej Strategii Integracji Społecznej, Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego oraz Strategii Rozwoju Powiatu Świdnickiego. Dokumenty te wpływają na politykę społeczną i decydują o kształcie przedsięwzięć realizowanych w jej poszczególnych obszarach.

Powiatowa Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych opracowana została przez Zespół powołany zarządzeniem Dyrektora PCPR w Świdnicy Nr18/2013 z dnia 3 grudnia 2013 r.

W procesie tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Świdnickiego na lata 2014 – 2020 uczestniczyli przedstawiciele samorządu lokalnego, środowisk pomocy społecznej, rynku pracy, oświaty, ochrony zdrowia, sądu, policji, przedstawiciele organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu świdnickiego. Ponadto projekt strategii zostanie poddany konsultacjom społecznym, dzięki czemu wpływ na ostateczny kształt dokumentu będzie mógł mieć prawie każdy mieszkaniec powiatu.

Do podstawowych zadań przy tworzeniu strategii należy zaliczyć diagnozę problemów społecznych, wskazanie głównych kierunków działań, a dla obszarów problemowych – priorytetów oraz działań niezbędnych do ich realizacji. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych, jest zatem wyrazem zintegrowanego planowania społecznego.

Nadrzędną korzyścią płynącą z opracowania niniejszej Strategii jest przede wszystkim stworzenie wizji rozwoju i wyznaczenie kierunków pomocy społecznej do 2020 roku. Ma ona stanowić także bazę do opracowywania bardziej szczegółowych programów działania, mających na celu poprawę jakości życia mieszkańców powiatu świdnickiego we wszystkich jego obszarach.

Dokumentami, które bezpośrednio regulują zadania i obowiązki w zakresie rozwiązywania problemów społecznych są ustawy, stanowiące instrumentarium polityki społecznej. Akty te ustanawiają i definiują narzędzia polityki, do których zalicza się m. in. instrumenty prawne, finansowe, organizacyjne, kadrowe i czasowo-przestrzenne, instrumenty organizacji czasu wolnego. Narzędzia te mają wpływ na rozwiązywanie poszczególnych problemów i składają się na zakres rozwojowy powiatu jako jednostki administracyjnej.

Wśród ustaw tych należy wymienić między innymi:

- ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 595 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 182 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t.j. Dz. U. 2011 r. nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2012 r. poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2012 r. poz. 124 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. 2011 r. nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 kwietnia 2006 r. o spółdzielniach socjalnych (Dz. U. 2006 nr 94 poz. 651 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. 2010 r. nr 234 poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 r. nr 139 poz. 992 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 r. nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),
- ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2013 r. poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 674 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz. U. z 2013 r. poz. 672 z późn. zm.).

2. CZĘĆ DIAGNOSTYCZNA

2.1. CHARAKTERYSTYKA POWIATU

Powiat świdnicki leży na Dolnym Śląsku, w południowej części Niziny Śląskiej, u podnóża gór Sowich i Wałbrzyskich. Od północy graniczy z powiatem średzkim, jaworowskim i wrocławskim, a od południa otoczony jest przez powiat dzierzoniowski i wałbrzyski. Jego granice administracyjne oddalone są o ok. 30 kilometrów od Wrocławia i ok. 7 kilometrów na południowy zachód od autostrady A4. Powiat przecina także droga krajowa nr 5 (Świecie – Bydgoszcz – Poznań – Wrocław – Kostomłoty – Przejście Graniczne w Lubawce) oraz droga krajowa nr 35 (Przejście Graniczne w Golińsku – Mieroszów – Wałbrzych – Świebodzice – Świdnica – Wrocław).

Powiat świdnicki zajmuje powierzchnię 743 km², co stanowi 3,7% terytorium województwa dolnośląskiego. Zasięgiem obejmuje 2 gminy miejskie: Świdnica i Świebodzice; 3 gminy miejsko-wiejskie: Strzegom, Żarów, Jaworzyna Śląska oraz 3 gminy wiejskie: Dobromierz, Marcinowice i Świdnica. W jego skład wchodzi 113 sołectw oraz 130 miejscowości (łącznie z miastami). Pod względem powierzchni największe w powiecie są gminy: wiejska Świdnica (208,3 km²) zajmująca 28% jego terytorium, miejsko-wiejska Strzegom (143,6 km²) obejmująca 19,3% powierzchni oraz wiejska Marcinowice (96 km²) rozpościerająca się na 12,9% obszaru powiatu. Pozostałe gminy zajmują od 2,9% (gmina miejska Świdnica – 21,8 km²), poprzez 4% (gmina miejska Świebodzice – 23,1 km²), 9% (Jaworzyna Śląska – 67 km²) i 10,9% (Żarów – 81,3 km²) do 11,6% (Dobromierz – 86 km²) terytorium powiatu świdnickiego.

Niewątpliwym atutem gospodarczym powiatu świdnickiego jest niewielka odległość od Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej INVEST-PARK (ok. 10 km), a także usytuowanie na terenie powiatu (gminy Żarów i Świdnica) podstrefy Wałbrzyskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

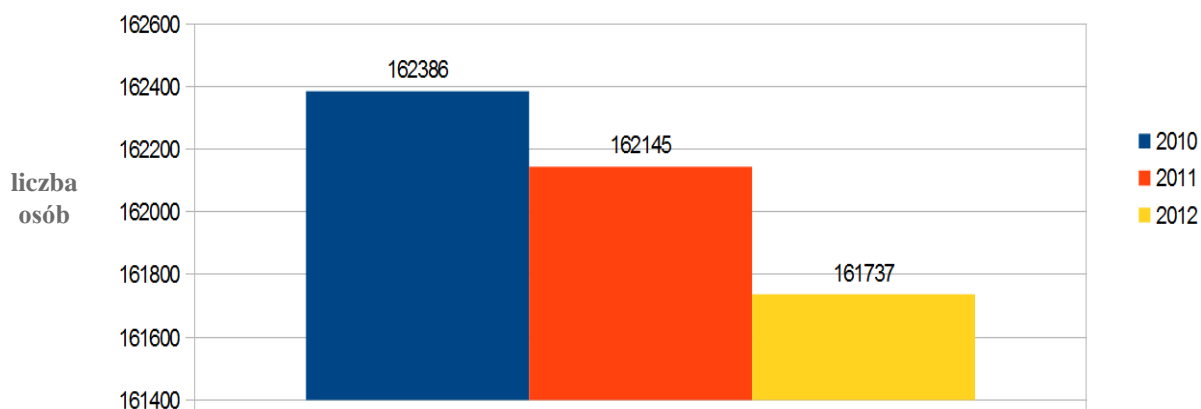

2.2. DEMOGRAFIA

Na dzień 31.XII.2012 r. wg danych BDL GUS liczba mieszkańców powiatu świdnickiego wynosiła 161.737 osób, w tym 78.107 mężczyzn, co stanowiło 48,29% ogółu populacji oraz 83.630 kobiet (51,71% populacji). Zdecydowana większość ludności zamieszkiwała obszary miejskie – 112.134 osoby (69,33%), w tym: mężczyzn - 53.453, kobiet – 58.681. Na terenach wiejskich zamieszkiwało 49.603 osoby, co stanowiło 30,67% ogółu populacji, w tym: mężczyzn – 24.654, kobiet – 24.949.

Gęstość zaludnienia w powiecie wynosiła w tym czasie 218 osób na km² i była wyższa o 70 osób od średniej gęstości zaludnienia województwa dolnośląskiego.

Wykres nr 1 Ludność powiatu świdnickiego w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych

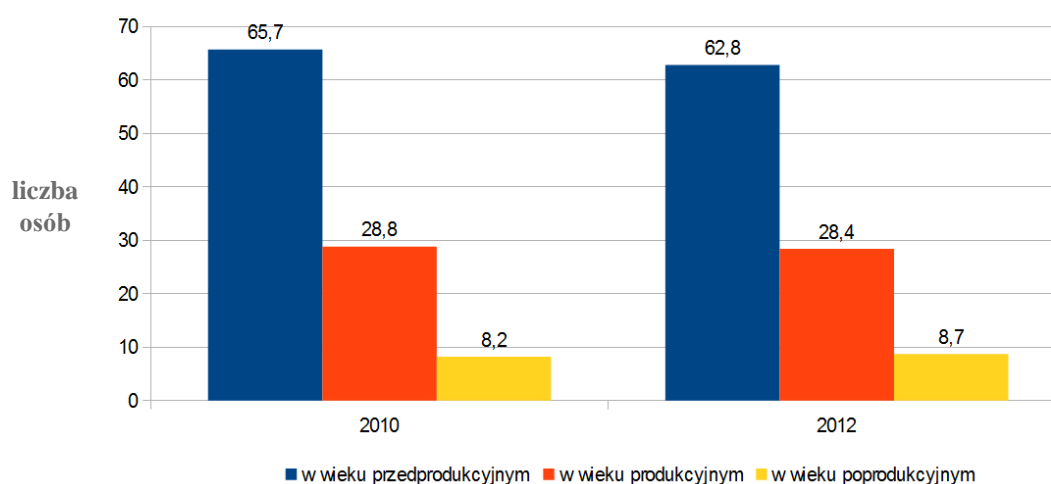
Populacja ludności powiatu świdnickiego stopniowo zmniejsza się, przy czym największy spadek wystąpił w 2009 roku, kiedy liczba ludności zmalała do poziomu 159.323 osoby. W 2010 r. nastąpił wzrost do liczby 162386 i od tamtej pory wielkość populacji utrzymuje się na stabilnym poziomie, z niewielką tendencją spadkową.

W 2012 r. w powiecie liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym stanowiła 62,8% (101.507 osób). Osoby w wieku produkcyjnym stanowiły 28,4% (46.014 osoby), a 8,8% w wieku poprodukcyjnym (14.216 osoby). Struktura wiekowa mieszkańców, od której w znacznym stopniu zależy zakres pomocy społecznej, jej formy, wysokość nakładów, grupy adresatów itp. uległa zmianie w 2012 roku w stosunku do 2010 roku. W powiecie zmniejszyła się w tym czasie liczba osób w wieku przedprodukcyjnym i w wieku produkcyjnym, wzrosła natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym.

Według prognoz demograficznych na lata 2008 – 2035, opracowanych przez Główny Urząd Statystyczny przewiduje się zmniejszenie liczby ludności powiatu (do 152.287 osób w 2020 r.) oraz starzenie się społeczności, wyrażające się w spadku liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym. Największy spadek będzie miał miejsce w okresie 2015 – 2020 r. Zmianom ulegną również proporcje osób w wieku produkcyjnym mobilnym (18 - 44 lata) oraz niemobilnym (45- 60/65 lat i więcej). Udział osób w wieku niemobilnym w populacji osób w wieku produkcyjnym zwiększy się w tym okresie, według prognoz o 27,5%.

Szybsza dynamika wzrostu liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do grupy produkcyjnej, przy malejącej grupie w wieku przedprodukcyjnym, sygnalizuje proces starzenia się społeczeństwa powiatu świdnickiego. Jednocześnie znaczna grupa mieszkańców w wieku produkcyjnym będzie kończyć swą działalność zawodową, a tym samym zasili grono seniorów. Z perspektywy systemu zabezpieczenia społecznego jest to o tyle ważne, że będzie wymagała dostosowania do potrzeb tej grupy odpowiedniej sfery usług społecznych.

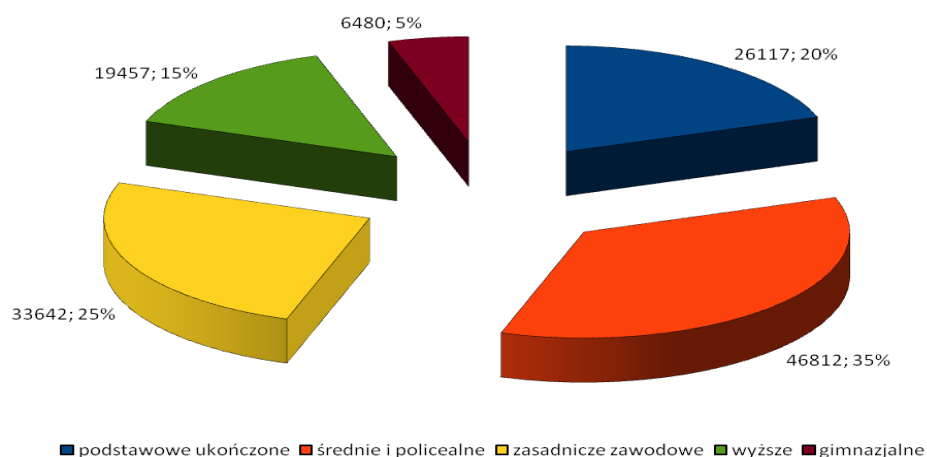
Wykres nr 2 Struktura wiekowa mieszkańców Świdnicy w roku 2010 i 2012

Źródło: Dane GUS – Bank Danych Lokalnych

Analizując strukturę wykształcenia ludności w wieku 13 lat i więcej, na podstawie danych Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 r., należy stwierdzić, iż największą grupę w 2011 roku stanowiły osoby z wykształceniem średnim i policealnym – 46.812, oraz zasadniczym zawodowym – 33.642 osoby. Wykształcenie podstawowe posiadało 26.117 osób, a gimnazjalne 6.480. Wykształceniem wyższym legitymowało się 19.475 osób.

Wykres nr 3 Ludność Powiatu w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2011 r.

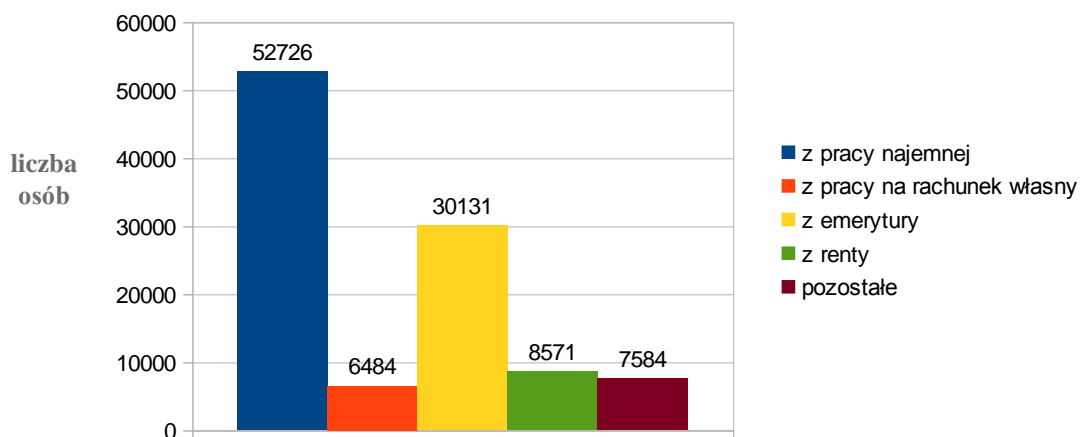

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2011.

Poziom wykształcenia lokalnej społeczności jest ważną przesłanką w procesie oceny umiejętności i radzenia sobie poszczególnych osób przede wszystkim na rynku pracy. Im bowiem dana osoba jest lepiej wykształcona, tym łatwiej potrafi się przystosować do zmiennej rzeczywistości rynku pracy.

W roku szkolnym 2012/2013 na terenie powiatu świdnickiego działało 17 szkół ponadgimnazjalnych, w tym 228 oddziałów, do których uczęszczało łącznie 5.765 uczniów.

Wykres nr 4 Ludność według głównego źródła utrzymania w 2011 roku

Źródło: Dane Narodowego Spisu Powszechnego 2011

Według danych Narodowego Spisu Powszechnego w 2011 roku, spośród 162.145 mieszkańców powiatu świdnickiego, 60,4% posiadało własne źródło utrzymania. Wśród nich 52.726 osób utrzymywało się z pracy najemnej, a 6.484 osoby z pracy na rachunek własny lub z dochodów z najmu, w tym 2.446 osób z pracy w rolnictwie. Z niezarobkowych źródeł utrzymania korzystało 38.702 osób, z czego 30.131 otrzymywało świadczenia emerytalne, a 8.571 osób – świadczenia rentowe. Źródła utrzymania, jako pozostałe ustalono dla 7.584 osób.

Na koniec 2012 roku, według danych GUS w powiecie świdnickim zarejestrowanych było 17.670 podmiotów gospodarczych, w tym: sektora publicznego - 1.083, prywatnego - 16.587.

2.3. BEZROBOCIE

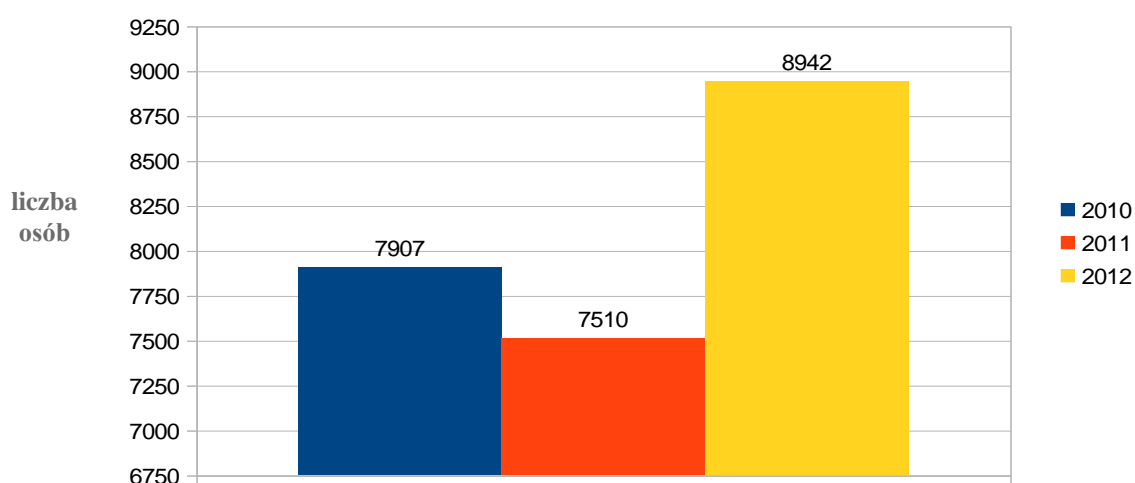
Bezrobocie jako złożony problem społeczny stanowi wyzwanie dla współczesnego społeczeństwa wywierając wpływ na niemalże każdą dziedzinę życia społecznego. Zjawisko to ma swój nie dający się zlekceważyć wymiar ekonomiczno – społeczny i w sposób bezpośredni dotyka coraz szerszych kręgów społeczeństwa.

Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie dążąc do osiągnięcia celu, jakim jest integracja społeczna. Nadrzędnym celem współpracy jest wyrównywanie szans i zapobieganie wykluczeniu społecznemu nie tylko wobec osób bezrobotnych, ale także ich rodzin. Efektem opracowania wspólnej strategii rozwiązywania problemów społecznych jest diagnoza ww. obszaru oraz opracowanie kierunków działań na rzecz aktywizacji zawodowej i tworzenia nowych miejsc pracy.

Skuteczne przeciwdziałanie bezrobociu, zmniejszenie jego wielkości wymaga zintegrowanego i kompleksowego podejścia do polityki zatrudnienia i gospodarki na lokalnym rynku pracy. Rozwiązywanie problemu bezrobocia w skali lokalnej stanowi istotny wkład w zminimalizowanie bezrobocia w naszym kraju. Ograniczenie rozmiarów bezrobocia możliwe jest przy współpracy podmiotów gospodarczych, władz samorządowych i administracyjnych.

Statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia utajonego oraz powszechności „szarej strefy”. Bezrobocie powoduje, że standard życia wielu ludzi stale się obniża, niszczy pozycję jednostki, prowadzi do izolacji człowieka.

Wykres nr 5 Stopa bezrobocia w powiecie świdnickim w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PUP Świdnica

Na przestrzeni lat 2010 – 2012 liczba osób bezrobotnych w powiecie świdnickim ulegała zmianom. W roku 2011 liczba osób pozostających bez zatrudnienia spadła z poziomu 7907 do poziomu 7510. Niestety znaczny wzrost odnotowano w roku 2012, kiedy to stopa bezrobocia stanowiła liczbę 8942. Osoby bezrobotne stanowiły w 2012 r. 5,53 % wszystkich mieszkańców powiatu.

Tabela 1. Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego w latach 2010-2012 z wyszczególnieniem bezrobotnych kobiet

GMINA	Rok 2010		Rok 2011		Rok 2012	
	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet	Liczba bezrobotnych	W tym kobiet
Miasto Świdnica	2409	1210	2194	1186	2819	1423
Miasto Świebodzice	1365	677	1206	632	1363	669
Gmina Dobromierz	462	244	439	236	478	233
Miasto i Gmina Jaworzyna Śląska	431	213	477	246	554	278
Gmina Marcinowice	234	105	245	130	306	172
Miasto i Gmina Strzegom	1816	973	1817	1022	2045	1051
Gmina Świdnica	691	353	615	324	808	403
Miasto i Gmina Żarów	499	242	517	280	569	281
RAZEM	7907	4017	7510	4056	8942	4510

Źródło: Dane PUP Świdnica

Powyższa tabela przedstawia dane Powiatowego Urzędu Pracy w Świdnicy, z których wynika, że w analizowanym okresie grupa bezrobotnych kobiet wzrastała z roku na rok, osiągając w 2012 r. poziom 4.510. Najwyższy procentowy udział kobiet wśród osób bezrobotnych odnotowano w roku 2011 - 54% ogółu osób bezrobotnych.

Tabela 2. Bezrobotni według wieku w latach 2010 – 2012

Wiek w latach	2010 r.	2011 r.	2012 r.
18 - 24	1487	1302	1482
25 - 34	2113	1973	2393
35 - 44	1266	1318	1615
45 - 54	1875	1707	1929
55 - 59	977	942	1158
60 - 64	189	268	365

Źródło: Dane PUP Świdnica

Jak widać w tabeli Nr 2 bezrobocie w przedziale wiekowym 35 – 44 oraz 60 – 64 miało tendencję wzrostową. We wszystkich pozostałych grupach wiekowych po spadku w 2011 r. nastąpił wzrost bezrobocia w roku 2012. W omawianym okresie najliczniejszy udział osób bezrobotnych odnotowano w grupach wiekowych 25 – 34 i 45 – 54. Najmniej osób bezrobotnych notowano natomiast w grupach wiekowych 55 - 59 oraz 60 – 64, co wskazuje na ustabilizowaną sytuację zawodową lub objęcie jej świadczeniami przedemerytalnymi. Należy zatem uznać, że wzrost osób w starszych rocznikach przybiera w powiecie świdnickim charakter trwałej tendencji.

Tabela 3. Bezrobotni według posiadanego wykształcenia w latach 2010 – 2012

Poziom wykształcenia	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Wyższe	794	868	909
Policealne	1711	1687	1971
Średnie	742	618	774
zasadnicze zawodowe	2312	2151	2656
gimnazjalne (i poniżej)	2348	2186	2632

Źródło: Dane PUP Świdnica

W latach 2010 – 2012 najwyższe bezrobocie osiągało osób o najniższym poziomie wykształcenia tj. osób o wykształceniu zasadniczym zawodowym, gimnazjalnym i niższym. Znaczną grupę tworzyli również bezrobotni z wykształceniem policealnym. W najniższym stopniu problem braku zatrudnienia dotyczył ludzi z wykształceniem średnim. Niewiele większą grupę bezrobotnych stanowiły osoby z wykształceniem wyższym. Poziom wykształcenia ma więc istotny wpływ na sytuację osoby na rynku pracy.

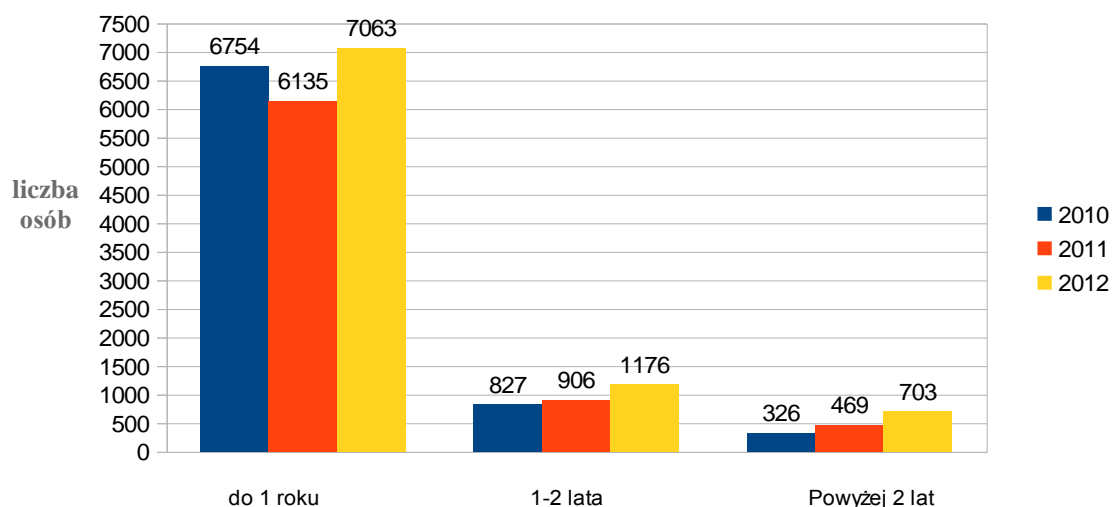
Tabela 4. Bezrobotni według stażu pracy w latach 2010 – 2012

Staż pracy	2010 r.	2011 r.	2012 r.
bez stażu	1106	857	1004
do 1 roku	1107	1112	1272
1 - 5 lat	1690	1693	2074
5 – 10 lat	990	930	1201
10 – 20 lat	1312	1315	1510
20 – 30 lat	1285	1201	1333
30 lat i więcej	417	402	548

Źródło: Dane PUP Świdnica

W omawianym okresie najliczniej reprezentowaną grupą wśród bezrobotnych były osoby ze stażem pracy 1 – 5 lat. Najmniej osób bezrobotnych legitymowało się stażem pracy 30 lat i więcej. Analizując powyższą tabelę, należy zwrócić uwagę na niewielką grupę osób o najdłuższym stażu pracy.

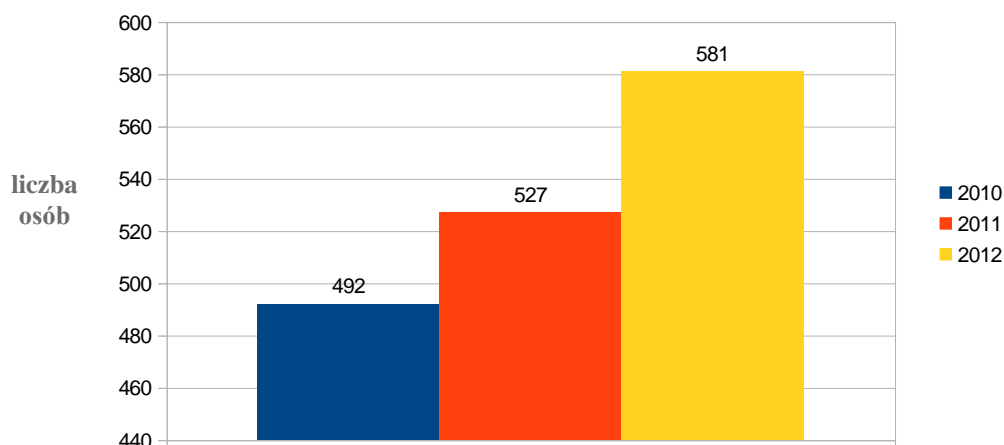
Wykres Nr 6 Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PUP Świdnica

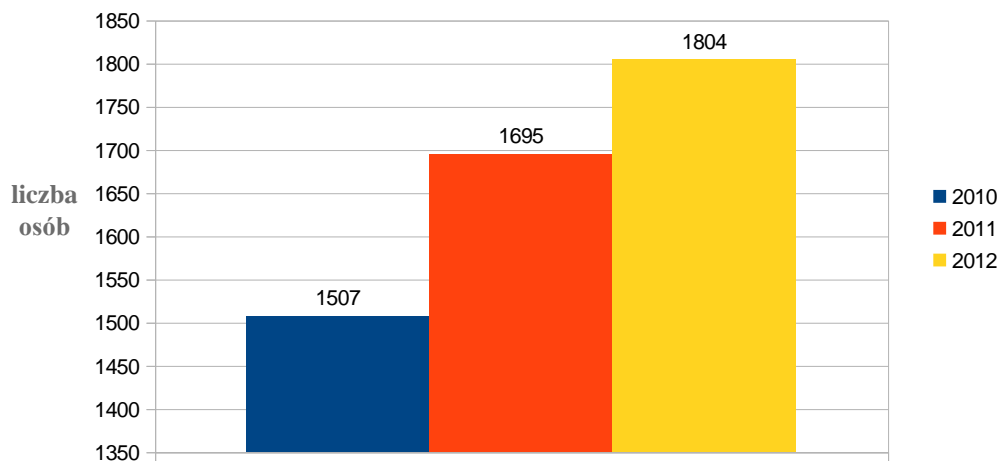
Z analizy danych z lat 2010 – 2012 wynika, że najliczniejszą grupę wśród bezrobotnych stanowią osoby bezskutecznie poszukujące zatrudnienia w okresie do 1 roku. Wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Świdnicy znajdują się również osoby niepełnosprawne. Z pozyskanych danych wynika, że osoby niepełnosprawne stanowią 6,57 % wszystkich osób. Powyższe dane pokazują, że z roku na rok wzrasta liczba osób niepełnosprawnych pozostających bez pracy.

Wykres Nr 7 Osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PUP Świdnica

Wykres Nr 8 Osoby z prawem do zasiłku w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PUP Świdnica

Na przestrzeni lat 2010 – 2012 notuje się wzrost osób posiadających prawo do pobierania zasiłku z tytułu bezrobocia.

Tabela 5. Osoby korzystające z różnych form aktywizacji zawodowej w latach 2010 – 2012

Rok	2010	2011	2012
Liczba osób korzystających z:			
Stażu	1463	725	525
prac interwencyjnych	82	154	164
robót publicznych	479	175	141
Szkoleń	1216	332	323
projektów krajowych	643	0	225
projektów unijnych	1030	419	403
w tym osoby niepełnosprawne (bez uczestników projektów krajowych i unijnych)	136	63	70

Źródło: Dane PUP Świdnica

W 2010 roku najbardziej rozpowszechnioną formą aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych były staże, w których uczestniczyły 1463 osoby. Pomimo tego, że liczba tych osób w latach kolejnych zmniejszała się, to i tak stanowili oni najliczniejszą grupę wśród wszystkich form aktywizacji zawodowej. Jediną utrzymującą się tendencją wzrostową w analizowanym okresie był udział osób bezrobotnych w pracach interwencyjnych.

2.4. NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

Osoby niepełnosprawne są szczególnie zagrożone zjawiskiem wykluczenia społecznego, dlatego ich problemy powinny znaleźć szczególną uwagę przy opracowywaniu planów i programów powiatu świdnickiego. Osoby niepełnosprawne napotykają na liczne przeszkody związane z samodzielnym funkcjonowaniem. Są to problemy spotykane w życiu codziennym, w rodzinie, pracy, urzędzie, które przybierają postać barier architektonicznych, psychicznych, materialnych i prawnych. Osoba niepełnosprawna musi pokonać funkcjonujące nadal w społeczeństwie bariery świadomościowe, bierność, niezrozumienie, niechęć i niewiedzę. Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniami ogólnospołecznymi, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich ludzi.

Analizując zawarte w poniższej tabeli dane statystyczne dotyczące osób niepełnosprawnych należy stwierdzić, iż liczba złożonych wniosków o rentę z tytułu niezdolności do pracy w badanym okresie utrzymuje się na podobnym poziomie. Tendencja zniżkowa utrzymuje się zarówno w liczbie wydanych orzeczeń rentowych jak i złożonych odwołań.

Tabela 6. Dane statystyczne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Wałbrzychu w latach 2010-2012

Wyszczególnienie	Rok		
	2010	2011	2012
Liczba wniosków o rentę z tytułu niezdolności do pracy	26447	26755	26706
Liczba orzeczeń rentowych (pozytywne i negatywne)	26719	26381	26237
Liczba odwołań od orzeczeń lekarzy orzeczników/komisji lekarskich	1109	927	811

Źródło: Dane ZUS Wałbrzych

Badając sytuację osób ubiegających się o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności należy poddać analizie dane statystyczne z Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Świdnicy.

Tabela 7. Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w latach 2010 – 2012

Osoby powyżej 16 roku życia				
Lp.	Cel złożenia wniosku	2010 r.	2011 r.	2012 r.
1	Odpowiednie zatrudnienie	1208	1115	1181
2	Szkolenie	2	1	6
3	Uczestnictwo w warsztatach zajęciowych	4	6	28
4	Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	271	292	323
5	Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych	452	319	291
6	Zasiłek stały	0	0	0
7	Zasiłek pielęgnacyjny	676	670	691
8	Korzystanie z karty parkingowej	133	136	154
9	Inne	261	327	300
Razem		3007	2866	2974
Osoby przed 16 rokiem życia				
1	Zasiłek pielęgnacyjny	348	360	395
2	Zasiłek stały	7	14	20
3	Inne	4	14	8
Razem		359	388	423

Źródło: Dane PZON Świdnica

Głównym celem składania wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności przez osoby po 16 roku życia było znalezienie odpowiedniego zatrudnienia. W przypadku osób przed 16 rokiem życia celem głównym jest przyznanie zasiłku pielęgnacyjnego.

Tabela 8. Wydane orzeczenia w latach 2010 – 2012

Osoby po 16 roku życia				
Lp.	Wyszczególnienie	2010 r.	2011 r.	2012 r.
1	Wydane orzeczenia z określeniem stopnia niepełnosprawności	2303	2402	2597
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	299	222	177
3	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia stopnia niepełnosprawności	115	133	165
RAZEM		2717	2757	2939
Osoby przed 16 rokiem życia				
1	Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	1	1	3
2	Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	13	9	15
3	Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	348	361	393
RAZEM		362	371	411

Źródło: Dane PZON Świdnica

Z powyższych danych wynika, iż na przestrzeni lat 2010-2012 wśród mieszkańców Powiatu Świdnickiego wzrosła liczba osób niepełnosprawnych, zarówno osób dorosłych jak i dzieci.

Tabela 9. Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności w latach 2010 – 2012

Osoby przed 16 rokiem życia				
Lp.	Przyczyny niepełnosprawności	Razem liczba orzeczeń		
		2010 r.	2011 r.	2012 r.
1	01-U (upośledzenie umysłowe)	19	27	14
2	02-P (choroby psychiczne)	55	35	63
3	03-L (zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu)	38	48	29
4	04-O (choroby narządu wzroku)	25	26	24
5	05-R (upośledzenie narządu ruchu)	36	34	46
6	06-E (epilepsja)	23	29	29
7	07-S (choroby układu oddechowego i krążenia)	48	52	59
8	08-T (choroby układu pokarmowego)	6	5	10
9	09-M (choroby układu moczowo-płciowego)	10	11	9
10	10-N (choroby neurologiczne)	47	46	53
11	11-I (inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego)	41	44	49
12	12-C (całościowe zaburzenia rozwojowe)	0	4	8
Razem		348	361	393

Źródło: Dane PZON Świdnica

Na przełomie lat 2010 -2012 największą grupę osób niepełnosprawnych stanowią osoby z dysfunkcją narządu krążenia i układu oddechowego (07-S). Liczną grupą osób niepełnosprawnych są także osoby z dysfunkcją narządu ruchu (05-R) oraz osoby z chorobami neurologicznymi (10-N).

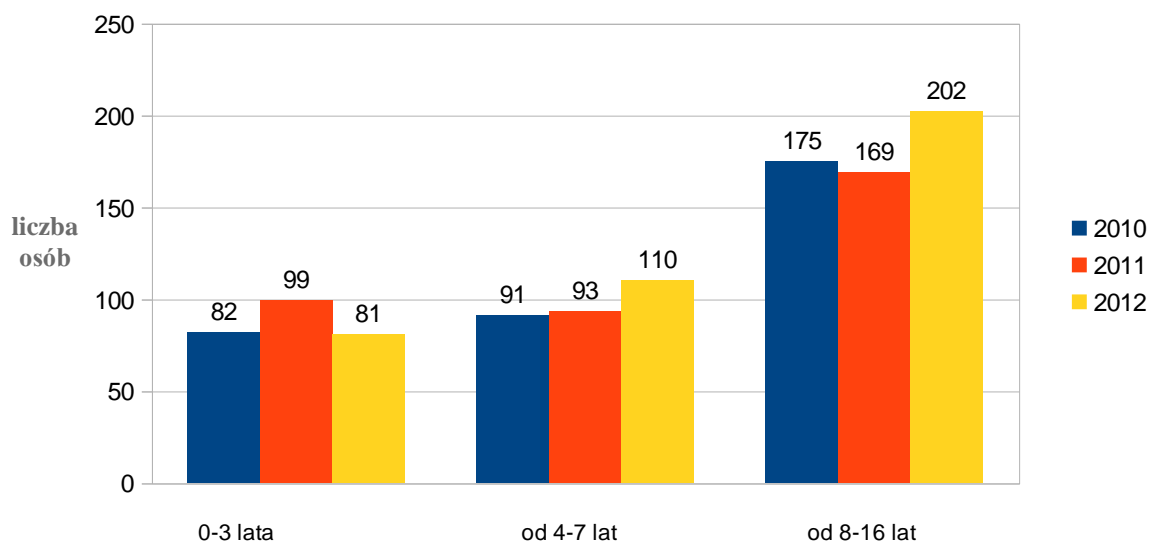
Tabela 10. Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2010 – 2012

Osoby po 16 roku życia													
Lp.	Symbole	Stopień niepełnosprawności											
		2010 r.				2011 r.				2012 r.			
		znaczny	umiarkowane	lekki	razem	znaczny	umiarkowane	lekki	razem	znaczny	umiarkowane	lekki	razem
1	01-U	24	27	9	60	11	22	16	49	17	29	7	53
2	02-P	62	97	34	193	41	82	59	182	61	91	28	180
3	03-L	6	78	110	194	13	92	109	214	13	88	91	192
4	04-O	33	44	59	136	32	34	47	113	28	37	44	109
5	05-R	90	165	478	733	105	211	507	823	125	268	554	947
6	06-E	2	25	39	66	0	24	37	61	2	16	24	42
7	07-S	79	101	154	334	115	124	140	379	117	145	186	448
8	08-T	31	18	25	74	36	29	19	84	34	26	15	75
9	09-M	59	43	30	132	56	60	19	135	38	65	27	130
10	10-N	138	89	41	268	137	74	46	257	173	102	39	314
11	11-I	21	31	61	113	27	27	50	104	15	31	61	107
12	12-C	0	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Razem		545	718	1040	2303	574	779	1049	2402	623	898	1076	2597

Źródło: Dane PZON Świdnica

W omawianym okresie największą grupę osób niepełnosprawnych po 16 roku życia stanowią osoby z dysfunkcją narządu ruchu. Liczną grupą osób niepełnosprawnych są również osoby ze schorzeniami układu krążenia i oddechowego. Zgodnie z danymi przedstawionymi w tabeli najwięcej osób niepełnosprawnych posiada lekki stopień niepełnosprawności. Zgromadzone dane obrazują tendencję wzrostową we wszystkich stopniach niepełnosprawności, a w szczególności osób z orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

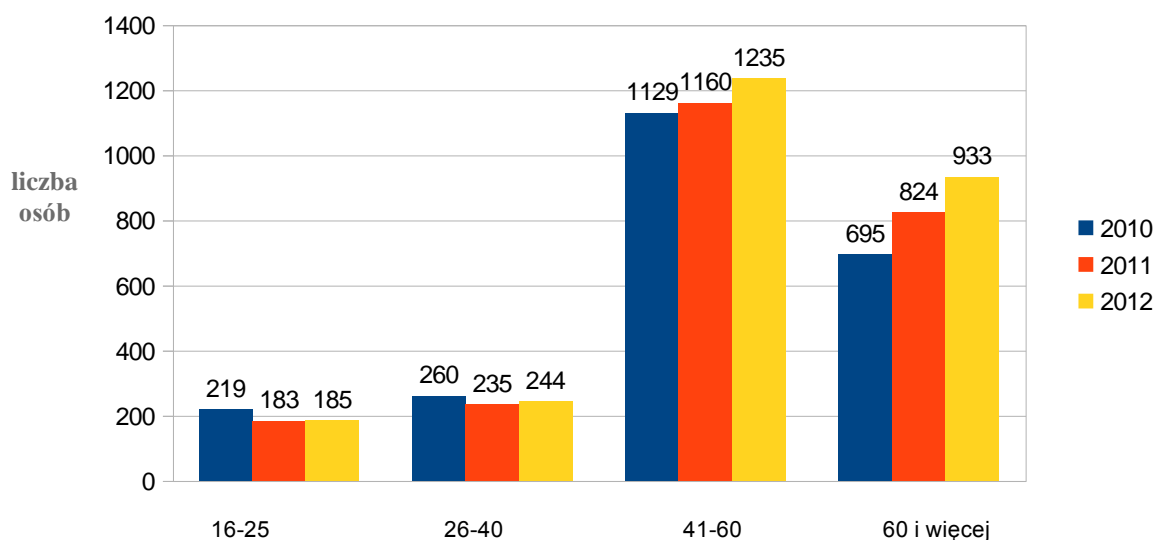
Wykres Nr 9 Liczba osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia według wieku w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PZON Świdnica

Najwięcej osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia to osoby w wieku od 8 – 16 lat. Stanowią oni 49,55 % wszystkich osób niepełnosprawnych w tej grupie.

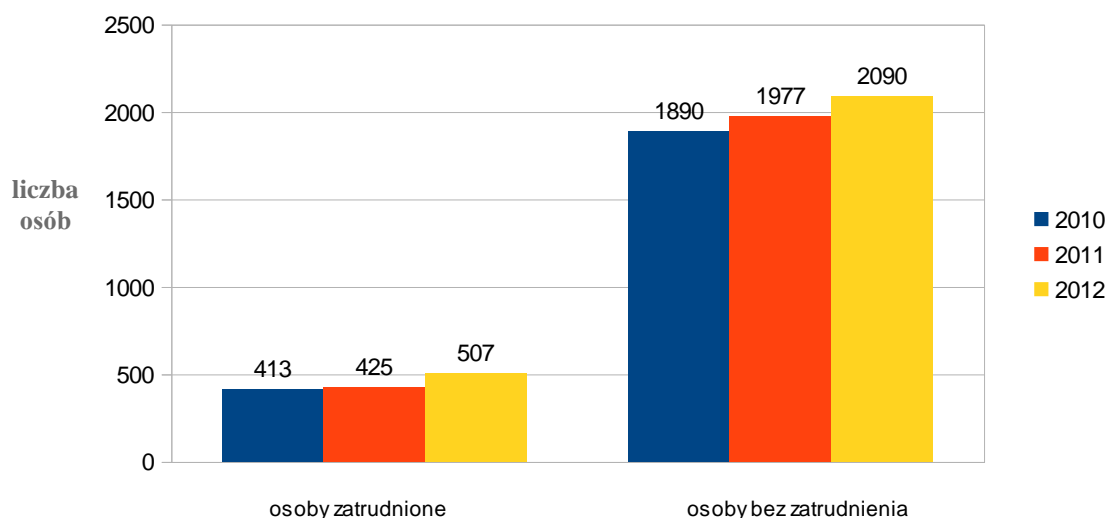
Wykres Nr 10 Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia według wieku w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PZON Świdnica

W badanym okresie najwięcej osób niepełnosprawnych po 16 roku życia to osoby w wieku od 41 – 60 lat. Stanowią oni 48,26 % wszystkich osób niepełnosprawnych w tej grupie.

Wykres Nr 11 Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia według zatrudnienia w latach 2010 – 2012

Źródło: Dane PZON Świdnica

Powyższy wykres pokazuje znaczący problem bezrobocia wśród osób niepełnosprawnych po 16 roku życia. Bez zatrudnienia pozostaje 5957 osób niepełnosprawnych, co stanowi 81,58% tej grupy.

Osoby niepełnosprawne stanowią w naszym kraju bardzo liczną społeczność. Oznacza to, że co 7 mieszkańców Polski był w badanym okresie osobą niepełnosprawną. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych nadaje coraz większą rangę temu zjawisku, wśród innych problemów społecznych. Dynamika wzrostu niepełnosprawności związana jest nie tylko z tradycyjnymi jej przyczynami lecz także z nowymi zjawiskami, które mają podłoże w zmianach społeczno – gospodarczych.

A. REHABILITACJA SPOŁECZNA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Niepełnosprawność, w swojej istocie, jest zjawiskiem o komponentach medycznych i społecznych. Powodowana jest chorobami i dysfunkcjami fizycznymi bądź psychicznymi. Mając na uwadze potrzeby osób niepełnosprawnych celem polityki społecznej jest ograniczanie skutków niepełnosprawności i aktywne włączanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne. Jednym z instrumentów realizujących wyżej wymieniony cel są zadania w obszarze rehabilitacji społecznej przypisane PCPR.

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy realizując zadania powiatu świdnickiego w zakresie wspierania osób niepełnosprawnych udziela pomocy finansowej osobom niepełnosprawnym ze środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych nakierowanej na zaspokojenie ich potrzeb związanych z: zapotrzebowaniem w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, jak również dofinansowuje przedsięwzięcia likwidujące bariery techniczne, architektoniczne i w komunikowaniu się. Centrum zapewnia również wsparcie finansowe dla osób korzystających z turnusów rehabilitacyjnych oraz usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika. Jednostka udziela w ramach zadania dofinansowania sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych dla organizacji pozarządowych działających na terenie powiatu świdnickiego. Na terenie powiatu świdnickiego funkcjonują 3 warsztaty terapii zajęciowej.

Instrumenty finansowe jakimi dysponował powiat świdnicki w latach 2010-2012 na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych były maksymalnie wykorzystywane, choć zapotrzebowanie ze strony osób niepełnosprawnych na wsparcie finansowe było znacznie większe, niż przyznane środki finansowe z PFRON. Szczegółowe dane odzwierciedla poniższa tabela.

Tabela 11. Rehabilitacja społeczna w latach 2010-2013

	2010	2011	2012	2013
Typ działań	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie /wydatki	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie /wydatki	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie /wydatki	Liczba osób, które otrzymały dofinansowanie /wydatki
dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	319 240.282,-	117 92.867,-	593 496.067,-	121 96.943,-
dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w	102 309.592,-	76 187.549,-	100 496.240,-	41 154.783,-

komunikowaniu się oraz technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych				
dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów	500 446.295,-	672 645.993,-	714 681.128,-	326 315.839,-
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	15 37.362,-	12 12.700,-	11 10.261,-	4 3.629,-
dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	1.479 15.518,-	0	745 22.215,-	737 24.616,-
dofinansowanie usług tłumacza języka migowego lub tłumacza-przewodnika	0	0	0	0
dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej – Mokrzyszów	35 517.860,-	40 524.025,-	40 591.840,-	40 591.840,-
dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej – Świdnica	0	0	25 128.847,-	25 369.900,-
dofinansowanie kosztów działania warsztatów terapii zajęciowej – Strzegom	0	0	0	25 413.068,-
RAZEM:	2.450 1.566.909,-	917 1.463.134,-	2.228 2.426.598,-	1.319 1.970.618,-

Źródło: Dane PCPR Świdnica

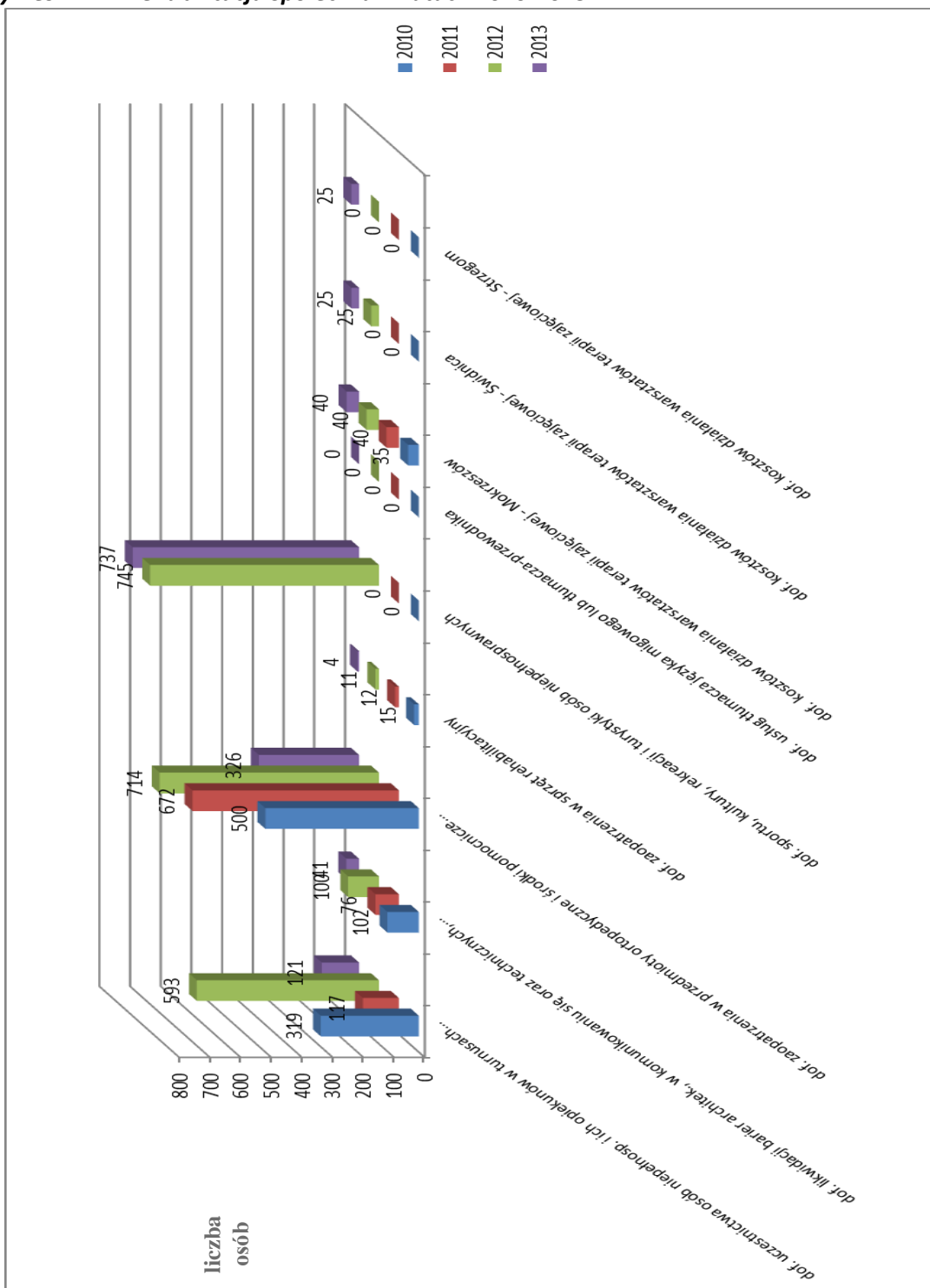
Na przestrzeni lat 2010-2013 wielkość środków finansowych przeznaczonych na rehabilitację społeczną ulegała wahaniom. W związku z tym zmieniała się również liczba osób korzystających z tego rodzaju pomocy. W analizowanym okresie najwięcej dzieci i osób dorosłych skorzystało z dofinansowania do zaopatrzenia w środki pomocnicze i przedmioty ortopedyczne, co w konsekwencji spowodowało największe wydatki na ten cel.

W przypadku Warsztatów Terapii Zajęciowej w Mokrzyszowie w 2011 r. o 5 osób wzrosła liczba uczestników warsztatów. Z uwagi na duże zapotrzebowanie tego typu wsparcia utworzono w grudniu 2012 r. Warsztat Terapii Zajęciowej w Świdnicy dla 25 osób. Warsztat

prowadzi Stowarzyszenie „Blżej Ciebie” z siedzibą w Świdnicy, a pod koniec grudnia 2013 roku został uruchomiony kolejny Warsztat Terapii Zajęciowej w Strzegomiu dla 25 uczestników, dla którego organem prowadzącym jest Gmina Strzegom.

Analizując dane zawarte w poniższej tabeli zauważyć należy również, że wzrosła liczba osób korzystających ze wsparcia Środowiskowego Domu Samopomocy. Na terenie powiatu funkcjonują dwie takie formy wsparcia. Jeden jest prowadzony na zlecenie powiatu przez Polskie Stowarzyszenie Osób z Upośledzeniem Umysłowym w Świdnicy, drugi natomiast jest jednostką organizacyjną Gminy Świebodzice.

Wykres nr 12 Rehabilitacja społeczna w latach 2010-2013

Wykres nr 13 Środki finansowe na rehabilitację społeczna osób niepełnosprawnych

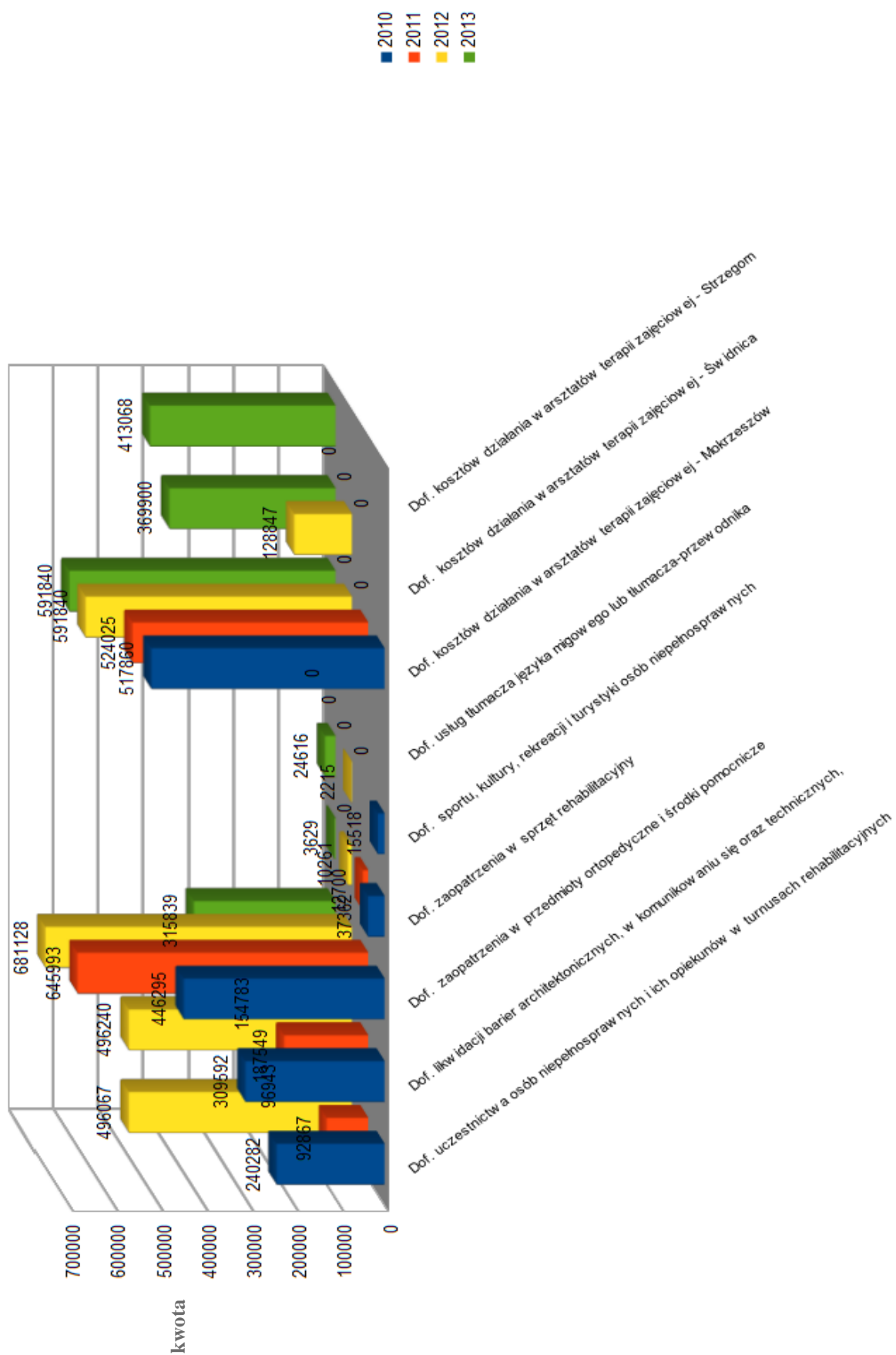

Tabela 11a. Dofinansowanie kosztów działania ŚDS w latach 2010-2013

Środowiskowy Dom Samopomocy - Świdnica	30 330.448,-	30 400.561,-	35 450.700,-	38 469.040,-
Środowiskowy Dom Samopomocy - Świebodzice	0	0	15 15.600,-	13 172.640,-
RAZEM:	30 330.448,-	30 400.561,-	50 466.300,-	51 641.680,-

Źródło: Dane PCPR Świdnica, ŚDS Świebodzice

B. REHABILITACJA ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

Rehabilitacja zawodowa jest ważną częścią rehabilitacji kompleksowej osób niepełnosprawnych. Dotyczy ona niepełnosprawnych osób w wieku aktywności zawodowej, a za cel stawia sobie przygotowanie do pracy oraz zapewnienie osobie niepełnosprawnej zatrudnienia, zgodnie z jej możliwościami psychofizycznymi i kwalifikacjami zawodowymi.

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę ludzi, dla których podjęcie pracy zawodowej oznacza nie tylko polepszenie sytuacji finansowej, ale przede wszystkim oznacza zwiększenie poczucia własnej wartości. Zatrudnienie jest swoistą terapią i sprzyja polepszeniu stanu zdrowia. Poczucie przydatności, samodzielności ekonomicznej i możliwości samorealizacji poprzez pracę jest w przypadku tych osób szczególnie ważne. Ze względu na istnienie barier społecznych i stereotypów, niepełnosprawni mają istotne trudności w uzyskaniu zatrudnienia, dlatego też znaczna część tych osób rezygnuje w ogóle z jakichkolwiek prób wolnych miejsc pracy.

Odnosząc się do powyższego rehabilitacja zawodowa powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy etap stanowi poradnictwo zawodowe oparte na ocenie zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej. Udzielenie właściwej porady zawodowej stanowi bardzo istotny etap, ponieważ od niego właśnie zależy powodzenie całego procesu rehabilitacji zawodowej. Następny etap stanowi przygotowanie do pracy, w wyniku, którego osoba niepełnosprawna nabywa niezbędną wiedzę teoretyczną, umiejętności praktyczne oraz zasady funkcjonowania i zachowania się w sytuacjach zawodowych. Kierunek kształcenia zawodowego ustalany jest na podstawie wyników badań zdolności do pracy i diagnozy zawodowej. Po pomyślnym ukończeniu przygotowania do pracy powinno nastąpić zatrudnienie na odpowiednio dobranym stanowisku pracy, odpowiadającym psychofizycznym sprawnościom i uzyskanym kwalifikacjom zawodowym. Podjęcie przez osobę niepełnosprawną właściwej dla niej pracy stanowi ukoronowanie całego procesu rehabilitacji zawodowej. Zadania w tym obszarze realizuje między innymi Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy.

Zadania w tym obszarze realizuje między innymi Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, korzystając z ustawowych form wsparcia takich jak:

- finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu,
- przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej zwrot wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy,
- dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej,
- finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych.

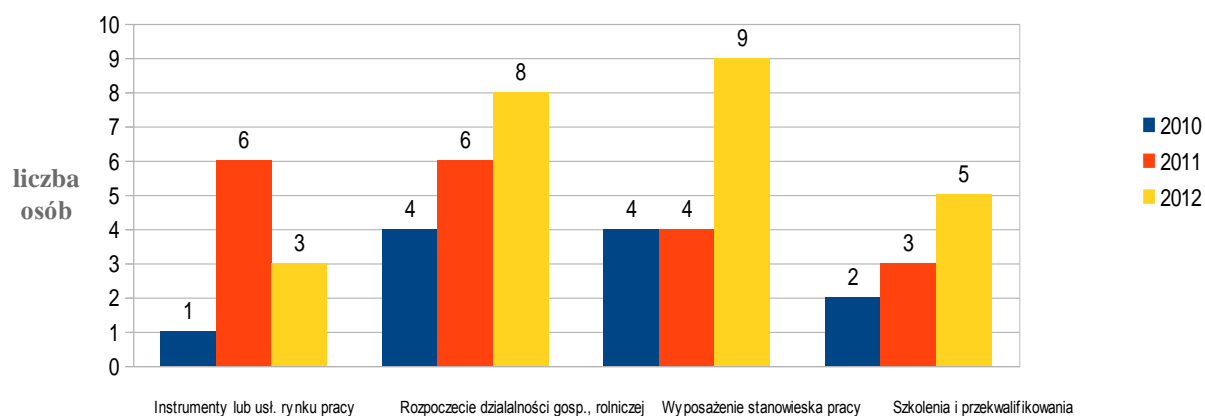
Szczegółowe dane w zakresie liczby osób, które skorzystały z ww. form pomocy oraz ilość środków przeznaczonych na ich realizację przedstawia poniższa tabela i wykresy.

Tabela 12. Rehabilitacja zawodowa w latach 2010-2013

Rok	2010	2011	2012	2013
Typ działań	Liczba osób/wydatki	Liczba osób/wydatki	Liczba osób/wydatki	Liczba osób/wydatki
Instrumenty lub usługi rynku pracy	1 3.376	6 9.791	3 19.267	2 14.039
Rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej	4 160.000	6 215.332	8 298.337	5 188.500
Wyposażenie stanowiska pracy	4 160.00	4 140.000	9 374.667	5 169.989
Szkolenia i przekwalifikowania	2 9.200	3 6.918	5 12.872	1 2.668
RAZEM:	11 332.576	19 372.041	25 705.143	13 375.169

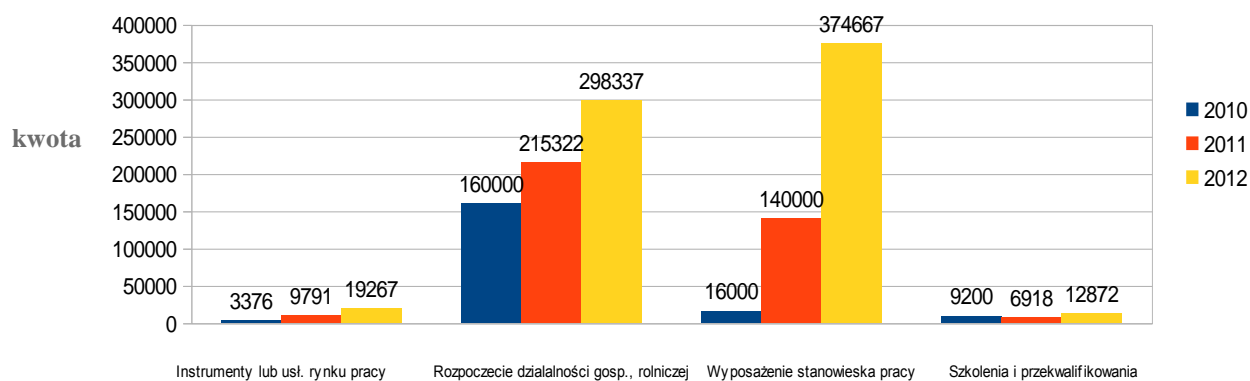
Źródło: PCPR Świdnica

Wykres nr 14 Rehabilitacja zawodowa w latach 2010 – 2012 wg liczby osób.

Źródło: PCPR Świdnica

Wykres nr 15 Rehabilitacja zawodowa w latach 2010 – 2012 wg kwoty

Źródło: PCPR Świdnica

Z przedstawionych powyżej danych wynika, iż w latach 2010-2012 systematycznie wzrastała liczba osób niepełnosprawnych, które zakładały własną działalność gospodarczą. W okresie 2010-2012 tendencję wzrostową zauważa się również w przypadku tworzenia i wyposażania przez pracodawców stanowisk pracy dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych. W latach 2010-2012 z roku na rok wzrastała liczba osób, które skorzystały ze szkoleń i przekwalifikowań. Odnosząc się do powyższej sytuacji zauważyć należy, że z roku na rok wzrastały również środki finansowe na realizację ww. zadań, gdzie najwyższy poziom odnotowuje się w 2012 roku. Znaczny spadek liczby osób korzystających ze wsparcia w ramach rehabilitacji zawodowej i przeznaczonych na ten cel środków finansowych nastąpił w 2013 roku.

2.5. WSPARCIE OSÓB I RODZIN

A. POMOC SPOŁECZNA

System pomocy społecznej, jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Pomoc społeczna wspiera osoby i rodziny w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb i umożliwia im życie w warunkach odpowiadających godności człowieka (art. 3.1). Ustawa o pomocy społecznej stwierdza, że udziela się pomocy osobom i rodzinom w szczególności z powodu:

1. ubóstwa,
2. sieroctwa,
3. bezdomności,
4. bezrobocia,
5. niepełnosprawności,
6. długotrwałej lub ciężkiej choroby,
7. przemocy w rodzinie,
8. potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
9. bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
10. braku umiejętności w przystosowaniu do życia młodzieży opuszczającej placówki opiekuńczo-wychowawcze,
11. trudności w integracji osób, które otrzymały status uchodźcy,
12. trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
13. alkoholizmu lub narkomanii,
14. zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej,
15. klęski żywiołowej lub ekologicznej.

Pomoc społeczną organizują organy administracji rządowej (minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie) i samorządowej (marszałkowie województw, starostowie na poziomie powiatów oraz wójtowie, burmistrzowie bądź prezydenci miast) na poziomie gmin. Realizując zadania pomocy społecznej współpracują oni, na zasadzie partnerstwa, w tym również z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi i prawnymi.

Za realizację zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie powiatu świdnickiego odpowiedzialnych jest 8 ośrodków pomocy społecznej. Do ich podstawowych obowiązków należy:

- prowadzenie diagnostyki jednostkowej i środowiskowej,
- bezpośrednie i pośrednie udzielanie świadczeń pieniężnych i rzeczowych oraz pracy socjalnej (w tym organizowanie opieki i usług domowych),
- współpraca z organizacjami i instytucjami, a zwłaszcza z samorządem lokalnym,
- aktywizowanie środowiska lokalnego.

Liczba osób i rodzin objętych systemem pomocy społecznej ulega nieustannym zmianom a jej rozmiar przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Dane Powiatu Świdnickiego z lat 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	8.121	8.588	8.513
2	w tym: osoby długotrwale korzystające	3.783	4.722	4.731
3	Liczba rodzin	7.734	7.497	7.672
4	Liczba osób w rodzinach	18.026	17.014	17.513
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	5.632	5.035	5.556
6	Liczba rodzin	5.167	4.788	4.884
7	Liczba osób w rodzinach	11.836	10.835	11.094
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	3.756	3.990	4.027
9	Liczba rodzin	2.448	2.672	2.726
10	Liczba osób w rodzinach	8.266	6.760	6.947

Źródło: Dane jednostek z terenu powiatu świdnickiego

Dokonując analizy przedstawionych powyżej danych zauważa się wzrost liczby osób korzystających z pomocy, jest to widoczne w latach 2011 i 2012, przy czym w 2013 r. prognozowano ich nieznaczny spadek. Przedstawione dane określają liczbę wnioskodawców, jednakże udzielona pomoc ma znacznie większy wymiar, bowiem należy wziąć pod uwagę osoby wspólnie zamieszkujące z wnioskodawcą. I tak w 2011 r. z pomocy skorzystało 18.026 osób, w 2012 r. 17.014, a w 2013 r. prognozowano 17.513 osób.

Zawarte dane obrazują także zjawisko wzrostu liczby osób długotrwale korzystających z pomocy społecznej. W 2011 r. były to 3.783 osoby, w 2012 r. 4.722 osoby a w 2013 r. prognozuje się 4.731 osób.

Mając na uwadze dwie podstawowe formy pomocy udzielane przez ośrodki pomocy społecznej tj. pomoc pieniężną i niepieniężną, zgromadzone dane pozwalają na stwierdzenie, że wsparcie finansowe jest znacznie częstszą formą pomocy niż pomoc niepieniężna.

Analizując zgromadzone dane za konieczne uznaje się ustalenie przyczyn korzystania z pomocy społecznej. Sytuację w powiecie świdnickim w poszczególnych gminach obrazują poniższe tabele.

Tabela 14. Dane - Gmina Miejska Świdnica z lat 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	2804	2724	2724
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	730	1169	1169
3	Liczba rodzin	2369	2137	2137
4	Liczba osób w rodzinach	4385	3933	3933
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	1780	1779	1779
6	Liczba rodzin	1731	1727	1727
7	Liczba osób w rodzinach	3289	3224	3224
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	776	1030	1030
9	Liczba rodzin	531	724	724
10	Liczba osób w rodzinach	1159	1609	1609

Źródło: Dane MOPS w Świdnicy

Tabela 15. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w Gminie Miejskiej Świdnica w latach 2011 – 2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	1095	1158	1158
2	Liczba osób w rodzinie	2061	2142	2142
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	1098	1104	1104
4	Liczba osób w rodzinie	2351	2294	2294
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	707	716	716
6	Liczba osób w rodzinie	1151	1139	1139
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	887	920	920
8	Liczba osób w rodzinie	1408	1466	1466

BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	293	319	319
10	Liczba osób w rodzinie	1022	1066	1066
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	90	111	111
12	Liczba osób w rodzinie	167	200	200
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	6	5	5
14	Liczba osób w rodzinie	10	5	5
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	123	143	143
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	68	73	73
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	96	118	118
18	Liczba osób w rodzinie	112	140	140
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	58	65	65
20	Liczba osób w rodzinie	91	92	92
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	0	14	14
22	Liczba osób w rodzinie	0	27	27
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	17	26	26
25	Liczba osób w rodzinie	50	66	66
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	4	4

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	0	0	0
2	Liczba osób w rodzinie	0	0	0

Źródło: Dane MOPS w Świdnicy

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie miejskiej Świdnica w latach 2011-2013 były: bezrobocie, ubóstwo oraz długotrwała ciężka choroba. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci tabelarycznej określono skalę występującego problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 16. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Miejskiej Świdnica

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 60.213	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 39.737	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 57.386
BEZROBOCIE				
1	Liczba osób w rodzinie	3,90	3,84	4,0
UBÓSTWO				
2	Liczba osób w rodzinie	3,42	3,59	3,73
DŁUGOTRWAŁA CIĘŻKA CHOROBA				
3	Liczba osób w rodzinie	2,34	2,45	2,55

Źródło: Dane MOPS w Świdnicy

Tabela 17. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Miejskiej Świdnica

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Prognoza rok 2013
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	23.656 195	24.679 285	26.793 493

Źródło: Dane MOPS w Świdnicy

Tabela 18. Dane - Gmina Świebodzice za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	1318	1328	1344
2	w tym: osoby długotrwale korzystające	620	646	682
3	Liczba rodzin	814	816	900
4	Liczba osób w rodzinach	1758	1786	2000
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	613	628	670
6	Liczba rodzin	572	586	600
7	Liczba osób w rodzinach	1222	1294	1325

OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	1159	1178	1200
9	Liczba rodzin	703	720	730
10	Liczba osób w rodzinach	1551	1617	1650

Źródło: Dane OPS Świebodzice

Tabela 19. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach – Gmina Świebodzice w latach 2011 – 2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	610	621	640
2	Liczba osób w rodzinie	1370	1404	1450
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	479	485	500
4	Liczba osób w rodzinie	1169	1212	1240
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	324	347	350
6	Liczba osób w rodzinie	585	636	640
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	327	344	350
8	Liczba osób w rodzinie	574	637	650
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	193	295	300
10	Liczba osób w rodzinie	607	757	760
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	75	77	75
12	Liczba osób w rodzinie	143	146	140
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	3	4	5
14	Liczba osób w rodzinie	7	8	10
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	51	53	50
W TYM: WIEŁODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	29	29	29
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	25	25	25
18	Liczba osób w rodzinie	30	35	35
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	35	33	30
20	Liczba osób w rodzinie	52	59	55

ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	12	1	0
22	Liczba osób w rodzinie	28	1	0
KLĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	3	2	3
25	Liczba osób w rodzinie	8	5	8
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	0	0

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	19	6	10
2	Liczba osób w rodzinie	55	13	30

Źródło: Dane OPS Świebodzice

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Świebodzice w latach 2011-2013 były: ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność (problemy). Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 20. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Świebodzice

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 23.287	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 23.306	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 22.493
UBÓSTWO				
1	Liczba osób w rodzinie	5,88	6,02	6,45
BEZROBOCIE				
2	Liczba osób w rodzinie	5,02	5,20	5,51
BEZRADNOŚĆ				
3	Liczba osób w rodzinie	2,61	3,25	3,38

Źródło: Dane OPS Świebodzice

Tabela 21. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Świebodzice

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Prognoza rok 2013
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	8.652 096	9.299 260	9.749 300

Źródło: Dane OPS Świebodzice

Tabela 22. Gmina Strzegom dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	1118	1130	1123
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	401	424	432
3	Liczba rodzin	2571	2572	2615
4	Liczba osób w rodzinach	7426	6797	7003
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	1621	1068	1015
6	Liczba rodzin	1452	1065	1126
7	Liczba osób w rodzinach	3702	2697	2852
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	560	565	572
9	Liczba rodzin	406	426	448
10	Liczba osób w rodzinach	1101	1139	1198

Źródło: Dane OPS Strzegom

Tabela 23. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach- Gmina Strzegom w latach 2011 – 2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	106	96	94
2	Liczba osób w rodzinie	206	187	184
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	672	642	612
4	Liczba osób w rodzinie	1498	1538	1467
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	165	172	181
6	Liczba osób w rodzinie	282	307	324

DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	215	220	225
8	Liczba osób w rodzinie	396	384	393
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	109	107	104
10	Liczba osób w rodzinie	383	365	355
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	49	51	55
12	Liczba osób w rodzinie	383	365	355
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	9	7	10
14	Liczba osób w rodzinie	16	12	18
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	66	72	81
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	62	67	71
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	29	29	31
18	Liczba osób w rodzinie	31	36	38
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	15	14	16
20	Liczba osób w rodzinie	20	32	37
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	6	6	10
22	Liczba osób w rodzinie	21	19	37
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	2	4	8
25	Liczba osób w rodzinie	6	9	19
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	2	4	8

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	0	0	0
2	Liczba osób w rodzinie	0	0	0

Źródło: Dane OPS Strzegom

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Strzegom w latach 2011-2013 były: bezrobocie, długotrwała ciężka choroba oraz bezradność. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 24. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Strzegom

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 27.048	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 26.991	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 26.671
BEZROBOCIE				
1	Liczba osób w rodzinie	5,54	5,70	5,50
DŁUGOTRWAŁA CIĘŻKA CHOROBA				
2	Liczba osób w rodzinie	1,46	1,42	1,47
BEZRADNOŚĆ				
3	Liczba osób w rodzinie	1,42	1,35	1,33

Źródło: Dane OPS Strzegom

Tabela 25. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Strzegom

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	9.268 659	10.219 797	10. 315 879

Źródło: Dane OPS Strzegom

Tabela 26. Gmina Żarów – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	296	244	230
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	169	138	134
3	Liczba rodzin	196	207	217
4	Liczba osób w rodzinach	451	521	550
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	257	198	180

6	Liczba rodzin	196	186	176
7	Liczba osób w rodzinach	451	472	480
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	163	143	139
9	Liczba rodzin	96	81	80
10	Liczba osób w rodzinach	2228	215	210

Źródło: Dane OPS Żarów

Tabela 27. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w Gminie Żarów w latach 2011 – 2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	105	134	164
2	Liczba osób w rodzinie	275	340	370
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	80	102	122
4	Liczba osób w rodzinie	214	282	352
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	23	66	96
6	Liczba osób w rodzinie	54	146	176
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	15	61	81
8	Liczba osób w rodzinie	30	129	149
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	45	44	43
10	Liczba osób w rodzinie	155	151	150
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	2	25	30
12	Liczba osób w rodzinie	3	44	49
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	0	0	0
14	Liczba osób w rodzinie	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	1	22	25
W TYM: WIELODZIEDNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	0	7	7
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	6	9	10
18	Liczba osób w rodzinie	6	12	13
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	3	4	4

20	Liczba osób w rodzinie	3	7	7
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	8	4	4
22	Liczba osób w rodzinie	2	14	14
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	1	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	1	0	1
25	Liczba osób w rodzinie	1	0	1
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	1	0	0

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	100	78	85
2	Liczba osób w rodzinie	150	180	190

Źródło: Dane OPS Żarów

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Żarów w latach 2011-2013 były: ubóstwo, bezrobocie oraz bezradność. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 28. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Żarów

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 12.662	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 12.655	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 12.630
UBÓSTWO				
1	Liczba osób w rodzinie	2,17	2,69	2,93
BEZROBOCIE				
2	Liczba osób w rodzinie	1,69	2,23	2,79
BEZRADNOŚĆ				
3	Liczba osób w rodzinie	1,22	1,19	1,19

Źródło: Dane OPS Żarów

Tabela 29. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Żarów

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	4.450 100	4.545 563	4. 765 700

Źródło: Dane OPS Żarów

Tabela 30. Gmina Jaworzyna Śląska – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	1051	972	972
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	932	771	771
3	Liczba rodzin	382	358	370
4	Liczba osób w rodzinach	1038	956	990
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	395	386	390
6	Liczba rodzin	306	298	300
7	Liczba osób w rodzinach	807	776	790
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	353	323	320
9	Liczba rodzin	221	204	210
10	Liczba osób w rodzinach	697	648	690

Źródło: Dane OPS Jaworzyna Śląska

Tabela 31. Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2011 – 2013 - Gmina Jaworzyna Śląska

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	223	227	240
2	Liczba osób w rodzinie	596	585	610
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	201	181	190
4	Liczba osób w rodzinie	599	532	550
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	121	106	110
6	Liczba osób w rodzinie	305	261	270
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	189	177	180
8	Liczba osób w rodzinie	480	428	440
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	103	96	120
10	Liczba osób w rodzinie	374	336	390
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	34	35	40
12	Liczba osób w rodzinie	91	87	100
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	1	1	1
14	Liczba osób w rodzinie	1	1	1
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	46	49	60
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	22	18	18
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	12	10	10
18	Liczba osób w rodzinie	20	15	15
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	16	13	15
20	Liczba osób w rodzinie	46	25	27
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	5	1	0
22	Liczba osób w rodzinie	16	4	0
KŁĘSKI ŻYWIŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	18	16	20

25	Liczba osób w rodzinie	71	64	70
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	4	6

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	0	0	5
2	Liczba osób w rodzinie	0	0	21

Źródło: Dane OPS Jaworzyna Śląska

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Jaworzyna Śląska w latach 2011-2013 były: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała ciężka choroba. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 32. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Jaworzyna Śląska

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 10.496	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 10.468	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 10.332
UBÓSTWO				
1	Liczba osób w rodzinie	5,68	5,59	5,90
BEZROBOCIE				
2	Liczba osób w rodzinie	5,71	5,02	5,32
DŁUGOTRWAŁA CIĘŻKA CHOROBA				
3	Liczba osób w rodzinie	4,57	4,09	4,26

Źródło: Dane OPS Jaworzyna Śląska

Tabela 33. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Jaworzyna Śląska

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	3.625 137	3.925 735	3.921 100

Źródło: Dane OPS Jaworzyna Śląska

Tabela 34. Dane Gmina Wiejska Świdnica za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	626	1280	1232
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	312	956	942
3	Liczba rodzin	858	862	873
4	Liczba osób w rodzinach	1529	1598	1602
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
9	Liczba osób ogółem	438	438	440
10	Liczba rodzin	397	405	421
11	Liczba osób w rodzinach	1062	1069	1075
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
12	Liczba osób ogółem	367	332	339
13	Liczba rodzin	234	226	230
14	Liczba osób w rodzinach	724	667	695

Źródło: Dane GOPS Świdnica

Tabela 35. Powody udzielenia pomocy i wsparcia Gmina Wiejska Świdnica za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	367	357	412
2	Liczba osób w rodzinie	967	934	1067
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	267	257	269
4	Liczba osób w rodzinie	754	728	812
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	164	148	169
6	Liczba osób w rodzinie	358	319	321
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	243	237	240
8	Liczba osób w rodzinie	538	526	550
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	111	100	98
10	Liczba osób w rodzinie	430	401	394
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	35	32	35
12	Liczba osób w rodzinie	89	71	79
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	1	2	0
14	Liczba osób w rodzinie	3	4	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	79	68	57
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	62	51	38
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	22	28	14
18	Liczba osób w rodzinie	31	64	32
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	11	9	9
20	Liczba osób w rodzinie	18	11	13
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	7	5	4
22	Liczba osób w rodzinie	21	21	17
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	1	2	4

25	Liczba osób w rodzinie	3	7	9
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	0	2

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	3	5	3
2	Liczba osób w rodzinie	7	13	8

Źródło: Dane GOPS Świdnica

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie wiejskiej Świdnica w latach 2011-2013 były: bezrobocie, ubóstwo oraz długotrwała ciężka choroba. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 36. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Wiejskiej Świdnica

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 16.498	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 16.719	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 16.494
BEZROBOCIE				
1	Liczba osób w rodzinie	4,57	4,35	4,92
UBÓSTWO				
2	Liczba osób w rodzinie	5,86	5,59	6,47
DŁUGOTRWAŁA CIĘŻKA CHOROBA				
3	Liczba osób w rodzinie	3,26	3,15	3,33

Źródło: Dane GOPS Świdnica

Tabela 37. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Wiejskiej Świdnica

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	4.552,000	7.184,249	7.409.800

Źródło: Dane GOPS Świdnica

Tabela 38. Gmina Marcinowice – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	465	465	450
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	387	387	367
3	Liczba rodzin	241	222	220
4	Liczba osób w rodzinach	585	553	540
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	243	226	230
6	Liczba rodzin	237	217	220
7	Liczba osób w rodzinach	566	518	550
OSOBY I RODZINY, KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	40	40	42
9	Liczba rodzin	18	22	25
10	Liczba osób w rodzinach	95	103	113

Źródło: Dane OPS Marcinowice

Tabela 39. Powody udzielenia pomocy i wsparcia - Gmina Marcinowice – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	141	136	140
2	Liczba osób w rodzinie	349	333	345
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	111	118	125
4	Liczba osób w rodzinie	275	309	356
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	99	81	80
6	Liczba osób w rodzinie	202	161	160
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	100	90	90
8	Liczba osób w rodzinie	207	189	180
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	46	51	50
10	Liczba osób w rodzinie	181	191	190
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	8	9	9
12	Liczba osób w rodzinie	11	15	15
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	0	0	0
14	Liczba osób w rodzinie	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	9	7	10
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	7	7	7
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	3	2	2
18	Liczba osób w rodzinie	3	2	2
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	4	4	4
20	Liczba osób w rodzinie	7	6	6
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	1	2	1
22	Liczba osób w rodzinie	3	3	4
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	0	2	0

25	Liczba osób w rodzinie	0	8	0
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	0	0

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	2	0	0
2	Liczba osób w rodzinie	6	0	0

Źródło: Dane OPS Marcinowice

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Marcinowice w latach 2011-2013 były: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała ciężka choroba. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 40. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Marcinowice

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 6.511	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 6.480	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 6.431
UBÓSTWO				
1	Liczba osób w rodzinie	5,36	5,14	5,36
BEZROBOCIE				
2	Liczba osób w rodzinie	4,22	4,77	5,54
BEZRADNOŚĆ				
3	Liczba osób w rodzinie	2,78	2,95	2,95

Źródło: Dane OPS Marcinowice

Tabela 41. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Marcinowice

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	2.365 521	2. 418 485	2.409 495

Źródło: Dane OPS Marcinowice

Tabela 42. Gmina Dobromierz – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
OSOBY I RODZINY KTÓRYM UDZIELONO POMOCY I WSPARCIA				
1	Liczba osób	443	445	438
2	W tym: osoby długotrwale korzystające	232	231	234
3	Liczba rodzin	303	323	340
4	Liczba osób w rodzinach	854	870	895
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE PIENIĘŻNE				
5	Liczba osób ogółem	285	312	322
6	Liczba rodzin	276	304	314
7	Liczba osób w rodzinach	737	785	798
OSOBY I RODZINY KTÓRYM PRZYZNANO ŚWIADCZENIE NIEPIENIĘŻNE				
8	Liczba osób ogółem	338	379	385
9	Liczba rodzin	239	269	279
10	Liczba osób w rodzinach	711	762	782

Źródło: Dane GOPS Dobromierz

Tabela 43. Powody udzielenia pomocy i wsparcia Gmina Dobromierz – dane za lata 2011-2013

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin	99	247	257
2	Liczba osób w rodzinie	309	681	708
BEZROBOCIE				
3	Liczba rodzin	192	212	222
4	Liczba osób w rodzinie	575	621	648
NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ				
5	Liczba rodzin	54	47	49
6	Liczba osób w rodzinie	118	78	81
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
7	Liczba rodzin	82	89	93

8	Liczba osób w rodzinie	204	213	220
BEZRADNOŚĆ (PROBLEMY)				
9	Liczba rodzin	26	22	24
10	Liczba osób w rodzinie	103	69	76
ALKOHOLIZM				
11	Liczba rodzin	29	22	22
12	Liczba osób w rodzinie	70	41	41
NARKOMANIA				
13	Liczba rodzin	0	0	0
14	Liczba osób w rodzinie	0	0	0
POTRZEBA OCHRONY MACIERZYŃSTWA				
15	Liczba rodzin	28	31	33
W TYM: WIELODZIETNOŚĆ				
16	Liczba rodzin	22	30	33
BEZDOMNOŚĆ				
17	Liczba rodzin	2	2	3
18	Liczba osób w rodzinie	2	2	3
OPUSZCZENIE ZAKŁADU KARNEGO				
19	Liczba rodzin	6	4	4
20	Liczba osób w rodzinie	6	4	4
ZDARZENIA LOSOWE				
21	Liczba rodzin	1	7	7
22	Liczba osób w rodzinie	1	18	18
KLĘSKI ŻYWIOŁOWE I EKOLOGICZNE				
23	Liczba rodzin	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – OFIARY PRZEMOCY				
24	Liczba rodzin	0	0	0
25	Liczba osób w rodzinie	0	0	0
PRZEMOC W RODZINIE – SPRAWCY PRZEMOCY				
26	Liczba rodzin	0	1	0

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
INTERWENCJA KRYZYSOWA				
1	Liczba rodzin	1	3	0
2	Liczba osób w rodzinie	2	3	0

Źródło: Dane GOPS Dobromierz

Analizując powyższe zestawienie, należy stwierdzić, iż najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie Dobromierz w latach 2011-2013 były: ubóstwo, bezrobocie oraz długotrwała ciężka choroba. Biorąc pod uwagę liczbę mieszkańców gminy w

poszczególnych latach w postaci wykresu określono skalę problemu w stosunku do ogółu mieszkańców gminy.

Tabela 44. Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Dobromierz

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011 % problemu do liczby mieszkańców – 5.430	Rok 2012 % problemu do liczby mieszkańców – 5.405	Rok 2013 (prognoza) % problemu do liczby mieszkańców – 5.600
UBÓSTWO				
1	Liczba osób w rodzinie	5,69	12,60	12,64
BEZROBOCIE				
2	Liczba osób w rodzinie	10,59	11,49	11,57
DŁUGOTRWAŁA CIĘŻKA CHOROBA				
3	Liczba osób w rodzinie	2,17	3,94	3,93

Źródło: Dane GOPS Dobromierz

Tabela 45. Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Dobromierz

Wyszczególnienie	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
Wydatki na pomoc społeczną w okresie 2011-2013	3.158 246	3.271 927	3.768 000

Źródło: Dane GOPS Dobromierz

Podsumowując zgromadzone dane w zakresie pomocy społecznej na terenie powiatu świdnickiego na szczególną uwagę zasługuje omówienie problemu ubóstwa w powiecie. Ubóstwo określa się, jako stan, w którym jednostce czy grupie społecznej brakuje środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb, uznawanych w danej społeczności za niezbędne. Pod pojęciem „podstawowe potrzeby” kryją się, poza wyżywieniem, którego niezbędności nikt nie kwestionuje, takie potrzeby jak: ubranie, mieszkanie, zachowanie zdrowia, uzyskanie wykształcenia, zaspokojenie sfer intelektualnych. Ubóstwem najbardziej są zagrożone rodziny wielodzietne, niepełne, z osobami niepełnosprawnymi, osoby o niskim poziomie wykształcenia. Sytuację obrazującą poziom ubóstwa na terenie powiatu świdnickiego obrazuje poniższa tabela.

Tabela 46. Liczba rodzin na terenie powiatu świdnickiego dotkniętych ubóstwem

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
UBÓSTWO				
1	Liczba rodzin w powiecie	2.746	2.976	3.105

Źródło: Dane OPS-ów z terenu powiatu świdnickiego

Z powyższego zestawienia wynika, że w powiecie świdnickim systematycznie z roku na rok wzrasta liczba rodzin dotkniętych ubóstwem. Prognozuje się, że w 2013 r. aż 40, 47% rodzin w stosunku do wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej (7.672 rodzin) będzie zagrożonych ubóstwem.

Jest to bardzo niepokojące zjawisko, bowiem ubóstwo powoduje zaburzenia w wykonywaniu podstawowych funkcji rodziny i pogłębiającą się dysfunkcjonalność tych rodzin. Zapobieganie ubóstwu jest jednym z celów polityki społecznej. Większość państw prowadzi świadomą, planową działalność w zakresie zabezpieczenia społecznego, pomocy najuboższym i zwalczaniu ubóstwa, co znajduje wyraz w konstrukcji budżetu i wydatkach na pomoc społeczną.

Kolejnym istotnym problemem społecznym, który determinuje pomoc dla mieszkańców powiatu świdnickiego jest bezrobocie. Zjawisko to stanowi jeden z najważniejszych czynników zwiększających zagrożenie ubóstwem.

Definicji wymaga samo pojęcie bezrobotnego. Bezrobotny – to osoba niezatrudniona i niewykonywająca innej pracy zarobkowej, zdolna i gotowa do podjęcia zatrudnienia w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującego w danym zawodzie lub służbie, nie ucząca się i zarejestrowana w powiatowym urzędzie pracy. Bezrobocie jest ściśle związane z ubóstwem i najczęściej jest przyczyną ubóstwa.

Dane literaturowe podają, że już sama obecność w rodzinie jednej osoby bezrobotnej ponad dwukrotnie zwiększa zagrożenie ubóstwem, a przy większej liczbie bezrobotnych wskaźnik ubóstwa ulega zwiększeniu. Jeszcze poważniejsze zagrożenie ubóstwem dotyczy rodzin, których głównym źródłem utrzymania są zasiłki dla bezrobotnych (ponad 80% osób z tych rodzin należy do najbiedniejszych).

Bezrobocie z pewnością też odbija się na statusie ekonomicznym – społecznym rodzin, wpływa na kondycję psychiczną członków rodziny, kształtuje ich perspektywy życiowe.

Tak pojęte bezrobocie jest problemem społecznym powiatu świdnickiego. Dla zobrazowania jego skali, tendencji w poszczególnych okresach zamieszczono dane tabelaryczne.

Tabela 47. Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych bezrobociem

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
BEZROBOCIE				
1	Liczba rodzin w powiecie	3.097	3.101	3.144

Źródło: Dane OPS-ów z terenu powiatu świdnickiego

Powyższe dane wskazują, że w powiecie świdnickim od 2011 r. stale wzrasta liczba rodzin dotkniętych zjawiskiem bezrobocia. Dokonując zestawienia liczby wszystkich rodzin korzystających z pomocy społecznej (7.672 rodziny - rok 2013) do prognozowanej w 2013 r.

liczby rodzin, które skorzystają z pomocy z powodu bezrobocia uzyskała poziom 40,98% co jest bardzo niepokojącym zjawiskiem.

Kolejnym bardzo częstym powodem wsparcia mieszkańców powiatu świdnickiego określonym przez ośrodki pomocy społecznej jest długotrwała lub ciężka choroba.

Długotrwała choroba, definiowana również jako choroba przewlekła to jedna z bardzo częstych przyczyn trudnej sytuacji życiowej osoby i rodziny. Dysfunkcja ta dotyczy bezpośrednio przede wszystkim osób starszych, choć zdarzają się przypadki chorób u ludzi w średnim wieku czy młodych. Dane literaturowe podają, że długotrwała choroba to „(...) dolegliwość bądź stan patologiczny, który utrzymuje się przez dłuższy czas i który będzie trwał nadal. Do głównych cech choroby przewlekłej należą: długotrwałość, łagodniejszy niż w stanie ostrym przebieg, pogorszenie sprawności pacjenta, nieodwracalność zmian patologicznych i niepomyślnie rokowania, a także następstwa psychospołeczne; osoby chorujące przewlekłe wymagają długotrwałej opieki lekarskiej, pielęgnarskiej i/lub rehabilitacji.” Przyjmuje się, że długotrwała choroba musi trwać, co najmniej 6 miesięcy. Sytuację osób dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą w powiecie świdnickim obrazuje poniższa tabela.

Tabela 48. Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
DŁUGOTRWAŁA LUB CIĘŻKA CHOROBA				
1	Liczba rodzin w powiecie	2.058	2.138	2.185

Źródło: Dane OPS-ów z terenu powiatu świdnickiego

Z pozyskanych danych wynika, że z roku na rok wzrasta także liczba rodzin dotkniętych dysfunkcją długotrwałej lub ciężkiej choroby. Prognozuje się, że w 2013 r. klientami ośrodków pomocy z powyższego tytułu będzie 2.185 rodzin, co stanowić będzie 28,48% ogółu wszystkich rodzin korzystających z pomocy w 2013 r.

Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego to równie istotny powód udzielania wsparcia mieszkańcom powiatu świdnickiego. Zgodnie z ustawą o pomocy społecznej bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, jako dysfunkcja, może być podstawą do udzielania rodzinie pomocy. W teorii pracy socjalnej brak jest definicji tego problemu. Jednak z praktyki pracy socjalnej wynika, że do tej kategorii możemy zaliczyć rodziny które:

- nie potrafią zaspokoić podstawowych potrzeb dzieci,
- nie potrafią skutecznie oddziaływać wychowawczo na swoje dzieci,
- nie posiadają podstawowych umiejętności życiowych, takich jak: przygotowanie posiłku, utrzymanie w czystości mieszkania, nie potrafią gospodarować posiadanymi zasobami i środkami,
- ze względu na wiek, wykształcenie i sytuację rodzinną - nie potrafią załatwić swoich spraw.

Skalę problemu w powiecie świdnickim obrazuje poniższa tabela.

Tabela 49. Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych bezrobociem

Nr	WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2011	Rok 2012	Rok 2013 (prognoza)
BEZRADNOŚĆ				
1	Liczba rodzin w powiecie	926	1.034	1.058

Źródło: Dane OPS-ów z terenu powiatu świdnickiego

Analizując powyższe dane widać wyraźnie, że problem bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego stale wzrasta. Prognozuje się, że w 2013 r. osiągnie on poziom 1.058 rodzin, co stanowić będzie 13,79 % ogółu wszystkich rodzin korzystających z pomocy w 2013 roku.

B. KWESTIA OSÓB STARSZYCH

Ze względu na dwa współwystępujące zjawiska: niski wskaźnik dzietności oraz wydłużającą się długość życia rośnie udział osób starszych (60+) w populacji. Polska należy do krajów, w których proces demograficznego starzenia się populacji jest zaawansowany. W 2020 r. osoby po 60. roku życia będą stanowić blisko 25% ludności polskiego społeczeństwa. Proces starzenia się społeczeństwa charakteryzuje się kilkoma istotnymi cechami. Jedną z nich jest tzw. singularyzacja starości. Jej wyrazem jest wysoki odsetek osób starszych prowadzących jednoosobowe gospodarstwa domowe. Wiąże się ona z osamotnieniem, zwiększa ryzyko wykluczenia społecznego, np. w przypadku ograniczonej samodzielności. Drugą cechą charakterystyczną jest feminizacja starzenia się. Jak pokazują dane GUS (*Rocznik Demograficzny 2012*) w grupie wieku 50–54 lata występuje nadwyżka liczby kobiet nad liczbą mężczyzn (103 kobiety na 100 mężczyzn). Nadwyżka ta systematycznie wzrasta w starszych grupach wieku. Zarówno kobiety, jak i mężczyźni po 50. roku życia doświadczają różnego rodzaju chorób, ale w większym stopniu dotyczy to kobiet niż mężczyzn. Jednak warto zaznaczyć, iż mężczyźni w Polsce mają ciągle o kilka lat krótszą oczekiwaną długość życia niż kobiety, szczególnie dotyczy to osób zagrożonych ubóstwem. Ubóstwo pozostaje nadal najważniejszą determinantą długości życia i życia w zdrowiu.

Oprócz złego stanu zdrowia obserwuje się zjawisko e-wykluczenia, zmniejszenia więzi rodzinnych, osłabienia relacji międzyludzkich, nienadążania seniorów za rozwojem technologicznym w ich życiu codziennym, co z kolei sprzyja występowaniu poczucia alienacji i w konsekwencji prowadzi do zwiększonego odsetka stanów depresyjnych. Pod względem zdrowia psychicznego, starsi Polacy różnią się od osób z innych krajów europejskich: częściej mówią o braku nadziei na przyszłość, smutku, utracie przyjemności, kłopotach ze snem, zmęczeniu i drażliwości.

W powiecie świdnickim występuje zjawisko starzejącego się społeczeństwa. Powyższe potwierdzają dane GUS. Na przestrzeni lat 2010 i 2012 zauważa się wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym. I tak w 2010 r. ww. osoby stanowiły 8,2 % społeczności powiatu świdnickiego, a w 2012 r. 8,7% populacji powiatu.

Coraz więcej młodych osób, którzy mogliby zaopiekować się starszymi członkami rodziny decyduje się na zmianę miejsca zamieszkania np. ze względu na szansę zdobycia lepszej pracy. W związku z tym mieszkają oni zbyt daleko by regularnie wspierać często schorowanych i wymagających troski rodziców czy dziadków. Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej.

C. PRZEMOC W RODZINIE I INTERWENCJA KRYZYSOWA

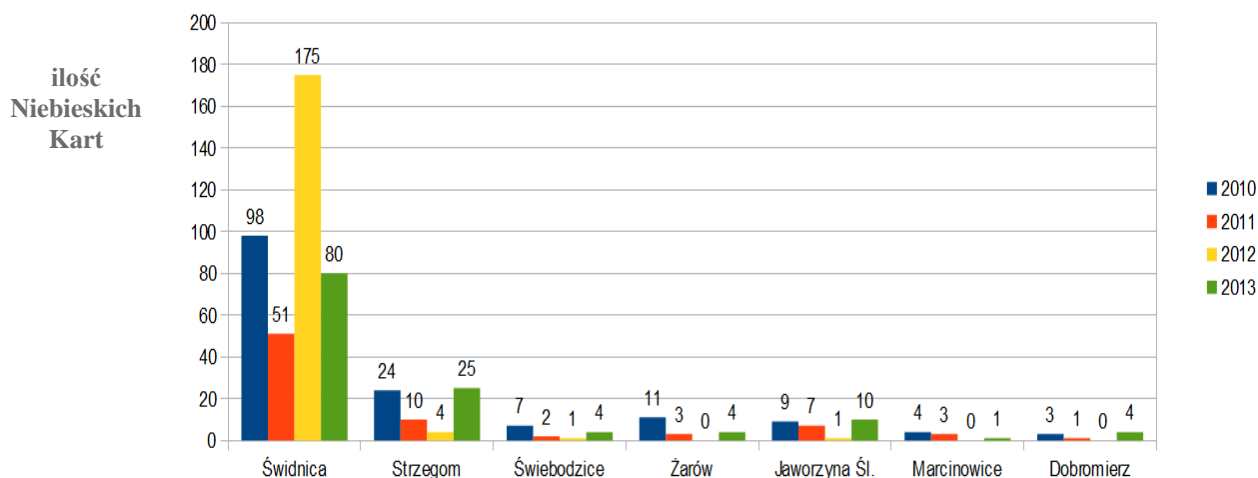
Definicja zawarta w ustawie z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. 2005 nr 180, poz. 1493 z późn. zm.), która przemoc w rodzinie definiuje jako: „jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”. Podstawowe kryteria, na podstawie których rozpoznaje się przemoc w rodzinie to: intencjonalność, dysproporcja sił, naruszanie godności i praw, powodowanie cierpienia i szkód.

Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.) w każdej gminie, na mocy znowelizowanej w tym zakresie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie od roku 2010 powinien powstać i funkcjonować zespół interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustawa nakłada na gminę obowiązek przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach pracy zespołu interdyscyplinarnego, który tworzą przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych, a także kuratorzy sądowi. W skład zespołu mogą wchodzić również: prokuratorzy i przedstawiciele innych podmiotów, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie. W powiecie świdnickim, w każdej gminie powiatu działa Zespół Interdyscyplinarny. Realizuje on działania określone w gminnym programie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. Nr 209, poz. 1245) uregulowany został sposób postępowania służb odpowiedzialnych za przeciwdziałanie przemocy w rodzinie – od momentu zgłoszenia zdarzenia poprzez działania ukierunkowane na pomoc osobie dotkniętej przemocą w rodzinie oraz działania skierowane na osobę stosującą przemoc w rodzinie, a także sposób monitorowania sytuacji rodziny dotkniętej przemocą.

Dane uzyskane z Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy, pokazują ilość sporządzonych Niebieskich Kart w latach 2008-2013. Zaznacza się wyraźna zmiana w roku 2011 (znacznym spadkiem liczby), co może być spowodowane zmianą ustawową – w tym roku rozpoczęto wdrażanie nowej procedury. W roku 2012 wyraźnie wzrasta liczba realizowanych procedur, następnie w 2013r. ponownie spada na terenie Świdnicy, co pokazuje także wykres nr 16.

Wykres nr 16 Ilość Niebieskich Kart w poszczególnych latach

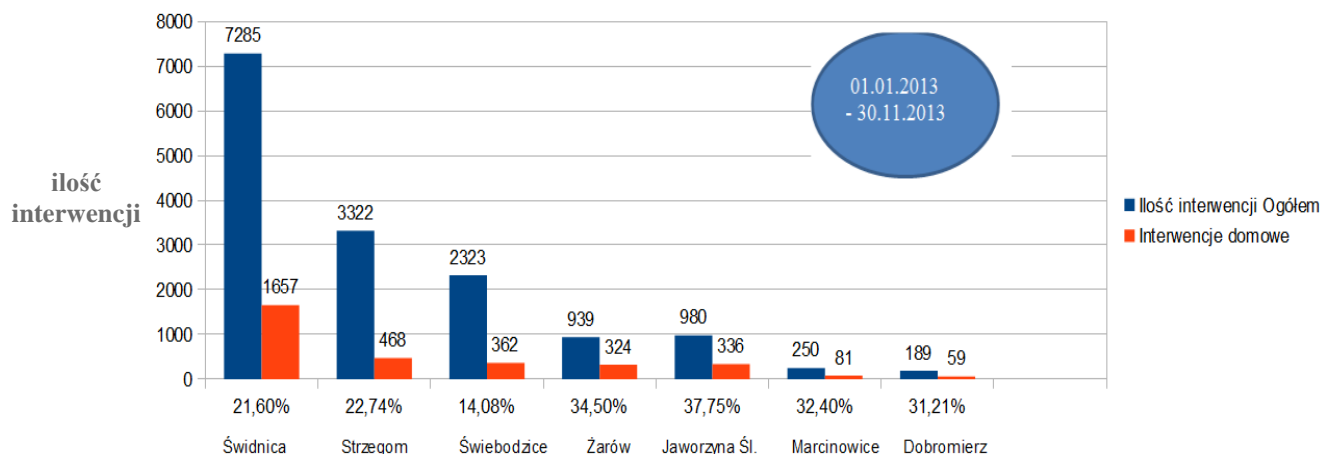

Źródło:

Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy

Najwyższy odsetek interwencji domowych zanotowano w Jaworzynie Śląskiej – 37,75%, najniższy w Strzegomiu – 14,08%.

Wykres nr 17 Ilość interwencji ogółem do interwencji domowych

Źródło: Dane Komendy Powiatowej Policji w Świdnicy

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizowane są także przez jednostki powiatowe, w tym Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, w ramach funkcjonującego w strukturach PCPR do listopada 2013 r. Ośrodka Interwencji kryzysowej a od grudnia 2013 r. Punktu Interwencji Kryzysowej (PIK). Zakres usług realizowany przez ww. komórkę organizacyjną obejmuje interwencję kryzysową, wsparcie, poradnictwo, pomoc psychologiczną, pomoc pedagogiczną, pomoc terapeutyczną, psychiatryczną i konsultacje prawne. I tak w okresie od 2010 r. do 2012 r. tutejsze Centrum udzieliło 7.287

konsultacji mieszkańcom Powiatu Świdnickiego. Porady te rozkładały się następująco: poradnictwo psychologiczne 3.221 konsultacji, poradnictwo pedagogiczne – 918 konsultacji, poradnictwo prawne – 1.786 konsultacji, poradnictwo interwencyjno – informacyjne –175 konsultacji, poradnictwo telefoniczne – 297 konsultacji. Z pomocy PIK ww. okresie skorzystało 2.269 osób, co obrazuje tabela 50. Z prowadzonej w PIK statystyki wynika, że mieszkańcy miasta Świdnicy, stanowili około 53% wszystkich klientów OIK. Klienci, którzy zgłaszali się do PIK z prośbą o pomoc, zazwyczaj jasno precyzowali swoje oczekiwania. Zdarzały się jednak takie osoby, które nie do końca wiedziały jak zdefiniować swój problem (najczęściej dotyczyło to osób, które miały skomplikowaną sytuację życiową i wymagały konsultacji kilku specjalistów). Przez cały ww. okres PIK zajmował się wieloma sprawami. Przedmiotem pracy były:

- konflikty małżeńskie (w tym związane z rozwodami); rodzinne (w tym mediacje). Wiele osób zgłasza trudności wychowawcze,
- stany depresyjne (często wynikające z trudnej sytuacji losowo-bytowej); kryzys emocjonalny wynikający z trudnej sytuacji życiowej; depresja (w tym młodzieńcza),
- trudności adaptacyjne; problemy rodziców dzieci z zaburzeniami zachowania i zachowaniami opozycyjno–buntowniczymi; zaburzenia łaknienia (bulimia, anoreksja); choroby psychosomatyczne i somatyczne z wpływem na funkcjonowanie psychiczne (np. stwardnienie rozsiane, osoby po wypadkach lokomocyjnych); problemy związane z seksualnością; próby samobójcze; trudności emocjonalne i nieumiejętność radzenia sobie w pokonywaniu zdarzeń traumatycznych (w tym: molestowania seksualnego, śmierci osób najbliższych),
- opieka nad osobami chorymi psychicznie oraz niepełnosprawnymi intelektualnie (w tym: problem związany z ubezwłasnowolnieniem, załatwieniem zakładów leczniczych dla osób starszych i schorowanych, trudności w radzeniu sobie z osobą chorą psychicznie w domu),
- sprawy dotyczące rozwodu i separacji (w tym opieki nad dziećmi, sprawy alimentacyjne); sprawy o stwierdzenie nabycia spadku; sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych - przyznanie do uprawnienia emerytury i renty z tytułu niezdolności do pracy; sprawy z zakresu przepisów lokalowych (eksmisja); sprawy związane z utratą pracy,
- uzależnienie od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych (w tym dopalacze), problem współuzależnienia, przemoc w rodzinie, uzależnienie od hazardu, komputera; zagrożenie zarażeniem HIV/AIDS.

Tabela 50. Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Interwencji Kryzysowej

Nr	Interwencja kryzysowa	2010	2011	2012
1	Liczba osób	666	738	865

Źródło: Dane PCPR Świdnica

D. OPIEKA NAD DZIECKIEM

Dzieci to grupa wymagająca szczególnej troski i ochrony. Działalność na rzecz dzieci polega przede wszystkim na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych oraz pomocy w obliczu ryzyka życiowego.

Kluczowym czynnikiem zapewniającym odpowiednią pozycję dziecka w środowisku lokalnym jest możliwość korzystania ze wsparcia odpowiednich instytucji, w tym poradnictwa rodzinnego oraz pedagogicznego. Funkcje te spełnia w powiecie świdnickim Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Świdnicy, której celem działania jest udzielanie wszechstronnej pomocy psychologiczno-pedagogicznej i logopedycznej.

Poradnie realizują zadania przez:

- diagnozę – badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne, po których wydaje się opinię lub orzeczenie określające dalszą drogę pomocy dla dziecka,
- terapię – terapia zaburzeń emocjonalnych dla dzieci, terapia rodzin, zajęcia logopedyczne,
- działalność profilaktyczną – profilaktyka uzależnień, wczesne wykrywanie trudności szkolnych,
- psychoedukację – zajęcia edukacyjne dla dzieci i młodzieży (warsztaty zawodoznawcze, zajęcia), prelekcje dla rodziców i nauczycieli,
- konsultacje, mediacje, informacje,
- doradztwo – porady indywidualne dla rodziców, nauczycieli i młodzieży.

Tabela 51. Ilość osób objętych pomocą Zespołu Poradni w latach 2010 – 2012 z podziałem na przyczyny i formy pomocy.

Wyszczególnienie	Ilość osób w poszczególnych latach		
	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Przyczyny udzielonej pomocy:			
- problemy szkolne	1043	1995	2272
- problemy wychowawcze	1280	2195	2378
- problemy emocjonalne	32	94	82
- problemy z zakresem komunikacji społecznej	0	20	39
- problemy z wyborem kierunku kształcenia i zawodu	361	751	504
- problemy z uzależnieniami	50	61	34
Formy udzielonej pomocy:			
- diagnoza	3343	4724	6929
- konsultacja	142	560	406

- terapia	705	834	847
- psychoedukacja	0	0	0
- rehabilitacja	15	13	10
- doradztwo	0	0	0
- mediacja	1	32	18
- interwencja w środowisku ucznia	0	9	6
- działalność profilaktyczna	242	829	2073
- działalność informacyjna	1066	2743	2451

Źródło: Dane Zespołu Poradni w Świdnicy

Analiza powyższej tabeli dowodzi, że głównymi przyczynami udzielanej pomocy w całym badanym okresie były problemy szkolne i problemy wychowawcze. W latach 2010-2013 zanotowano wzrost zgłoszeń z tego tytułu: problemy szkolne – odpowiednio 1043, 1995, 2272, problemy wychowawcze – odpowiednio 1280, 2195, 2378. Inne powody w poszczególnych latach szkolnych występowały w różnym stopniu natężenia, jednakże dominował problem z wyborem kierunku kształcenia i zawodu.

Najczęstszą formą udzielanej pomocy przez Zespół Poradni w Świdnicy poszczególnych latach była diagnoza. Ilość przeprowadzonych diagnoz z roku na rok znacznie wzrastała. Drugą liczną formą udzielanej pomocy była działalność informacyjna. Na uwagę zasługuje odnotowana w 2012 r. liczba działań profilaktycznych. To procentowo największy wzrost wśród wszystkich form udzielanej pomocy w badanym okresie.

Znacząca część klientów lokalnego systemu pomocy społecznej stanowią rodziny z trudnościami opiekuńczo – wychowawczymi. Niejednokrotnie jest to podstawa do organizowania zastępczych form opieki nad dzieckiem.

Dzieciom pozbawionym całkowicie lub częściowo opieki rodzicielskiej oraz dzieciom niedostosowanym społecznie powiat świdnicki zapewnia opiekę i wychowanie, poprzez organizowanie rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej. Z danych PCR w Świdnicy wynika, że najczęstszym powodem umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej były uzależnienia rodziców biologicznych - 260 przypadków, w tym od alkoholu - 250 przypadków, bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych - 29 przypadków oraz pólsieroctwo – 16 przypadków.

Jedną z najbardziej sprzyjających form opieki nad dzieckiem jest rodzina zastępcza. W 2012 na terenie powiatu świdnickiego funkcjonowało 195 rodzin zastępczych, w których przebywało 324 dzieci. Na przestrzeni lat 2010 – 2012 liczba tych rodzin ulegała nieznacznym wahaniom.

Tabela 52. Rodziny zastępcze na terenie powiatu świdnickiego w latach 2010 – 2012

Rok	Liczba rodzin zastępczych w powiecie	Liczba dzieci przebywających w rodzinach zastępczych
2010	201	325
2011	197	304
2012	195	324

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Wśród ww. rodzin funkcjonowało: 129 rodzin spokrewnionych z 168 dziećmi, 47 rodzin niezawodowych z 64 dziećmi, 19 zawodowych rodzin zastępczych, w których umieszczono 92 dzieci, z tego: 7 rodzin zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego, w których przebywało 44 dzieci.

Tabela 53. Sytuacja rodzin zastępczych w powiecie świdnickim w 2012 roku

Rodzaj rodziny zastępczej	Liczba rodzin zastępczych/ pomocowych	Liczba dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych	Pomoc pieniężna dla dziecka - ogółem	Wysokość wynagrodzenia z tytułu pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej/ pomocowej
Rodziny zastępcze spokrewnione z dzieckiem	129	168	1.201.737,33 w tym jednorazowa pomoc pieniężna	-
Rodziny zastępcze niezawodowe	47	64	619.564,11	-
Rodziny zastępcze zawodowe w tym:	19	92	656.268,55	621.613,84
Rodziny pomocowe	3	12	-	2.119,53
Razem	195	324	2.477.569,99	623.733,37

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Sytuację rodzin zastępczych, dzieci w nich przebywających oraz wysokość wypłaconej pomocy i wynagrodzeń obrazuje powyższa tabela. Z przedstawionych w niej danych wynika, że najliczniejszą grupę stanowią rodziny zastępcze spokrewnione, w których przebywało 168 dzieci. Na wypłatę świadczeń pieniężnych tym rodzinom powiat świdnicki przeznaczył w 2012 roku najwięcej środków. Ten znaczący, w porównaniu z latami poprzednimi, wzrost środków finansowych przeznaczanych na rodziny zastępcze był efektem nowych regulacji prawnych wprowadzonych ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Zmiany dotyczyły wzrostu przysługujących świadczeń oraz wprowadzeniu nowych form pomocy pieniężnej.

W 2012 r. w dotychczasowych rodzinach zastępczych przebywało także 39

pełnoletnich wychowanków, w tym: 24 pełnoletnich wychowanków w spokrewnionych rodzinach zastępczych, 11 pełnoletnich wychowanków w niezawodowych rodzinach zastępczych, 4 pełnoletnich wychowanków w zawodowych rodzinach zastępczych.

Tabela 54. Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie świdnickim w latach 2010 – 2012

2010 r.	2011 r.	2012 r.
2.582.104,21	2.572.279,93	3.101.303,36

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Wejście w życie ww. ustawy, spowodowało także konieczność podpisania przez Powiat Świdnicki porozumień dotyczących umieszczenia dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w oparciu o art. 191 ust. 1 i ust. 4. Stąd też w 2012 r. zawarto 51 porozumień, w tym 23 w sprawie dzieci pochodzących z innych powiatów a przebywających w rodzinie zastępczej na terenie Powiatu Świdnickiego oraz 28 w sprawie dzieci pochodzących z terenu Powiatu Świdnickiego a umieszczonych w rodzinach zastępczych poza terenem naszego powiatu.

Tabela 55. Porozumienia między powiatami w sprawie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2012 roku

	Liczba umieszczonych dzieci	Wydatki/dochody w zł
Dzieci pochodzące z innych powiatów przebywające w rodzinach zastępczych na terenie powiatu świdnickiego	23	235.585,89
Dzieci pochodzące z terenu powiatu świdnickiego umieszczone w rodzinach zastępczych na terenie innych powiatów	28	355.396,44

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Wysokość wydatków i dochodów z tytułu zawartych porozumień determinowana jest przez liczbę dzieci, ich wiek, ich stan zdrowia oraz rodzaj rodziny zastępczej.

Do zadań własnych powiatu w zakresie opieki nad dzieckiem i rodziną, należy również zapewnienie opieki i wychowania dzieciom przez organizowanie i prowadzenie całodobowych placówek opiekuńczo – wychowawczych. Pobyt dziecka w placówce powinien mieć charakter przejściowy – do czasu powrotu dziecka do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie zastępczej.

Institutionalna piecza zastępcza w powiecie świdnickim prowadzona jest przez

8 placówek opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego. Dwie z nich prowadzi na zlecenie Powiatu Fundacja Ziemi Świdnickiej na Rzecz Wspierania Profesjonalnej Pomocy „SKSK”, zaś organem prowadzącym pozostałe sześć placówek wchodzących w skład Zespołu jest powiat świdnicki.

Rodzaje placówek:

1. Zespół Placówek Opiekuńczo - Wychowawczych w Świdnicy:
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Dzieciństwo Tołstoja”
ul. Tołstoja 9, 58-100 Świdnica,
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Serbski Kącik”
ul. Serbska 27, 58-100 Świdnica,
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Serbski Zaułek”
ul. Serbska 78, 58-100 Świdnica,
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Trzeboszańskie Wzgórze”
ul. Trzeboszańska 45, 58-100 Świdnica
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Tęczowe Zakole”
ul. Zakole 16, 58-100 Świdnica,
 - Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Kraszowicka Bajka”
ul. Kraszowicka 15, 58-100 Świdnica, łączna liczba miejsc 70.
2. Całodobowa Placówka Opiekuńczo-wychowawcza „Chata SKSK w Świdnicy przy ul. Wieleckiej 22, liczba miejsc 14.
3. Całodobowa Placówka Opiekuńczo-wychowawcza „Chata SKSK w Świdnicy przy ul. Sikorskiego 62a, liczba miejsc 14.

W 2012 r. przebywało w placówkach opiekuńczo-wychowawczych 143 dzieci z terenu powiatu świdnickiego, w tym 45 dzieci umieszczonych w ciągu roku.

Tabela 56. Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2010 – 2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Liczba dzieci umieszczonych w placówkach w kolejnych latach - ogółem	47	28	45
- na terenie powiatu świdnickiego	11	18	29
- poza powiatem świdnickim	36	10	16

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Tabela 57. Wydatki związane z systemem instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w latach 2010 – 2012

	2010 r.	2011 r.	2012 r.
Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze – ogółem (świadczenia, wynagrodzenia...)	4.185.251,-	4.279.114,30	4.303.529,57

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Na przełomie lat 2010 – 2012 wydatki powiatu na instytucjonalną pieczę zastępczą ulegały nieznacznemu zwiększeniu.

Tabela 58. Porozumienia między powiatami w sprawie pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2012 roku

Miejsce umieszczenia dziecka	Liczba umieszczonych dzieci	Wydatki / dochody w zł
Dzieci pochodzące z innych powiatów przebywające w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie powiatu świdnickiego	15	304.185,93
Dzieci pochodzące z terenu powiatu świdnickiego umieszczone w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów	40	672.453,89

Źródło: Dane PCPR Świdnica

W 2012 roku powiat świdnicki objął instytucjonalną opieką łącznie 15 dzieci pochodzących z terenów innych powiatów i zawarł 37 porozumień regulujących pobyt 40 dzieci poza terenem powiatu.

Pełnoletni wychowankowie rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych po ich opuszczeniu rozpoczynają proces usamodzielnienia. W 2012 roku pomocą finansową w powiecie świdnickim objętych zostało 105 usamodzielnianych wychowanków. Ogólna kwota przyznanych świadczeń wyniosła 507.686 zł.

Tabela 59. Pomoc finansowa dla osób usamodzielnianych w latach 2010 – 2012

	2010		2011		2012	
	z rodzin zastępczych	z placówek	z rodzin zastępczych	z placówek	z rodzin zastępczych	z placówek
Liczba osób usamodzielnianych:	79	52	66	35	54	51
wg kategorii przyznanej pomocy:	liczba osób /kwota		liczba osób /kwota		liczba osób /kwota	
pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	77 311.326,-	47 144.598,-	66 295.243,-	29 122.174,-	49 242.581,-	38 124.753,-
pomoc pieniężna na usamodzielnienie	14 69.174,-	5 34.587,-	13 64.233,-	9 54.351,-	6 29.652,-	15 84.021,-
pomoc pieniężna na zagospodarowanie	5 9.882,-	0	7 13.599,-	1 2.000	8 14.969,-	5 11.710,-
Ogólna kwota przyznanych świadczeń	569.567,-		551.600,-		507.686,-	

Źródło: Dane PCPR Świdnica

W omawianym okresie liczba osób usamodzielnianych zmniejszała się. Pełnoletni wychowankowie skorzystali z możliwości pozostania w dotychczasowych rodzinach zastępczych oraz placówkach opiekuńczo – wychowawczych do ukończenia 25 roku życia, na zasadach określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

2.6. ZASOBY INSTYTUCJONALNE POWIATU

Zasobami umożliwiającymi rozwiązywanie problemów społecznych określamy instytucje znajdujące się na terenie powiatu lub obejmujące swym zasięgiem działania jej mieszkańców, które funkcjonują w obszarze polityki społecznej i rozwiązują dane problemy. Są to zarówno jednostki samorządowe, jak i niepubliczne, na przykład organizacje pozarządowe.

Na terenie powiatu świdnickiego funkcjonuje szereg jednostek o zasięgu lokalnym i ponadlokalnym, prowadzonych przez samorzady oraz podmioty niepubliczne. Wśród nich należy wymienić:

- Ośrodki Pomocy Społecznej w mieście Świdnica, gminie Świdnica, Świebodzicach, Strzegomiu, Żarowie, Jaworzynie Śląskiej, Marcinowicach i Dobromierzu. Ośrodki pomocy społecznej funkcjonujące w poszczególnych gminach powiatu realizują zadania wobec osób potrzebujących pomocy zgodnie z ustawą o pomocy społecznej i świadczeniach rodzinnych. Oferta jednostek skierowana jest do mieszkańców gmin, którzy znajdują się w trudnej sytuacji materialno-bytowej i zdrowotnej.
- Powiatowe Centrum pomocy Rodzinie w Świdnicy i działający w ramach PCPR Punkt Interwencji Kryzysowej, realizujące zadania na rzecz mieszkańców powiatu z zakresu pomocy społecznej, obejmując trzy grupy – dzieci i młodzież pozbawioną opieki rodzicielskiej, osoby doświadczające sytuacji kryzysowej, przemocy w rodzinie, w tym sprawców przemocy oraz osoby niepełnosprawne.
- Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności, wydający orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności, niezbędne do realizacji celów określonych w ustawie o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych.
- Dom Pomocy Społecznej w Jaskulinie dla 70 osób dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie.
- Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame w Świebodzicach (68 miejsc), przeznaczony jest dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej intelektualnie. Dom prowadzony przez organizację pozarządową na zlecenie Powiatu.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świdnicy, prowadzony przez organizację pozarządową na zlecenie Powiatu.
- Środowiskowy Dom Samopomocy w Świebodzicach, dla 15 podopiecznych. Głównym celem funkcjonowania środowiskowych domów samopomocy jest świadczenie dziennych usług w zakresie wsparcia terapeutycznego dla osób z niepełnosprawnością intelektualną oraz osób wskazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych.
- Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świdnicy, prowadzony przez Powiat, dla 70 podopiecznych.
- Dwie Całodobowe Placówki Opiekuńczo - Wychowawcze „Chata SKSK” w Świdnicy dla 28 podopiecznych, prowadzone przez organizację pozarządową na zlecenie Powiatu.

Zadaniem placówek jest opieka nad dziećmi pozostającymi bez możliwości wychowywania się w domu rodzinnym.

- Placówka wsparcia dziennego – Towarzystwo Przyjaciół Dzieci w Strzegomiu (31 miejsc), prowadzona przez organizację pozarządową na zlecenie Powiatu.
- Trzy Warsztaty Terapii Zajęciowej, dwa prowadzone przez organizację pozarządową – w Świdnicy i Mokrzeszowie, oraz przez Gminę Strzegom, łącznie dla 90 osób.
- Schronisko dla Bezdomnych w Świdnicy (80 miejsc), prowadzone przez organizację pozarządową.
- Dom Dziennego Pobytu Świdnicy, prowadzony przez MOPS, z którego mogą korzystać emeryci, renciści, inwalidzi, osoby samotne, niepełnosprawne z miasta Świdnicy. Dom oferuje usługi opiekuńcze, rehabilitację, wsparcie psychologa, zajęcia z zakresu terapii zajęciowej.
- Ośrodek Rehabilitacyjno – Edukacyjny – Wychowawczy (OREW) w Świdnicy, prowadzony przez organizację pozarządową, przeznaczony dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, znacznym i umiarkowanym ze sprzężonymi niepełnosprawnościami, w wieku 0-25 lat, które potrzebują kompleksowej, wielodyscyplinarnej rehabilitacyjno – terapeutyczno – edukacyjno – rewalidacyjnej pomocy świadczonej w odpowiednich warunkach i z opieką dostosowaną do stanu wychowanków
- Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne w Świdnicy, Strzegomiu i Świebodzicach, przeprowadzające między innymi badania psychologiczne, pedagogiczne, logopedyczne i lekarskie dzieci i młodzieży. Świadczą również pomoc pośrednią w postaci wydawania opinii oraz orzeczeń, a także pomoc bezpośrednią w postaci prowadzenia zajęć specjalistycznych, udzielania porad i przeprowadzania badań przesiewowych. Ponadto jednostki udzielają wsparcia nauczycielom, rodzicom i wychowawcom w postaci przeprowadzania treningów, warsztatów i rad pedagogicznych, prowadzenia terapii oraz organizowania prelekcji, wykładów i spotkań.
- Zakład Opiekuńczo Lecznicy w Świebodzicach (ZOL) prowadzony przez Niepubliczny Zespół Opieki Zdrowotnej Szpital „Mikulicz” w Świebodzicach – zakład stacjonarny, udzielający całodobowe świadczenia zdrowotne, które obejmują swoim zakresem pielęgnację i rehabilitację osób nie wymagających hospitalizacji oraz zapewniający im środki farmaceutyczne, materiały medyczne, pomieszczenie i wyżywienie odpowiednie do stanu zdrowia.

Istotną rolę wspierającą dziecko i rodzinę, a także osoby starsze, niepełnosprawne, osoby pozostające w uzależnieniu spełniają również bardzo liczne organizacje pozarządowe (409), z którymi Powiat współpracuje w oparciu o przyjmowany corocznie, uchwałą Rady Powiatu, program współpracy Powiatu Świdnickiego z organizacjami pozarządowym.

2.7. ZEWNĘTRZNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Rozwój społeczno-gospodarczy możliwy jest nie tylko dzięki dochodom własnym powiatu czy gminy, ale również dzięki pozyskanym środkom zewnętrznym, dlatego też środki te stanowią istotne wsparcie dla każdego budżetu samorządu lokalnego. Fundusze zewnętrzne można pozyskać z kilku źródeł, a mianowicie: ze źródeł krajowych np. środki Państwowego Funduszu Rehabilitacyjnego Osób Niepełnosprawnych, Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej itp., źródeł unijnych np. Europejski Fundusz Społeczny czy Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego.

Zewnętrzne źródła finansowania stanowią dla jednostek samorządu terytorialnego szansę na realizację zarówno przedsięwzięć infrastrukturalnych, jak i projektów związanych z rozwojem społeczności lokalnych. Takie działania doprowadzają do zmniejszenia dysproporcji w różnych obszarach, co w rezultacie stwarza warunki do długoterminowego rozwoju poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej.

Decydującą rolę w wyborze kierunków działań, zwłaszcza w ostatnich latach, odgrywa możliwość korzystania przez jednostki samorządu terytorialnego z funduszy Unii Europejskiej, a udział środków unijnych w dochodach jednostek samorządu terytorialnego jest miarą aktywności władz w pozyskiwaniu zewnętrznego finansowania.

Poniższej przedstawiona tabela służy prezentacji przykładowych projektów w zakresie realizacji problemów społecznych w latach 2010-2013 następujących beneficjentów: Starostwo Powiatowe w Świdnicy, Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy, Gmina Miasto Świdnica, Zespół Poradni Psychologiczno – Pedagogicznych w Świdnicy, Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach, Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegomiu, Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie, Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzynie Śląskiej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu, Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach, Zespół Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych w Świdnicy.

Zestawienie zawiera także informację o rodzaju udzielonego wsparcia, wysokości pozyskanych środków, liczbie osób objętych wsparciem, beneficjentach ostatecznych oraz źródłach pozyskiwania zewnętrznych źródeł finansowania z funduszy krajowych i zagranicznych w odniesieniu do wypracowanych i przyjętych w poprzednim dokumencie celów strategicznych. Ujęto m.in. programy operacyjne dostępne w poprzednim okresie programowania, tj.: w latach 2007-2013 w ramach, których aplikowano m.in. o środki z funduszy europejskich.

Tabela 60. Zestawienie pozyskiwanych środków finansowych ze źródeł zewnętrznych w zakresie problemów społecznych w latach 2010-2013

L.p.	Wnioskodawca	Rodzaj udzielonego wsparcia	Wysokość pozyskanych środków	Liczba osób objętych wsparciem	Adresaci projektu	Źródła finansowania	Okres realizacji
1.	Gmina Miasto Świdnica	Projekt „Uwierz we własne siły” aktywizacja społeczna i zawodowa klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdnicy	1.209.209,11	78	Klienci MOPS - osoby zagrożone wykluczeniem społecznym, w tym grupa osób niepełnosprawnych	EFS	2010-2013
		Projekt „Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu – eInclusion w Gminie Miasto Świdnica” - wyrównywanie szans rozwojowych i edukacyjnych dzieci i młodzieży, poprzez użyczenie beneficjentom zestawów komputerowych z dostępem do szerokopasmowego internetu	1.161.300,00	167	Dzieci i młodzież z orzeczoną niepełnosprawnością i/lub pochodzących z rodzin o niskich dochodach	EFRR	2010-2013
		Projekt „Razem Bezpieczniej” – wychowywanie dla bezpieczeństwa, stwarzanie alternatywnych, pożądaných społecznie form spędzania czasu wolnego przez dzieci i młodzież, poprzez organizowanie różnorodnych przedsięwzięć	5.400,00	1.026	Dzieci i młodzież szkół podstawowych i gimnazjów	BP	2011
		Projekt „Indywidualizacja - sposób na ucznia” - wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci klas I-III, poprzez indywidualizację procesu kształcenia oraz wychowania w szkołach podstawowych prowadzonych przez Gminę Miasto Świdnica, w formie dodatkowych zajęć specjalistycznych dla uczniów, u których zdiagnozowano określone problemy i którzy wymagają indywidualnego podejścia oraz rozwijającej zainteresowania dla uczniów szczególnie uzdolnionych w określonych dziedzinach	584.285,00	971	Uczniowie klas I-III SP prowadzonych przez Gminę i Miasto Świdnica	EFS	2011-2013
		Resortowy program wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej „Asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej” – budowanie systemu	163.990,90	143	Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-	BP	2012-2013

		wsparcia rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez dofinansowanie kosztów zatrudnienia asystentów rodziny			wychowawczych		
		Dostosowanie organizacji i standardów świadczonych usług w placówkach wsparcia dziennego do wymagań określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej	14.999,96	30	Dzieci i młodzież pozbawione właściwej opieki ze strony rodziny, pochodzące z rodzin dysfunkcyjnych, niewydolnych wychowawczo	BP	2012
		Projekt „Dziki Szlak Cysterski Świdnicy. Święto Dzika” – uzupełnienie przedsięwzięć infrastrukturalnych, zrealizowanych przy wsparciu środków priorytetu „Miasta” odpowiednimi przedsięwzięciami społecznymi, integrującymi lokalną społeczność	105.000,00	5.000	Mieszkańcy Świdnicy ze szczególnym uwzględnieniem osób zamieszkujących obszar wsparcia, mieszkańcy okolicznych gmin i powiatów	EFRR	2013
2.	Zespół Poradni Psychologiczno-Pedagogicznych w Świdnicy	Wdrożenie nowego modelu systemu doskonalenia nauczycieli i zewnętrznego wspomagania dyrektorów przedszkoli i szkół w realizacji zadań edukacyjnych	1 192 584,00	920	Nauczyciele i dyrektorzy z 37 szkół oraz z 7 przedszkoli z terenu powiatu świdnickiego	EFS BP	2013-2015
3.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Świebodzicach	Zmiana sytuacji zawodowej i ekonomicznej kobiet i mężczyzn będących klientami OPS w Świebodzicach poprzez nabycie nowych kwalifikacji niezbędnych do podjęcia zatrudnienia	776.891,10	49	Osoby bezrobotne w wieku aktywności zawodowej, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej, zagrożone wykluczeniem społecznym	JST BP	2010-2013
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Żarowie	Reintegracja Zawodowa i Społeczna bezrobotnych kobiet i mężczyzn z terenu Gminy Żarów	145.857,43	20	Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo	EFS	2010
		Dożywianie dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców miasta i gminy Żarów w ramach wieloletniego programu „Pomoc Państwa w zakresie dożywiania”	358.400,00	943	Dzieci do 7 r.ż., uczniowie do czasu ukończenia szkoły gimnazjalnej oraz dorośli mieszkańcy Miasta i Gminy Żarów	BP	2010-2013
		Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców gminy Żarów poprzez aktywizację społeczną i zawodową	49.999,96	10	Osoby bezrobotne	EFS	2010-2011

		Zwiększenie aktywności zawodowej i kompetencji społecznych osób terenu gminy Żarów	459.472,62	45	Osoby bezrobotne i nieaktywne zawodowo oraz niepełnosprawne	EFS	2011-2013
		„Asystent Rodziny”	17.880,05	13	Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	MPiPS	2012-2013
		Rozpowszechnianie żywności unijnej wśród najuboższych mieszkańców gminy w ramach programu PEAD	139.379,88	1300	Osoby, które spełniają przesłanki wynikające z art. 7 ustawy o pomocy społecznej, a których dochód nie przekracza: dla samotnie gospodarującej 813,- zł a dla osoby w rodzinie 684,- zł.	UE	2012-2013
5.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzegomiu	Zwiększenie aktywności zawodowej wśród osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia	550.228,02	49	Osoby bezrobotne korzystające ze wsparcia OPS	EFS BP	2010-2013
6.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Jaworzynie Śląskiej	Zwiększenie kompetencji zawodowych i społecznych oraz szans na rynku pracy osób bezrobotnych i nieaktywnych zawodowo w wieku aktywności zawodowej będących świadczeniobiorcami pomocy społ. z terenu gminy Jaworzyna Śląska	752.231,51	65	Osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo w wieku aktywności zawodowej zagrożone wykluczeniem społecznym	EFS BP	2010-2013
7.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdnicy	„Nie stój w miejscu – bądź aktywny”	1.037.014,86	62	Osoby bezrobotne, nieaktywne zawodowo lub pracujące zagrożone wykluczeniem społecznym	EFS BP	2010-2014
8.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobromierzu	Ułatwienie dostępu do rynku pracy osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym oraz przywrócenie aktywności społecznej w środowisku	626.148,33	78	Osoby bezrobotne lub nieaktywne zawodowo lub niepełnosprawne korzystające z pomocy społecznej	EFS	2008-2014

9.	Wydział Oświaty i Wychowania Starostwa Powiatowego w Świdnicy	Doradztwo i opieka pedagogiczno-psychologiczna dla uczniów wykazujących problemy w nauce lub z innych przyczyn zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu oświaty. Dodatkowe zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze oraz specjalistyczne służące wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia, dodatkowe zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne ukierunkowane na rozwój kompetencji kluczowych	451.128,80	198	Uczniowie szkół specjalnych oraz wychowankowie młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowego ośrodka socjoterapii	EFS BP	2009 – 2011
		Wsparcie działalności młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii oraz poprawa skuteczności wykonywania orzeczeń sądowych i efektywności pomocy terapeutycznej i resocjalizacyjnej dla nieletnich	237.991,00	78	Wychowankowie młodzieżowych ośrodków wychowawczych i młodzieżowych ośrodków socjoterapii	MEN Budżet Powiatu	2010
		Wsparcie indywidualizacji nauczania w klasach I-III szkół podstawowych specjalnych	107.220,00	32	Uczniowie klas I-III szkół podstawowych specjalnych	EFS BP	2011 – 2013
10.	Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci prowadzony przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych De Notre Dame w Świebodzicach	Wielozmysłowa stymulacja rozwoju dziecka ze sprzężoną niepełnosprawnością intelektualną i fizyczną	9.900,00	24	Dzieci i młodzież niepełnosprawna z DPS Świebodzice	PFRON	2011
		Usprawnianie motoryki małej i dużej	9.470,00	48	Dzieci i młodzież niepełnosprawna z DPS Świebodzice	PFRON	2011
11.	Zespół Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Świdnicy	Udział w III edycji projektu „Domy Pozytywnej Energii” organizowanej przez Fundację TAURON. Zwrócenie uwagi na kwestie bezpieczeństwa, pokazanie jak bezpiecznie spędzać czas wolny	10.000,00		Wychowankowie Domu Dziecka w Świdnicy	Fundacja TAURON	2013
12.	Powiatowy Urząd Pracy w Świdnicy	Rozwój małej i średniej przedsiębiorczości	2.486.000,00	133	Osoby zarejestrowane jako bezrobotne w PUP w Świdnicy	MPiPS	2010

					zainteresowane podjęciem działalności gospodarczej oraz przedsiębiorcy zainteresowani utworzeniem stanowiska pracy dla osób bezrobotnych w ramach refundacji kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy		
		Zwiększenie aktywności zawodowej osób do 30 lat	4.073.200,00	367	Osoby zarejestrowane jako bezrobotne w PUP w Świdnicy w wieku do 30 lat	MPiPS	2010, 2012
		Aktywizacja zawodowa bezrobotnych zwolnionych z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	686.600,00	35	Osoby zarejestrowane jako bezrobotne w PUP w Świdnicy zwolnione z pracy z przyczyn niedotyczących pracowników	MPiPS	2012-2013
		Program na rzecz promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia i aktywizacji zawodowej dla osób bezrobotnych będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy określonych w art. 49 w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	1.154.300,00	89	Osoby zarejestrowane jako bezrobotne w PUP w Świdnicy będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy określone w art. 49 w ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy	MPiPS	2012-2013
		Zwiększenie poziomu integracji społeczno-zawodowej 319 osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia na terenie powiatu świdnickiego w okresie 31 miesięcy (projekt „Aktywny Powrót”)	2.749.442,19	187	Osoby niezatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym z powodu bezrobocia zarejestrowane w PUP w Świdnicy jako bezrobotne	EFS	2012-2015
13.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy	Projekt systemowy „Droga do Aktywności” - wsparcie w zakresie aktywnej integracji i pracy socjalnej klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy	2.698.236,72	236	Osoby bezrobotne i/lub nieaktywne zawodowo i/lub zatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym, w wieku aktywności zawodowej, korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w tym: osoby niepełnosprawne oraz osoby	EFS BP	2010-2013

					opuszczające rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze,		
		Dofinansowanie działań w zakresie wsparcia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną	39.000,00	24	Dzieci z rodzin zastępczych, które doświadczyły traumatycznych przeżyć, w tym przemocy ze strony najbliższych	MPiPS JST	2010
		„I będzie nam do siebie bliżej”- program szkoleniowy, który miał na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych u opiekunów i nauczenie dzieci konstruktywnych sposobów radzenia sobie z problemami	30.002,70	97	Rodziny i dzieci z rodzin zastępczych	MPiPS JST	2011
		„Rodzinie zastępczej łatwiej żyje się z nowym sprzętem RTV i AGD”- wymiana wyeksploatowanego sprzętu u zawodowych rodzin zastępczych	50.000,00	17	Osoby pełniące funkcję zawodowych rodzin zastępczych	MPiPS JST	2011
		„Superwizja dla zawodowych rodzin zastępczych” – program szkoleniowy, przeciwdziałający wypaleniu zawodowemu osób pełniących funkcję zawodowych rodzin zastępczych	9.283,40	18	Osoby pełniące funkcję zawodowych rodzin zastępczych	MPiPS JST	2012
		Szkolenie dla niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, który miał na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych u opiekunów i nauczenie konstruktywnych sposobów radzenia sobie z problemami.	10.809,92	100	Niezawodowe i spokrewnione rodziny zastępcze	MPiPS JST	2012
		Szkolenie wyjazdowe zawodowych rodzin zastępczych wraz z dziećmi, którego celem było wsparcie i wzmocnienie kompetencji wychowawczych opiekunów z rodzin zastępczych oraz wzmocnienie, zintegrowanie dzieci własnych z dziećmi przyjętymi do pieczy zastępczej	60.283,64		Zawodowe rodziny zastępcze wraz z dziećmi własnymi i dziećmi przyjętymi do pieczy zastępczej	MPiPS JST	2012
		Dotacja na wydatki związane z zatrudnieniem	30.409,64	6	Koordynatorzy rodzinnej pieczy	MPiPS	2012

		koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej			zastępczej	JST	
		Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego	5.400,00	45	Rodziny zstępce, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka, dyrektorzy placówek opiekuńczo-wychowawczych typu rodzinnego	MPiPS JST	2013
		Wynagrodzenie dla powstających w 2013 r. rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka	7.104,00	1	Rodziny zstępce, osoby prowadzące rodzinne domy dziecka	MPiPS JST	2013
		Pomoc dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka określonych w art. 192 pkt. 3, 4, 5, 5a, 7, 8, 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, wynagrodzenie wraz z pochodnymi osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym domu dziecka	39.787,41	26		MPiPS JST	2013
		Dotacja na wydatki związane z zatrudnieniem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej	33.497,98	6	Koordinatory rodzinnej pieczy zastępczej	MPiPS JST	2013
14.	Punkt Interwencji Kryzysowej przy Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy	Zwiększenie efektywności działań profilaktycznych skierowanych do rodzin z małymi dziećmi	37.225,00	300	Rodzice i ich małe dzieci profesjonaliści pracujący z małymi dziećmi i ich rodzicami	Fundacja Dzieci Niczyje	2012-2014

Źródło: Dane jednostek pomocy społecznej działających na terenie powiatu świdnickiego

Rok 2014 rozpoczął się dla Polski nową perspektywą finansową Unii Europejskiej na lata 2014-2020. Uruchomione zostały nowe programy, w ramach, których możliwe będzie aplikowanie o zewnętrzne środki finansowe z funduszy europejskich. Jednym z nich jest Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, który powstał w odpowiedzi na potrzeby reform w obszarach zatrudnienia, włączenia społecznego, edukacji, szkolnictwa wyższego, zdrowia i dobrego rządzenia. Będzie też wspierał innowacje społeczne i współpracę ponadnarodową w wymienionych obszarach oraz wdrażanie w Polsce inicjatywy na rzecz zatrudnienia osób młodych. PO WER będzie finansowany z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS). Kształt Programu i jego zakres wynikają z projektu Umowy Partnerstwa oraz z doświadczeń z realizacji programów w poprzednich perspektywach finansowych: 2004-2006 oraz 2007-2013.

Celem programu jest wzrost poziomu zatrudnienia oraz spójności społecznej, a także poprawa funkcjonowania administracji publicznej. Interwencja podejmowana z poziomu krajowego koncentrować się będzie przede wszystkim na rozwiązaniach systemowych, projektach pilotażowych oraz działaniach o zasięgu ogólnokrajowym. PO WER realizuje 4 cele tematyczne wskazane w rozporządzeniu ogólnym: promowanie zatrudnienia i mobilności pracowników, inwestowanie w edukację, umiejętności i uczenie się przez całe, promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa, wzmacnianie zdolności instytucjonalnych i skuteczności administracji publicznej. Podkreślenia wymaga fakt, że cele PO WER skoncentrowane są na przygotowaniu i wdrożeniu działań reformujących polityki wspierane przez EFS. Co do zasady przedsięwzięcia ukierunkowane na bezpośrednią poprawę sytuacji osób na rynku pracy w latach 2014-2020 będą natomiast realizowane w 16 regionalnych programach operacyjnych współfinansowanych z EFS. Całościowy wpływ Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację celów tematycznych 1 – 7 można zatem przedstawić biorąc pod uwagę zapisy wszystkich programów operacyjnych współfinansowanych z EFS.

Podstawowym źródłem finansowania zadań zawartych w celach strategicznych ujętych w niniejszej Strategii będą zatem własne środki finansowe pochodzące z budżetu powiatu, czy też poszczególnych gmin. Jednakże przyjęcie, iż realizacja zadań nastąpi jedynie w oparciu o własne środki finansowe jednostek samorządu terytorialnego, jest niemożliwe i wielce ryzykowne. Stąd też dodatkowym i znaczącym źródłem finansowania przedsięwzięć zapisanych w celach strategicznych będą zewnętrzne środki finansowe o jakie powiat i jego poszczególne gminy będą aplikować w ramach dostępnych dla nich właściwych programów.

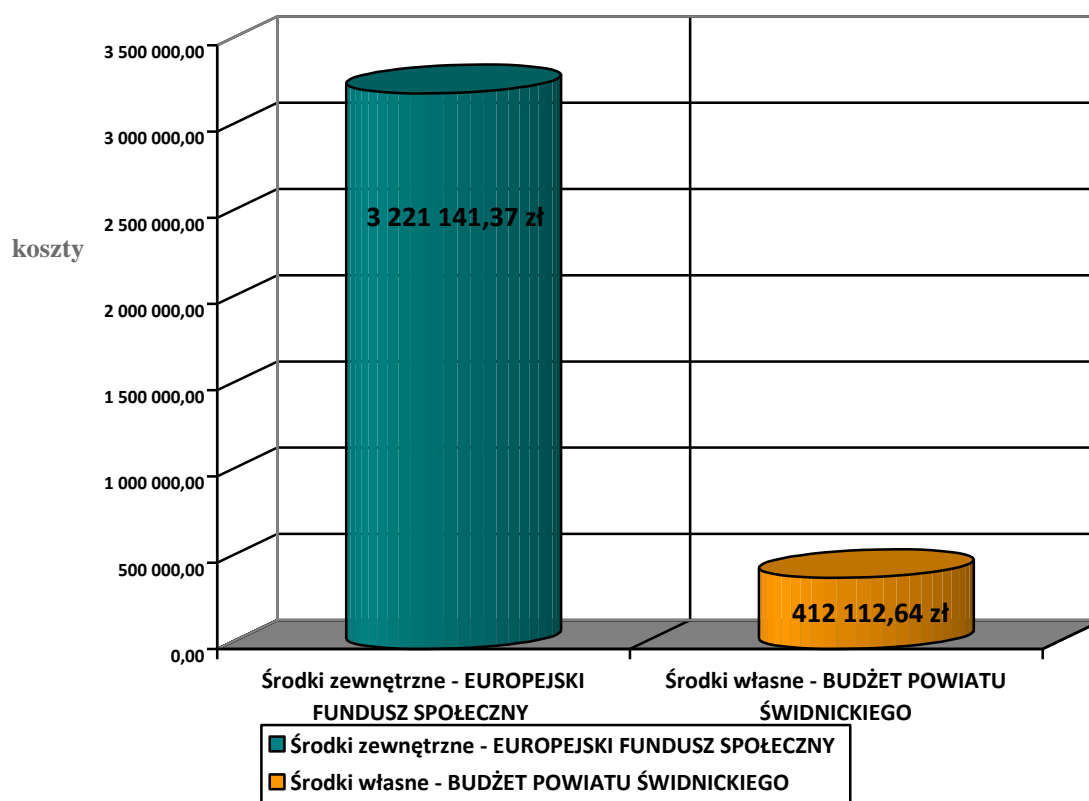
Poniżej przedstawiony został projekt Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy jako przykład projektu systemowego realizowanego od 2008 r. pod nazwą „Droga do Aktywności” współfinansowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego; Priorytet VII. Promocja Integracji Społecznej; Działanie 7.1. Rozwój i upowszechnienie aktywnej integracji; Podziałanie 7.1.2. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez powiatowe centra pomocy rodzinie. Za końcową datę okresu realizacji projektu uznano datę 30.06.2015 r.

Na realizację projektu została zawarta umowa ramowa, która corocznie podlega aneksowaniu na podstawie złożonego wniosku o dofinansowanie na bieżący okres realizacji. Warunkiem przyznania środków finansowych jest konieczność spełnienia wymogów merytorycznych, organizacyjnych i finansowych.

W okresie 2008-2013 łącznie wydatkowano 3.633.254,01 zł, z czego 412.112,64 zł stanowił budżet jednostki samorządu terytorialnego, obejmujący w projekcie pomoc pieniężną na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz wydatki na utrzymanie osób w pieczy zastępczej, natomiast pozostałą część – 3.221.141,37 zł stanowiły środki Europejskiego Funduszu Społecznego.

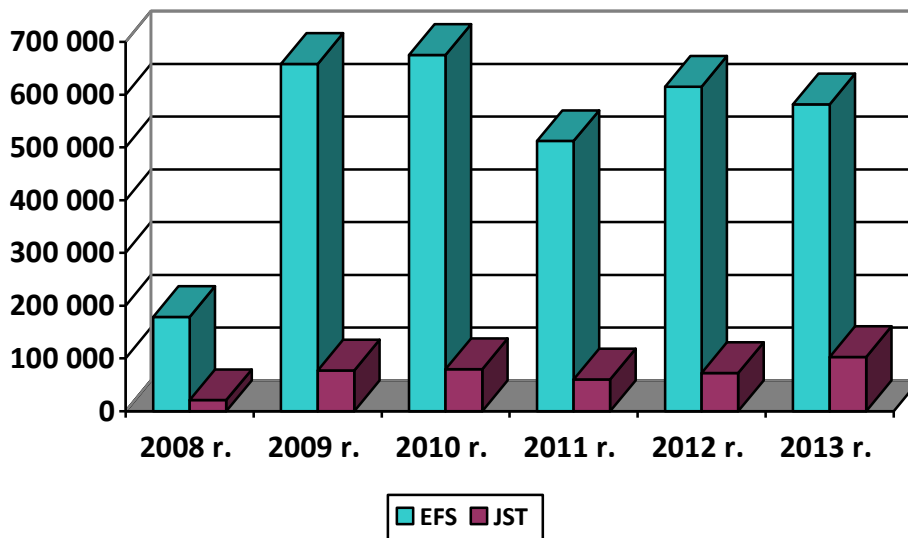
Poniższe tabele przedstawiają wartość środków wydatkowanych ogółem oraz w rozbiciu na poszczególne lata.

Wykres nr 18 Ogólne koszty projektu w latach 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Wykres nr 19 Ogólne koszty projektu z podziałem na lata 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Grupę docelową projektu w latach 2008-2013 stanowiły osoby bezrobotne i/lub nieaktywne zawodowo i/lub zatrudnione, zagrożone wykluczeniem społecznym, w wieku aktywności zawodowej (15-64), korzystające ze świadczeń pomocy społecznej w tym:

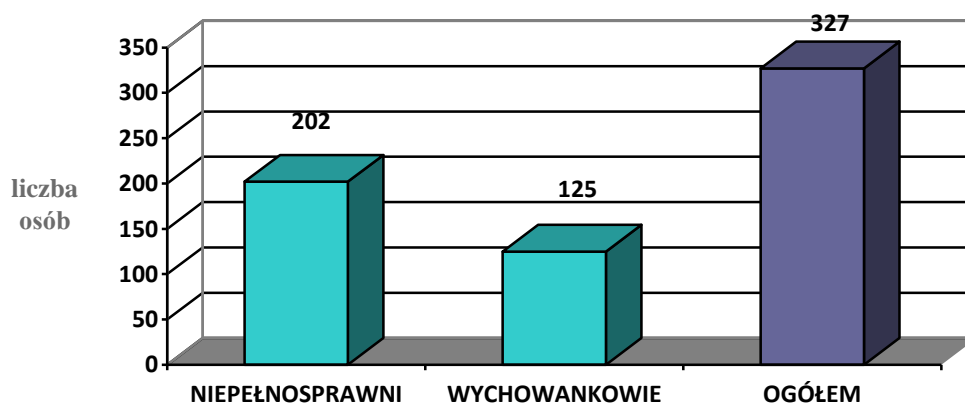
- osoby niepełnosprawne, w tym z zaburzeniami psychicznymi, które posiadają aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności albo orzeczenie równoważne.
- osoby opuszczające rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze,
- młodzież w wieku od 15 do 25 roku życia, pochodząca ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz
- otoczenie osób wykluczonych społecznie.

Wybór grupy docelowej wynika ze zdefiniowanych problemów na obszarze powiatu świdnickiego. Osoby niepełnosprawne oraz wychowankowie są jednymi z najbardziej dyskryminowanych grup społecznych, niemalże w każdym obszarze życia społecznego. Długookresowy pobyt wychowanków w placówkach i rodzinach zastępczych oraz niepełnosprawność, działa na nich w sposób destrukcyjny, ograniczając poczucie ich własnej wartości, motywację, uniemożliwiając uzyskanie kwalifikacji zawodowych. Brak perspektyw oraz utrwalona bierność spychają te grupy na margines życia społecznego, grożąc ostatecznym wykluczeniem.

Potrzeby tych osób wynikają ze zdiagnozowanych problemów, choć nie są one w stanie dokonać ich właściwej identyfikacji. Osoby te oczekują od instytucji kompleksowego i bezpłatnego wsparcia na wielu płaszczyznach. Bazując na doświadczeniu w pracy z wychowankami oraz osobami niepełnosprawnymi, należy jednoznacznie stwierdzić, że

osoby te potrzebują przede wszystkim wsparcia społecznego przy jednoczesnym uwzględnieniu ich różnorodność, złożoność i wielorakich potrzeb w zakresie zawodowym, materialnym, edukacyjnym.

Wykres nr 20 Grupa docelowa z podziałem na osoby niepełnosprawne i wychowanków w latach 2008-2013

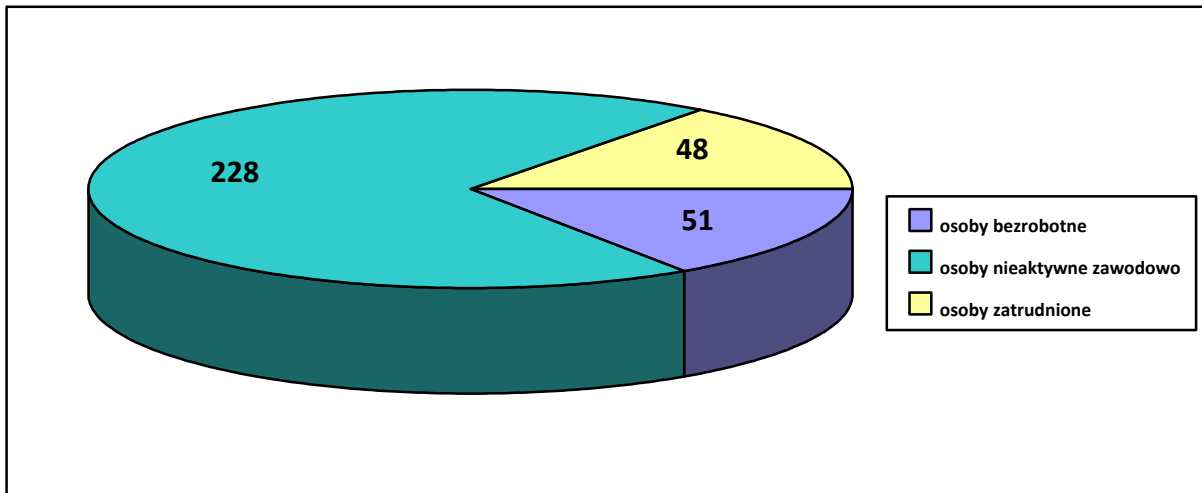

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Jak wynika z przedstawionego powyżej wykresu w latach 2008-2013 w projekcie „Droga do Aktywności” uczestniczyło 327 osób, z tego 62% stanowiły osoby niepełnosprawne, natomiast 38 % stanowiły osoby opuszczające rodzinną lub instytucjonalną pieczę zastępczą, zakłady poprawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze oraz młodzież w wieku od 15 do 25 roku życia, pochodząca ze środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym – zwani w dalszej części wychowankami.

Najliczniejszą grupę – około 70 % osób stanowiły osoby nieaktywne zawodowo, 15,6 % - osoby bezrobotne (z tego 45 % - długotrwale bezrobotne), pozostała część osób - 14,4 % posiadały status osoby zatrudnionej.

Wykres nr 21 Status osoby na rynku pracy w okresie realizacji projektu w latach 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Corocznie przyjmuje się założenie, że wsparcie w projekcie zostanie w większości skierowane do kobiet, gdyż wynika to z analizy problemu w poszczególnych grupach. Zarówno wśród niepełnosprawnych jak i wychowanków, kobiety znajdują się zwykle w gorszym położeniu i mniej korzystnej sytuacji, ze względu na to, iż częściej niż mężczyźni sprawują opiekę nad osobami zależnymi oraz zajmują się prowadzeniem gospodarstwa domowego. Kobiety, częściej niż mężczyźni decydują się na nisko płatną pracę dorywczą, jeśli umożliwia im ona jednoczesne godzenie opieki nad osobami zależnymi i otrzymaniem dodatkowego dochodu. Natomiast zarówno kobiety jak i mężczyźni mają niską wiarę w swoje możliwości i potrzebują wsparcia w obszarze umiejętności społecznych. Działania projektowe planowane do realizacji w optymalny sposób pomagają wyrównać szanse oraz docelowo prowadzą do zniwelowania barier dyskryminujących.

Na dzień 31 grudnia 2013 r. 308 osób zakończyło udział w projekcie, co stanowi 94 % ogółu wszystkich osób uczestniczących. Przepływ uczestników projektu z podziałem na poszczególne lata oraz płeć został zaprezentowany w poniższej tabeli.

Tabela 61. Wskaźnik pomiaru celu wraz z liczbą uczestników projektu z podziałem na płeć w latach 2008-2013.

Wskaźnik pomiaru celu	Liczba uczestników z podziałem na płeć		
	Kobiety	Mężczyźni	Ogółem
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej, <u>którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji</u>	178	130	308
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej <u>z terenów wiejskich</u> , którzy zakończyli udział w projektach dotyczących aktywnej integracji	45	28	73
Liczba klientów instytucji pomocy społecznej objętych <u>kontraktami socjalnymi</u>	185	142	327

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Celem głównym projektu w latach 2008-2013 było wsparcie w zakresie aktywnej integracji i pracy socjalnej klientów Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy z terenu powiatu świdnickiego, poprzez realizowane cele szczegółowe:

- rozwój form aktywnej integracji poprzez zawarcie kontraktów socjalnych, w których zastosowano instrumenty aktywnej integracji,
- nabycie i/lub podniesienie kwalifikacji zawodowych uczestniczek/uczestników projektu oraz integracja osób wykluczonych społecznie.

W ramach realizacji kontraktów socjalnych w projekcie stosowano i finansowano zestaw instrumentów o charakterze aktywizacyjnym, mających doprowadzić do przywrócenia osób wykluczonych na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem, poprzez przywrócenie im zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskanie wsparcia dochodowego oraz wyeliminowanie przeszkód napotykanych przez te osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Corocznie każdy z uczestników projektu został objęty co najmniej trzema instrumentami aktywnej integracji. Dla każdej osoby została zaplanowana i zrealizowana względem niego „ścieżka reintegracji”, a dobór instrumentów był adekwatny do potrzeb

i możliwości uczestnika projektu.

A. Instrument aktywizacji zawodowej - usługi wspierające aktywizację zawodową; organizacja i finansowanie usług wspierających, w tym doradcy zawodowego. W ramach tego instrumentu zostały zorganizowane indywidualne oraz grupowe spotkania z doradcą zawodowym.

Poniższa tabela obrazuje, że w badanym okresie udział w grupowym doradztwie zawodowym wzięło 251 osób z czego 96 osób stanowili wychowankowie, a 155 – osoby niepełnosprawne. Z indywidualnych spotkań z doradcą zawodowym skorzystały 203 osoby, w tym 61 wychowanków oraz 142 osoby niepełnosprawne.

Tabela 62. Liczba uczestników indywidualnego i/lub grupowego doradztwa zawodowego w latach 2008-2013

Rok	Liczba uczestników doradztwa zawodowego			
	Grupowe		Indywidualne	
	Wychowankowie	Osoby niepełnosprawne	Wychowankowie	Osoby niepełnosprawne
2008	15	0	0	0
2009	0	0	27	35
2010	26	42	26	47
2011	15	36	2	22
2012	20	39	3	16
2013	20	38	3	22
Wartość kumulatywna	96	155	61	142

Źródło: Dane PCPR Świdnica

B. Instrument aktywizacji edukacyjnej:

a) skierowanie i sfinansowanie zajęć w ramach podnoszenia kluczowych kompetencji o charakterze zawodowym lub zdobywania nowych kompetencji i umiejętności zawodowych umożliwiających aktywizację zawodową. W ramach tego instrumentu uczestnicy projektu mieli możliwość udziału w kursie/szkoleniu, co obrazuje tabela poniżej.

Tabela 63. Liczba uczestników kursów/szkoleń w latach 2008-2013

Lp.	Nazwa kursu/szkolenia	Ogółem
1.	Bukieciarz – florysta	33
2.	Szkolenie dla pracowników służb BHP	1
3.	Grafika komputerowa	2
4.	Adobe flash programowanie w języku action script	1
5.	Język angielski	28
6.	Język niemiecki	6
7.	Fryzjerski	6
8.	Komputerowy	68
9.	Komputerowy dla osoby niewidomej	2
10.	Refleksologia	1
11.	Opiekuna osób starszych	7
12.	Przedstawiciela handlowego	10
13.	Profesjonalny sprzedawca, kasjer, fakturzysta - z obsługą kas fiskalnych, z minimum sanitarnym	21
14.	Wizażu i zmiany wizerunku	26
15.	Kosmetyczny I i II stopień	1
16.	Kierowca operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym z wymianą butli gazowych	30
17.	Kierowca operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym	2
18.	Masaż klasyczny dla osoby niedowidzącej	1
19.	Zakładanie i prowadzenie działalności gospodarczej	5
20.	Operator koparkoładowarki wszystkie typy – klasa trzecia	12
21.	Kompleksowa obsługa magazynu z obsługą kas fiskalnych	4
22.	Kompleksowa obsługa magazynu z obsługą wózków jezdniowych oraz obsługą kas fiskalnych	2
23.	Spawanie blach i rur spoinami pachwinowymi metodą MAG 135	9
24.	Kurs prawa jazdy kat. „B”	161
25.	Kurs prawa jazdy kat. „C”	9
26.	Kurs prawa jazdy kat. „C + E”	1

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Jak obrazuje powyższa tabela na przestrzeni lat 2008-2013 najczęściej osób, bo aż 161 zostało objętych kursem prawa jazdy kat. „B”, w tym 95 osób stanowili wychowankowie, 66 – osoby niepełnosprawne. Oznacza to, że kurs prawa jazdy kat. „B” spotkał się z największym zainteresowaniem, zarówno wśród osób niepełnosprawnych, jak i pełnosprawnych. Wychowankowie chętnie uczestniczyli również w kursie: kierowca operator wózków jezdniowych z napędem silnikowym z wymianą butli gazowych - 18 osób. W grupie osób niepełnosprawnych dużym powodzeniem cieszył się kurs komputerowy, wzięły w nim udział

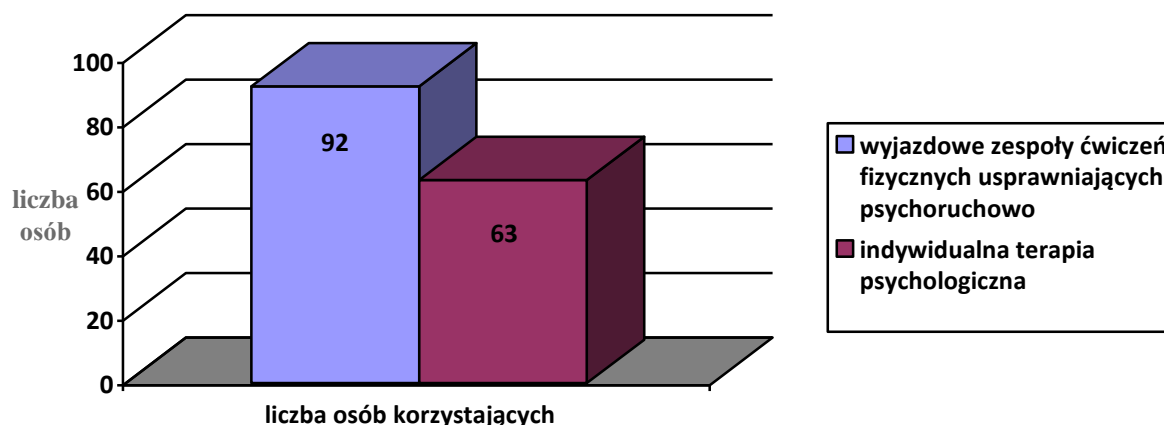
63 osoby z tej grupy.

- b) sfinansowanie części kosztów nauki na poziomie wyższym dla osób opuszczających placówki opiekuńczo – wychowawcze lub inne formy opieki zastępczej. Tą formą wsparcia zostało objętych łącznie 6 osób.
- c) skierowanie i sfinansowanie zajęć szkolnych związanych z uzupełnieniem wykształcenia na poziomie podstawowym, gimnazjalnym, ponadgimnazjalnym lub policealnym oraz kosztów z nim związanych. W okresie 2008-2013 jednemu uczestnikowi projektu należącemu do grupy osób niepełnosprawnych zostały sfinansowane koszty nauki na poziomie policealnym.

C. Instrument aktywizacji zdrowotnej:

- a) skierowanie i sfinansowanie badań profilaktycznych lub specjalistycznych w związku z możliwością podjęcia zatrudnienia. Ta formą wsparcia objęto 39 osób, z tego 8 wychowanków oraz 31 osób niepełnosprawnych.
- b) sfinansowanie części kosztów turnusów rehabilitacyjnych w tym udziału opiekuna. Z instrumentu skorzystały 3 osoby niepełnosprawne oraz 3 opiekunów tych osób.
- c) wyjazdowe zespoły ćwiczeń fizycznych usprawniających psychoruchowo lub zajęcia rehabilitacyjne, zgodnie z potrzebami osób niepełnosprawnych wraz z otoczeniem osób. Instrument cieszył się dużym zainteresowaniem. W badanym okresie wzięło w nim udział 92 osoby niepełnosprawne oraz 11 opiekunów.
- d) skierowanie i sfinansowanie terapii psychologicznej, rodzinnej lub psychospołecznej dla rodzin lub osób, w tym 1 osoba uczestnicząca w terapii odbywającej się w języku migowym. Z terapii skorzystały łącznie 64 osoby, z tego 9 wychowanków i 54 osoby niepełnosprawne. Zaznaczyć należy, że z roku na rok coraz więcej osób decyduje się na udział w terapii.

Wykres nr 22 Liczba osób uczestniczących w aktywizacji zdrowotnej w latach 2008-2013

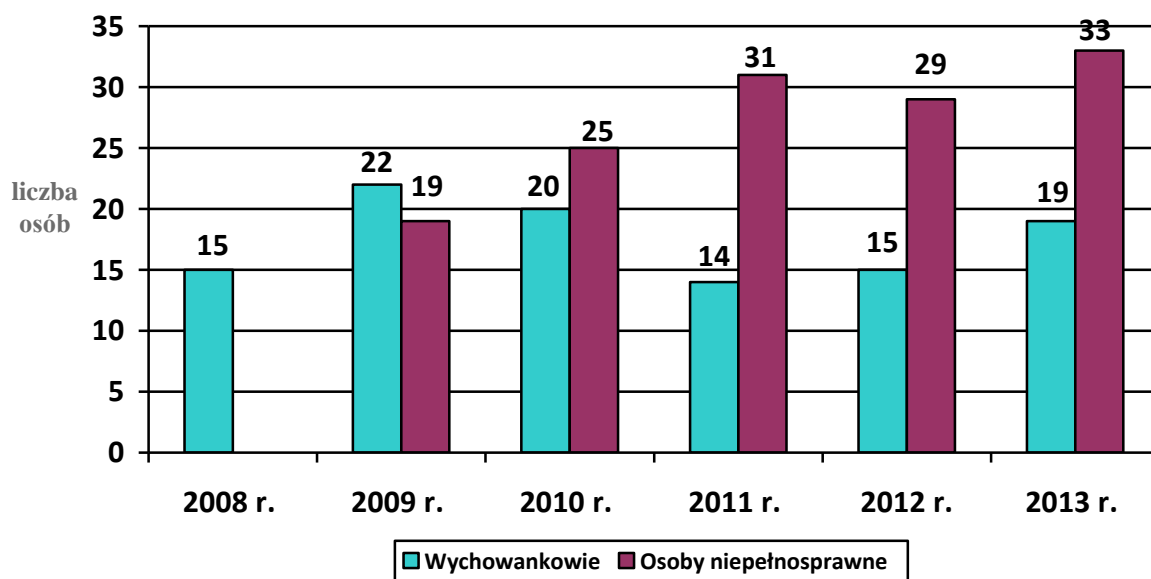

Źródło: Dane PCPR Świdnica

D. Instrument aktywizacji społecznej:

- a) organizacja i finansowanie treningów kompetencji i umiejętności społecznych, w tym koszty zatrudnienia i działania osoby prowadzącej klub lub grupę.

Wykres nr 23 Liczba uczestników treningów kompetencji i umiejętności społecznych w latach 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Powyższy wykres obrazuje, że w okresie 2008-2013 w wyjazdowych treningach kompetencji i umiejętności społecznych wzięły udział 242 osoby, z czego 105 osób stanowili wychowankowie a 137 osoby niepełnosprawne.

- b) organizacja i finansowanie usług wspierających osoby niepełnosprawne, w tym koszty zatrudnienia tłumacza osoby głuchoniemej - w okresie 2008-2013 z tej formy wsparcia skorzystała 1 uczestniczka projektu;
- c) wsparcie rzeczowe dla pełnoletnich wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo – wychowawczych - w latach 2008-2013 wsparciem zostało objętych łącznie 32 wychowanków. Składnikami pomocy były niezbędne urządzenia domowe oraz materiały do wyposażenia mieszkania wychowanków.

W przypadku zastosowania wobec uczestników instrumentów aktywnej integracji, sfinansowaniu podlegały również:

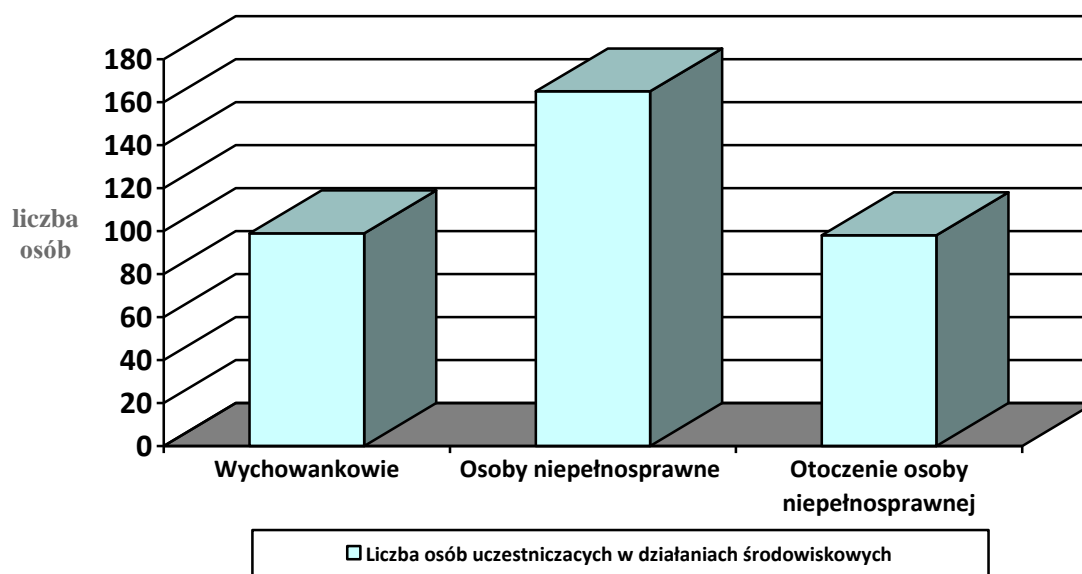
- a) koszty opieki nad dzieckiem na czas realizacji zajęć;
- b) koszty dojazdu uczestników projektu oraz osób z ich otoczenia, korzystających z instrumentów aktywnej integracji, a w przypadku niepełnosprawnych uczestników

ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności również ich opiekunów, związane z uczestnictwem w kursach/szkoleniach i innych zajęciach związanych z realizacją projektu;

- c) koszty wyżywienia dla uczestników projektu oraz osób z ich otoczenia, korzystających z instrumentów aktywnej integracji, a w przypadku niepełnosprawnych uczestników ze znacznym i umiarkowanym stopniem niepełnosprawności także ich opiekunów, podczas zajęć wynikających z zaplanowanej ścieżki reintegracji;
- d) koszty ubezpieczenia następstw nieszczęśliwych wypadków uczestników projektu.

W projekcie „Droga do Aktywności” zostały zrealizowane także działania o charakterze środowiskowym jako inicjatywy integracyjne obejmujące przygotowanie i wsparcie działań indywidualnych oraz programów środowiskowych. W ramach tych działań organizowane były spotkania o charakterze integracyjnym, turystycznym i kulturalnym, którymi było m.in. wyjście do teatru, kina, na kabaret, udział w warsztatach mydlarskich, zdobienia pierników, warsztaty integracyjne, wyjazdy turystyczno – kulturalne.

Wykres nr 24 Liczba osób uczestniczących w działaniach środowiskowych w latach 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

W okresie od 2008-2013 r. w działaniach o charakterze środowiskowym wzięło udział łącznie 362 osoby, w tym 165 osób niepełnosprawnych, 98 osób stanowiących ich otoczenie (opiekunów) oraz 99 wychowanków.

Ponadto w ramach działań środowiskowych w 2012 r. uruchomiony został portal darmowych ofert: www.podaruj.swidnica.pl, którego celem jest bezpłatne przekazywanie przedmiotów innym, potrzebującym osobom np. sprzętu rehabilitacyjnego, mebli, ubrań, artykułów dla dzieci itp.

Projekt „DROGA DO AKTYWNOŚCI” realizowany przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy stanowi dowód, że pomoc, jakiej udziela Centrum rozwija się wraz z potrzebami klientów.

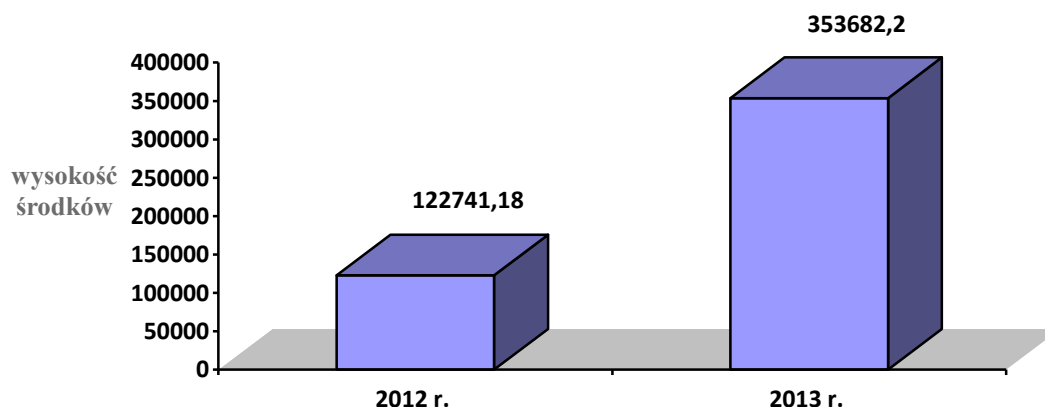
Działania projektowe skierowane bezpośrednio do uczestników projektu ukierunkowane są na pobudzanie ich aktywności zawodowej, społecznej i edukacyjnej. Docelowo mają prowadzić do zmian pod kątem cech społeczno – ekonomicznych, które pozostaną nie bez znaczenia dla uczestnika, jego rodziny, potencjalnego pracodawcy czy środowiska, w którym funkcjonuje osoba wykluczona społecznie.

W ramach zaplanowanych działań projektowych zaoferowano kompleksowe wsparcie mające na celu zarówno pokonanie psychologicznych barier uniemożliwiających podjęcie zatrudnienia, jak i zapewnienie szkolenia zawodowego pozwalającego na zdobycie kwalifikacji zawodowych dostosowanych do potrzeb na lokalnym rynku pracy. Ważnym elementem w ramach projektu jest eliminowanie barier, jakie napotykają osoby zagrożone wykluczeniem społecznym oraz borykające się z problemem dyskryminacji na rynku pracy. Wszystkie zrealizowane działania mają na celu przyczynienie się wprost do aktywnej integracji zawodowej, edukacyjnej, zdrowotnej i społecznej poprzez wsparcie zdolności do wejścia na rynek pracy osób z terenu powiatu świdnickiego.

Od 2012 r. Powiat Świdnicki uczestniczy w realizacji pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”. Program skierowany jest do osób niepełnosprawnych, a jego głównym celem jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów pomocy w życiu społecznym, zawodowym i dostępie do edukacji.

Na realizację programu wydatkowano kwoty zgodnie z poniżej przedstawioną tabelą.

Wykres nr 25 Wysokość otrzymanych środków finansowych w programie „Aktywny Samorząd” w latach 2008-2013

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Tabela 64. Zakres wsparcia w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2012-2013

nazwa obszaru	liczba osób	wydatki
Zakup i montaż oprzyrządowania do posiadanego samochodu	4	15.259,00
Uzyskanie prawa jazdy kat. „B”	9	13.519,20
Zakup sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania	16	93.519,30
Szkolenia w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu elektronicznego i oprogramowania	0	0,-
Zakup wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	12	145.787,35
Utrzymanie sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym	7	14.496,00
Zakup protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	1	18.000,00
Utrzymanie sprawności technicznej protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne	0	0,00
Utrzymanie aktywności zawodowej poprzez zapewnienie opieki dla osoby zależnej	3	3.319,35
Uzyskanie wykształcenia na poziomie wyższym	62	167.065,20

Źródło: Dane PCPR Świdnica

Wynikiem akcji promocyjnej, jaką przeprowadził Powiat Świdnicki jako realizator pilotażowego programu „Aktywny Samorząd”, było znaczne zainteresowanie mieszkańców powiatu możliwością uzyskania dofinansowania. Niestety, większość osób nie mogło uczestniczyć w programie ze względu na niespełnienie kryteriów formalnych.

W analizowanym okresie najwięcej osób niepełnosprawnych zainteresowanych było uzyskaniem dofinansowania do zakupu sprzętu elektronicznego oraz oprogramowania i uzyskaniem dofinansowania do kształcenia na poziomie wyższym.

Najważniejsze uwagi i opinie osób niepełnosprawnych dotyczące programu odnosiły się do zbyt, ich zdaniem, niskich kwot dofinansowania określonych dla poszczególnych obszarów, nieadekwatnych do cen sprzętu obowiązujących na rynku oraz rygorystycznych warunków uczestnictwa w programie. Jako zaletę wskazywano powierzenie realizacji programu samorządom. Osoba zainteresowana nie musi składać wniosku czy podpisywać umowy o dofinansowanie bezpośrednio w Oddziale PFRON, często znacznie oddalonego od jej miejsca zamieszkania.

Od 2004 r. Powiat Świdnicki jest realizatorem programu Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych pn. „Program wyrównywania różnic między regionami”. W latach 2004 –2012 zadania związane z jego obsługą realizowało Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy.

Na podstawie złożonego w 2009 r. projektu Gminy Świebodzice pn. „Likwidacja barier w poruszaniu się i komunikowaniu w Publicznym Przedszkolu Nr 2 z Oddziałami Integracyjnymi im. Jana Pawła II w Świebodzicach – zakup i montaż wykładzin antypoślizgowych w ciągach komunikacyjnych” w roku 2010 zrealizowano określone w nim zadanie.

Całkowity koszt realizacji wyniósł 59.997,64 zł. Udział środków finansowych pochodzących z PFRON stanowił kwotę 29.679,93 zł, pozostała wartość 30.317,71 zł stanowiła wkład własny Gminy Świebodzice. Na obsługę programu przeznaczono środki pochodzące z PFRON w wysokości 742,- zł.

W 2010 r. w ramach obszaru „D” programu dotyczącego likwidacji barier transportowych złożony został projekt przez Zgromadzenie Sióstr Szkolnych de Notre Dame Prowincja Polska z siedzibą w Opolu. Projekt dotyczył zakupu mikrobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych na rzecz podopiecznych Domu Pomocy Społecznej w Świebodzicach. Złożone przez Powiat wystąpienie zostało przyjęte przez Oddział Dolnośląski PFRON, jednak w związku z wstrzymaniem finansowania całości programu jego realizacja nastąpiła dopiero w 2012 r.

W ramach zadania zakupiono 9 - osobowy mikrobus w pełni przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych, w tym osób na wózkach inwalidzkich. Całkowita wartość zadania wyniosła 134.800,-zł, z czego dofinansowanie ze środków PFRON to kwota 62.500,- zł. Na obsługę programu wykorzystano kwotę 1.562,50 zł.

W 2012 roku Gmina Dobromierz w ramach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w dostępie do podstawowych usług publicznych złożyła wnioszek o dofinansowanie zakupu samochodu osobowego, celem przewozu uczniów niepełnosprawnych z terenu Gminy Dobromierz do szkół oraz na zajęcia pozalekcyjne.

W ramach realizacji zadania wsparciem objęto 8 osób, w tym 6 osób to dzieci i młodzież niepełnosprawna do 18 roku życia. Środki przeznaczone na realizację ww. projektu to 53.898,01 zł (Gmina Dobromierz), 36.830,- zł (Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych).

Od 2010 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy uczestniczy w konkursach organizowanych przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej.

W wyniku ogłoszonego w 2010 r. konkursu na dofinansowanie działań w zakresie wsparcia systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, rodziny zastępcze zostały objęte dodatkowym wsparciem terapeutycznym. Pozyskane środki finansowe w wysokości 39.000,- zł zostały przeznaczone na zorganizowanie terapii psychologicznej dla 24 dzieci, które doświadczyły traumatycznych przeżyć, w tym przemocy ze strony najbliższych. Zadanie było

realizowane przez dwóch terapeutów w okresie od września do grudnia 2010 r.

W 2011 r. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdnicy aplikowało w konkursie MPiPS w ramach Programu Wspierania Jednostek Samorządu Terytorialnego w Budowaniu Lokalnego Systemu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną. Uzyskano dotację na wsparcie zawodowych rodzin zastępczych w wysokości 64.000,- zł w formie dwóch projektów:

1. „I będzie nam do siebie bliżej” – program szkoleniowy, który miał na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych u opiekunów i nauczenie dzieci konstruktywnych sposobów radzenia sobie z problemami.
2. „Rodzinie zastępczej łatwiej żyje się z nowym sprzętem RTV i AGD”- program, który pozwolił na wymianę wyeksploatowanego sprzętu u zawodowych rodzin zastępczych.

W 2012 r. ponowna aplikacja o środki MPiPS w ramach Resortowego Programu Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej, zakończyła się uzyskaniem dotacji w wysokości 37.640,- zł na realizację trzech programów:

1. „Superwizja dla zawodowych rodzin zastępczych” – program szkoleniowy, przeciwdziałający wypaleniu zawodowemu osób pełniących funkcję zawodowych rodzin zastępczych. Zadanie zrealizowane zostało w wymiarze 35 godzin, w którym wzięło udział 18 rodzin. Zadanie realizowane było przy współdziałaniu środków finansowych MPiPS, a wymagany był udział środków własnych wyniósł 4.643,40 zł. Koszt całego zadania stanowił kwotę 9.283,40 zł.
2. Szkolenie dla niezawodowych i spokrewnionych rodzin zastępczych, mający na celu wzmocnienie umiejętności wychowawczych u opiekunów i nauczenie konstruktywnych sposobów radzenia sobie z problemami. Szkolenie przeprowadzone w wymiarze 27 godzin, wsparciem objętych zostało 100 osób. Zadanie realizowane było ze środków własnych - 5.409,92 zł oraz środków MPiPS. Łączny koszt zadania wyniósł 10.809,92 zł.
3. Szkolenie wyjazdowe zawodowych rodzin zastępczych. Rodziny zastępcze wraz z dziećmi własnymi i dziećmi przyjętymi do pieczy zastępczej zostały objęte specjalistycznym szkoleniem. Realizacja ww. projektów miała na celu wsparcie i wzmocnienie kompetencji wychowawczych opiekunów z rodzin zastępczych oraz wzmocnienie, zintegrowanie dzieci własnych z dziećmi przyjętymi do pieczy zastępczej. Całkowity koszt szkolenia wyniósł 60.283,64 zł, z czego 27.600,- zł wyniosła pozyskana dotacja z MPiPS, a kwota 32.683,64 to wkład własny.

W 2012 r. pozyskano również dotacje na wydatki związane z zatrudnieniem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 30.409,64 zł.

W 2013 r. Powiat Świdnicki uzyskał dofinansowanie w ramach konkursu MPiPS pn. „Resortowy program wspierania rozwoju rodzinnej pieczy zastępczej na rok 2013”. Dotacja celowa z budżetu Państwa przeznaczona została, zgodnie ze złożoną ofertą, na realizację następujących zadań:

- Zadanie nr 1: Szkolenie rodzin zastępczych, osób prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego – 5.400,00 zł.
- Zadanie nr 2: Wynagrodzenie dla powstających w 2013 r. rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka – 7.104,00 zł.
- Zadanie nr 3: Przyznanie pomocy dla rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka określonych w art. 192 pkt. 3, 4, 5, 5a, 7, 8, 9 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 135). Przy czym w pkt. 9 w odniesieniu tylko do: „wynagrodzenia wraz z pochodnymi od wynagrodzenia osób zatrudnionych w rodzinie zastępczej oraz rodzinnym domu dziecka lub zajmujących się opieką i wychowaniem w rodzinnym do mu dziecka” – 39787,41 zł.

Pozyskano również dotacje na wydatki związane z zatrudnieniem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej w wysokości 33.497,98 zł.

2.8. ANALIZA SWOT

Jednym z najważniejszych elementów każdego postępowania diagnostycznego, mającego określić zasadnicze problemy i ewentualne kierunki ich rozwiązywania, jest identyfikacja problemów społecznych. Z opisanych w części diagnostycznej problemów społecznych wyłonił się obraz najistotniejszych kwestii dotyczących społeczność powiatu świdnickiego. Są to:

- osoby bezrobotne,
- osoby niepełnosprawne i długotrwale chore,
- dziecko i rodzina,
- osoby starsze.

Bardzo użyteczną metodą przy określaniu priorytetów rozwojowych jest coraz powszechniej stosowana w pracach nad strategią analiza SWOT. Nazwa SWOT jest akronimem angielskich słów Strengths (mocne strony), Weaknesses (słabe strony), Opportunities (szanse w otoczeniu), Threats (zagrożenia w otoczeniu). Analiza SWOT jest efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron organizacji oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed organizacją. Analizę tę można z powodzeniem zastosować do dowolnego przedsięwzięcia, włącznie z programowaniem strategicznym.

Wnikliwe opracowanie SWOT jest istotnym etapem procesu planowania strategicznego. Przy właściwym opracowaniu stanowi punkt wyjściowy dla określania celów strategicznych oraz projektów socjalnych.

Analiza SWOT została przygotowana w miesiącu lutym 2014 roku przy udziale osób reprezentujących instytucje lokalne działające w obszarze polityki społecznej powiatu świdnickiego.

Przy opracowaniu analizy uwzględniono:

- **sily** – wewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **słabości** – wewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na sytuację społeczną,
- **szanse** – zewnętrzne uwarunkowania o pozytywnym wpływie na realizację celów,
- **zagrożenia** – zewnętrzne uwarunkowania o negatywnym wpływie na realizację celów.

Wynik prac obrazują prezentowane poniżej zestawienia. Dodać należy, że w analizie SWOT odniesiono się wyłącznie do kwestii społecznych.

Obszar tematyczny - BEZROBOCIE

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - różnorodność działań podejmowanych przez urząd pracy na rzecz przeciwdziałania bezrobociu (np. Targi Pracy, Giełdy Pracy, CAZ, współpraca z Sudeckim Stowarzyszeniem Przemysłowo - Handlowym) - różnorodność instrumentów rynku pracy - aktywność w pozyskiwaniu środków zewnętrznych na aktywizację bezrobotnych - zaangażowanie kadry merytorycznej - „dobry rynek pracy” (duża liczba nowych ofert pracy) - istnienie strefy ekonomicznej w okolicach i na terenie powiatu - wzrost poziomu wykształcenia społeczeństwa - wzrost samozatrudnienia - bliskość dużych aglomeracji 	<ul style="list-style-type: none"> - brak zasad instytucjonalnej współpracy - niewystarczające środki finansowe na działania wspierające aktywizację zawodową - brak interdyscyplinarności działań podmiotów - brak organizacji pozarządowej działającej w obszarze bezrobocia - niskie wynagrodzenia - negatywne nastawienie klientów OPS do zatrudnienia - występowanie zjawiska długotrwałego bezrobocia - niski poziom wykształcenia osób długotrwale bezrobotnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zmiany legislacyjne - rozwój wolontariatu - możliwość zdobywania środków zewnętrznych - uwarunkowania historyczne powiatu - rozwijający się węzeł komunikacyjny - duża aktywność mieszkańców powiatu w zakresie przedsiębiorczości - rozwój systemu informacyjnego (SESPID, SEPI) - istnienie strefy ekonomicznej w okolicach i na terenie powiatu 	<ul style="list-style-type: none"> - występowanie zjawiska dziedziczenia bezrobocia - brak możliwości lub duże utrudnienia w dojeździe do pracy, w szczególności z terenów wiejskich - nieadekwatne przygotowania zawodowe do potrzeb rynku pracy - emigracja ludzi młodych i przedsiębiorczych - istnienie zjawiska nielegalnego zatrudnienia - osłabienie więzi rodzinnych

Obszar tematyczny - STARZEJĄCE SIĘ SPOŁECZEŃSTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - ograniczone formy pomocy społecznej dla osób starszych - funkcjonowanie organizacji pozarządowych, wyznaniowych, kościelnych działających na rzecz seniorów (m.in. Świdnicki Uniwersytet III Wieku) - funkcjonowanie organizacji samopomocowych osób starszych - wzrost poziomu wykształcenia osób starszych - zwiększające się oczekiwania wobec własnej aktywności - koordynacja działań i wsparcie dla instytucji kombatanatów w powiecie 	<ul style="list-style-type: none"> - niezdrowy tryb życia, brak aktywności fizycznej - marginalizacja problemów osób starszych - niski poziom życia osób starszych - ograniczenia finansowe - zanik rodzin wielopokoleniowych - poczucie alienacji wśród osób starszych - brak systemu opieki zdrowotnej dla osób starszych - ograniczony system informacji o formach wsparcia - brak wystarczającej liczby łóżek opieki długoterminowej - brak specjalistów lekarzy geriatrów - brak koordynacji działań pomiędzy podmiotami działającymi na rzecz osób starszych - słabo rozwinięty wolontariat
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - zamiar utworzenia Rady Seniorów przy Starostwie Powiatowym w Świdnicy - planowana budowa zakładu opiekuńczo-leczniczego i hospicjum stacjonarnego - możliwość pozyskania środków Unii Europejskiej na realizację przedsięwzięć ukierunkowanych na osoby starsze - uwzględnienie problematyki osób starszych w programach ogólnokrajowych - korzystne dla pomocy osobom starszym założenia systemu ochrony zdrowia - zacieranie się różnic społecznych pomiędzy mieszkańcami wsi i miast - wzrastająca świadomość społeczna dotycząca osób starszych - zwiększenie oferty usług edukacyjnych, rekreacyjnych i kulturowych dla osób starszych - rozwój wolontariatu 	<ul style="list-style-type: none"> - niski przyrost naturalny, zwiększenie się udziału osób starszych w populacji - niewystarczające środki finansowe na realizację zadań pomocy społecznej i ochrony zdrowia - deficyt lekarzy specjalistów potrzebnych do tworzenia kadr w nowo powstałych placówkach - osłabienie więzi rodzinnych - trudności w pogodzeniu życia zawodowego z życiem rodzinnym - wzrost kosztów realizacji usług społecznych i medycznych - brak zabezpieczenia finansowego na starość - wzrastająca liczba osób samotnych

Obszar tematyczny - NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - duża liczba działających organizacji pozarządowych - decentralizacja organizacji pozarządowych na terenie powiatu świdnickiego - specjalistyczny system kształcenia i wsparcia dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnej - dobrze rozwinięta sieć zróżnicowanych form wsparcia - zwiększenie świadomości społecznej - zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową - możliwość pozyskiwania środków zewnętrznych 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczony rynek pracy dla osób niepełnosprawnych - stereotypy w postrzeganiu osób niepełnosprawnych - występowanie barier architektonicznych - ograniczone środki finansowe - niedostateczna współpraca między podmiotami - brak kompatybilności udzielonego wsparcia - ograniczony dostęp do usług rehabilitacyjnych - niedostateczna wiedza na temat osób niepełnosprawnych
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - możliwość pozyskania środków zewnętrznych - budżety obywatelskie - zmiany legislacyjne - postęp medyczny - rozwój – zlikwidowanie barier architektonicznych, transportowych - edukacja społeczeństwa (media, prasa, telewizja) - nowe formy indywidualnej opieki - zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do organizacji społecznych 	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość środków finansowych - starzejące się społeczeństwo - niewystarczająca wiedza i umiejętności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych - zbyt skomplikowane procedury w pozyskiwaniu środków finansowych - niewystarczająca liczba pracowników do pozyskiwania środków zewnętrznych - niewystarczająca liczba osób socjalnych - biurokracja udzielonych usług

Obszar tematyczny - DZIECKO I RODZINA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> - współpraca podmiotów - wymiana informacji - funkcjonowanie zespołów interdyscyplinarnych, grup roboczych, punktów interwencji kryzysowej - wsparcie psychologiczne i prawne - dobra organizacja pieczy zastępczej - krótki okres oczekiwania na umieszczenie w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie powiatu - zaangażowanie osób pracujących w obszarze pomocy dziecku i rodzinie - pozyskiwanie środków zewnętrznych i realizacja programów w zakresie pomocy społecznej - promowanie wartości wychowawczych 	<ul style="list-style-type: none"> - brak procedury wymiany informacji dot. danej rodziny/osoby - za małe zaangażowanie służby zdrowia (m.in. lekarze pierwszego kontaktu) - niewystarczające zaangażowanie mediów w prezentację pozytywnych inicjatyw - zjawisko wyuczonej bezradności, uzależnienie od opieki - niewystarczająca aktywność wolontariatu - ograniczona praca wychowawcza w szkołach średnich - niewystarczająca integracja działań ochrony rodziny
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> - dodatkowe programy edukacyjne/ profilaktyczne - pozyskiwanie środków zewnętrznych - nowe rozwiązania prawne 	<ul style="list-style-type: none"> - niewystarczająca odpowiedzialność społeczna - niewystarczające zaangażowanie organizacji pozarządowych - zbiurokratyzowanie procedur pozyskiwania środków zewnętrznych - ograniczenia prawne - rozbudowane formy uzyskiwania pomocy

3. CZĘŚĆ PROGRAMOWA

3.1. WIZJA ROZWOJU POLITYKI SPOŁECZNEJ W POWIECIE

W tej części strategii przedstawiono najistotniejsze założenia polityki społecznej powiatu na najbliższe lata. Zostały one ujęte w formie misji, celów strategicznych, celów operacyjnych i kierunków działań.

MISJA

**POWIAT ŚWIDNICKI MIEJSCEM ZRÓWNOWAŻONEGO ROZWOJU I INTEGRACJI
MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE AKTYWIZACJI SPOŁECZNEJ, ZAWODOWEJ,
ZDROWOTNEJ I EDUKACYJNEJ.**

**CEL STRATEGICZNY NR 1:
ROZWÓJ SYSTEMU WSPARCIA DZIECKA I RODZINY**

Cel operacyjny	Zadania do realizacji	Wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego	Jednostki odpowiedzialne za realizację
Pomoc w wypełnianiu podstawowych funkcji rodziny; wsparcie dzieci i młodzieży.	Organizacja szkoleń, spotkań, działań edukacyjnych i profilaktycznych dla osób i rodzin	- liczba szkoleń/spotkań edukacyjnych i profilaktycznych;	Jednostki organizacyjne gmin i powiatu Sąd, Policja, Prokuratura, placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne Media
	Organizacja opieki dla dzieci do lat 5	- liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia	
	Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dla rodzin i osób	- liczba podmiotów udzielających pomocy i wsparcia;	
	Zapewnienie dzieciom opieki i wychowania poza rodziną naturalną	- rodzaje udzielonej pomocy i wsparcia	
	Pomoc w usamodzielnianiu wychowanków pieczy zastępczej	- liczba i rodzaj akcji promocyjnych;	
	Propagowanie idei rodzicielstwa zastępczego	- liczba projektów/programów;	
	Dokształcanie kadry służb pomocowych	- wysokość środków finansowych;	
	Zapewnienie dziecku i rodzinie dostępu do specjalistycznego poradnictwa	- liczba wydanych informatorów/biuletynów	
	Organizowanie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży		
	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży;		
	Wsparcie rodziny poprzez pracę socjalną oraz opiekę asystenta rodziny		
	Zwiększenie aktywności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych		

Wsparcie rodzin w sytuacjach kryzysowych.	Zapewnienie dostępu do pomocy specjalistycznej i instytucjonalnej dla osób znajdujących się w kryzysie, szczególnie osób dotkniętych przemocą		
	Tworzenie i wdrażanie programów edukacyjno – korekcyjnych dla sprawców przemocy		
	Zwiększanie świadomości społecznej wobec przemocy w rodzinie		

**CEL STRATEGICZNY NR 2:
POPRAWA JAKOŚCI ŻYCIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH I STARSZYCH**

Cel operacyjny	Zadania do realizacji	Wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego	Jednostki odpowiedzialne za realizację
Zwiększenie aktywności społecznej i przeciwdziałanie marginalizacji.	Wspieranie organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz osób niepełnosprawnych i starszych	- liczba szkoleń/spotkań edukacyjnych i profilaktycznych; - liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia	Jednostki organizacyjne gmin i powiatu
	Udzielanie wsparcia finansowego w obszarze rehabilitacji zawodowej, społecznej i zdrowotnej	- liczba podmiotów udzielających pomocy i wsparcia;	Sąd, Policja, Prokuratura, placówki ochrony zdrowia,
	Likwidacja barier architektonicznych	- rodzaje udzielonej pomocy i wsparcia	Organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne
	Rozwój usług opiekuńczych i zdrowotnych	- liczba i rodzaj akcji promocyjnych;	
	Upowszechnianie informacji o dostępnych formach wsparcia	- liczba projektów/programów;	
	Promocja zdrowego stylu życia i realizacja programów profilaktycznych	- wysokość środków finansowych;	

	Pozyskiwanie środków zewnętrznych na działania aktywizujące i wspierające	- liczba wydanych informatorów/biuletynów	Media
	Zwiększenie potencjału edukacyjnego i zawodowego		
	Propagowanie zatrudnienia osób niepełnosprawnych i starszych		
	Podnoszenie świadomości społecznej na temat praw i uprawnień osób niepełnosprawnych i osób starszych		
Rozwój form wsparcia i opieki.	Rozwój instytucjonalnych form wsparcia i opieki		
	Rozwój usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania		
	Prowadzenie poradnictwa specjalistycznego		
	Rozwój wolontariatu i grup samopomocowych		

**CEL STRATEGICZNY NR 3:
AKTYWIZACJA OSÓB ZAGROŻONYCH MARGINALIZACJĄ SPOŁECZNĄ**

Cel operacyjny	Zadania do realizacji	Wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego	Jednostki odpowiedzialne za realizację
Rozwój systemu wsparcia dla osób pozostających bez pracy.	Rozwój usług i instrumentów rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> - liczba szkoleń/spotkań edukacyjnych i profilaktycznych; - liczba osób korzystających z pomocy i wsparcia - liczba podmiotów udzielających pomocy i wsparcia; - rodzaje udzielonej pomocy i wsparcia - liczba i rodzaj akcji promocyjnych; - liczba projektów/programów; - wysokość środków finansowych; - liczba wydanych informatorów/biuletynów 	<p>Jednostki organizacyjne gmin i powiatu</p> <p>Sąd, Policja, Prokuratura, placówki ochrony zdrowia,</p> <p>Organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne</p> <p>Media</p>
	Upowszechnianie informacji o usługach i instrumentach rynku pracy		
	Tworzenie sprzyjającego klimatu dla potencjalnych inwestorów		
	Monitoring rynku pracy		
	Prowadzenie edukacji w zakresie dostosowania do nowych zawodów i umiejętności		
	Dostosowanie form i kierunków kształcenia do rynku pracy		
	Inicjowanie i organizowanie kontaktów z pracodawcami		
Ograniczanie zjawiska ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz bezdomności.	Rozwój działań wspierających aktywność zawodową i edukacyjną osób najuboższych		
	Rozwój infrastruktury socjalnej		
	Realizacja projektów i programów na rzecz osób zagrożonych marginalizacją społeczną		
	Profilaktyka przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.		

	Promocja działań na rzecz aktywizacji społecznie i zawodowej.		
	Podnoszenie jakości usług służb pomocowych		
	Wspomaganie funkcjonowania organizacji pozarządowych		
	Zwiększenie świadomości społecznej		
	Udzielanie specjalistycznego wsparcia		

**CEL STRATEGICZNY NR 4:
ZINTEGROWANY SYSTEM WSPÓŁPRACY MIĘDZY PODMIOTAMI**

Cel operacyjny	Zadania do realizacji	Wskaźniki oceny efektywności realizacji celu operacyjnego	Jednostki odpowiedzialne za realizację
Budowa międzyinstytucjonalnej koalicji służącej rozwiązywaniu problemów społecznych.	Usprawnienie systemu przepływu informacji	- liczba szkoleń/spotkań edukacyjnych i profilaktycznych; - liczba osób i podmiotów biorących udział; - liczba i rodzaj akcji promocyjnych; - liczba projektów/programów; - wysokość środków finansowych; - liczba wydanych informatorów/biuletynów	Jednostki organizacyjne gmin i powiatu Sąd, Policja, Prokuratura, placówki ochrony zdrowia, Organizacje pozarządowe i podmioty niepubliczne Media
	Promocja dobrych praktyk i rozwiązań		
	Informatyzacja podmiotów w celu usprawnienia służb pomocy społecznej		
	Doskonalenie kadr jednostek pomocowych		
	Promocja i wsparcie działań zmierzających do zwiększenia aktywności w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych		
	Organizacja spotkań/szkoleń		
	Współpraca z mediami		

Źródła finansowania Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego na lata 2014 – 2020

Środki finansowe na działania zaplanowane w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Świdnickiego na lata 2014 – 2020 będą pochodzić z:

- 1) budżetu powiatu świdnickiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych powiatu),
- 2) budżetów gmin z terenu powiatu świdnickiego (w tym budżetów jednostek organizacyjnych gmin),
- 3) budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych,
- 4) budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych,
- 5) Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- 6) funduszy europejskich,
- 7) innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację strategii nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność. Czynnikiem utrudniającym szacowanie źródeł finansowania jest powstawanie dokumentów programowych nowej perspektywy finansowej Unii Europejskiej na lata 2014 – 2020. Zakłada się, że cele i działania strategii będą wyznaczały kierunki finansowania polityki społecznej powiatu świdnickiego i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu powiatu w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie działalności poszczególnych jednostek. Strategia jest dokumentem nadrzędnym nad tworzonymi programami z zakresu polityki społecznej powiatu. Jej zapisy winny być również uwzględniane przy tworzeniu kolejnych dokumentów długookresowych. W przypadku aktualizacji pozostałych dokumentów strategicznych stosowne zmiany winny być również uwzględniane w niniejszej strategii. Źródła finansowania powinny być również przedmiotem dogłębnej analizy podczas przygotowywania corocznej oceny stopnia jej realizacji. Pojawienie się nowych źródeł lub brak możliwości finansowania zaplanowanych działań mogą być również przesłankami do rozpoczęcia procesu aktualizacji dokumentu.

3.2. ZARZĄDZANIE STRATEGIĄ

Monitoring i ewaluacja zapisów strategicznych polegać będą na systematycznej ocenie realizowanych działań oraz modyfikacji kierunków działania w przypadku istotnych zmian społecznych, które mogą pojawić się poprzez zmianę regulacji prawnych czy też narastanie poszczególnych kwestii społecznych. Podstawowym celem wyżej wymienionych działań będzie dostarczenie praktycznej wiedzy potrzebnej przy podejmowaniu decyzji dotyczących przedsięwzięć planowanych do realizacji.

Proces monitoringu będzie służył identyfikacji osiągniętych wskaźników i rezultatów oraz porównaniu ich zgodności z założeniami Strategii. Do oceny i obserwacji wdrażanych działań i zaplanowanych w Strategii celów przydatne będą wskaźniki monitoringowe. W tym celu, aby móc jasno określić stopień efektywności realizacji strategii, dla każdego celu wyznaczono wskaźniki oceny efektywności jego realizacji. Dane zebrane i opracowane w procesie monitoringu posłużą do ewaluacji Strategii.

Ogólnym celem ewaluacji jest podwyższanie stopnia adekwatności, efektywności i znaczenia rezultatów wynikających z realizacji Strategii. Głównym zadaniem jest dążenie do stałego ulepszania skuteczności i efektywności interwencji, rozumiane nie tylko, jako pozytywne efekty społeczne lub gospodarcze związane bezpośrednio z programem, lecz także, jako zwiększenie przejrzystości i promowania działań podejmowanych przez władze publiczne.

Główne zastosowania ewaluacji:

- identyfikacja słabych i mocnych stron,
- oszacowanie możliwości i ograniczeń,
- usprawnienie zarządzania,
- wskazanie kierunków rozwoju i priorytetów działań,
- korekta,
- wsparcie alokacji zasobów finansowych,
- ulepszenie procesu decyzyjnego.

W szczególności zadaniem ewaluacji jest dostarczenie odpowiednim odbiorcom dokładnych ocen stanu wdrożenia programów w zakresie:

- działania programów,
- wydajności i trwałości w stosunku do założonych celów,
- wpływu na problemy, do których odnoszą się programy,
- wyciągniętych wniosków w celu poprawy wdrożenia programów i projektowania nowych programów,
- identyfikacji dobrych praktyk o potencjalnym szerszym zastosowaniu.

Wnioski z ewaluacji i rekomendacje na przyszłość będą stanowić jeden z elementów aktualizacji Strategii.

4. UWAGI KOŃCOWE

Autorzy niniejszego dokumentu dziękują wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób przyczynili się do jego powstania – w szczególności za udostępnienie danych niezbędnych do rzetelnej oceny aktualnej sytuacji społecznej powiatu świdnickiego. Pragniemy złożyć serdeczne podziękowania tym wszystkim, którzy przyczynili się do identyfikacji najważniejszych problemów społecznych środowiska lokalnego.

Dokument wyznacza kierunki lokalnej polityki społecznej, która uwzględnia potrzeby mieszkańców powiatu i prowadzi do realizacji założonej misji. Realizacja celów zapisanych w dokumencie strategicznym możliwa będzie dzięki wspólnej pracy wszystkich zainteresowanych działaniami na rzecz mieszkańców znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji społeczno - ekonomicznej. Zbudowana siatka celów strategicznych, operacyjnych i kierunków działań uwzględnia najistotniejsze obszary życia społecznego, które winny być sferą oddziaływania samorządu. Należy pamiętać, że strategia jest tylko konstrukcją, która dopiero po wypełnieniu realnymi działaniami, przełoży się na wymierną poprawę jakości życia mieszkańców powiatu.

Zapisy zawarte w strategii będą realizowane w ramach kierunków poszczególnych działań, w zależności od posiadanych przez samorząd i pozyskanych z zewnątrz środków finansowych.

Wykaz wykresów:

- Wykres nr 1** *Ludność powiatu świdnickiego w latach 2010 – 2012./ str. 7*
- Wykres nr 2** *Struktura wiekowa mieszkańców Świdnicy w roku 2010 i 2012./ str. 8*
- Wykres nr 3** *Ludność Powiatu w wieku 13 lat i więcej według poziomu wykształcenia w 2011 r.
/ szt. 9*
- Wykres nr 4** *Ludność według głównego źródła utrzymania w 2011 roku./ str. 9*
- Wykres nr 5** *Stopa bezrobocia w powiecie świdnickim w latach 2010 – 2012./ str. 11*
- Wykres nr 6** *Bezrobotni według czasu pozostawania bez pracy w latach 2010 – 2012./ str. 14*
- Wykres nr 7** *Osoby niepełnosprawne pozostające bez zatrudnienia w latach 2010 – 2012./ str. 15*
- Wykres nr 8** *Osoby z prawem do zasiłku w latach 2010 – 2012./ str. 15*
- Wykres nr 9** *Liczba osób niepełnosprawnych przed 16 rokiem życia według wieku w latach 2010 – 2012./ str. 22*
- Wykres nr 10** *Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia według wieku w latach 2010 – 2012./ str.22*
- Wykres nr 11** *Liczba osób niepełnosprawnych powyżej 16 roku życia według zatrudnienia w latach 2010 – 2012./ str.23*
- Wykres nr 12** *Rehabilitacja społeczna w latach 2010-2013./ str. 26*
- Wykres nr 13** *Środki finansowe na rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych./ str. 27*
- Wykres nr 14** *Rehabilitacja zawodowa w latach 2010 – 2012 wg liczby osób./ str. 30*
- Wykres nr 15** *Rehabilitacja zawodowa w latach 2010 – 2012 wg kwoty./ str. 31*
- Wykres nr 16** *Ilość Niebieskich Kart w poszczególnych latach./ str. 61*
- Wykres nr 17** *Ilość interwencji ogółem do interwencji domowych./ str. 61*
- Wykres nr 18** *Ogólne koszty projektu w latach 2008-2013./ str. 81*
- Wykres nr 19** *Ogólne koszty projektu z podziałem na lata 2008-2013./ str. 82*
- Wykres nr 20** *Grupa docelowa z podziałem na osoby niepełnosprawne i wychowanków w latach 2008-2013./ str. 83*
- Wykres nr 21** *Status osoby na rynku pracy w okresie realizacji projektu w latach 2008-2013./ str. 84*
- Wykres nr 22** *Liczba uczestników w aktywizacji zdrowotnej w latach 2008-2013.
/ str. 88*
- Wykres nr 23** *Liczba uczestników treningów kompetencji i umiejętności społecznych w latach 2008 2013./ str. 89*
- Wykres nr 24** *Liczba osób uczestniczących w działaniach środowiskowych w latach 2008-2013.
/ str. 90*
- Wykres nr 25** *Wysokość otrzymanych środków finansowych w programie „Aktywny Samorząd” w latach 2008-2013./ str. 91*

Wykaz tabel:

- Tabela 1** Liczba osób bezrobotnych w poszczególnych gminach powiatu świdnickiego w latach 2010-2012 z wyszczególnieniem bezrobotnych kobiet./ **str. 12**
- Tabela 2** Bezrobotni według wieku w latach 2010 – 2012./ **str. 13**
- Tabela 3** Bezrobotni według posiadanego wykształcenia w latach 2010 – 2012./ **str. 13**
- Tabela 4** Bezrobotni według stażu pracy w latach 2010 – 2012./ **str. 14**
- Tabela 5** Osoby korzystające z różnych form aktywizacji zawodowej w latach 2010 – 2012. / **str. 16**
- Tabela 6** Dane statystyczne Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Wałbrzychu w latach 2010 2012./ **szt. 17**
- Tabela 7** Liczba i cel przyjętych wniosków o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności w latach 2010 – 2012./ **str. 18**
- Tabela 8** Wydane orzeczenia w latach 2010 – 2012./ **str. 19**
- Tabela 9** Liczba wydanych orzeczeń wg przyczyn niepełnosprawności w latach 2010 – 2012. / **str. 20**
- Tabela 10** Liczba wydanych orzeczeń wg stopnia niepełnosprawności w latach 2010 – 2012. / **str. 21**
- Tabela 11** Rehabilitacja społeczna w latach 2010-2013./ **str. 24**
- Tabela 11a** Dofinansowanie kosztów działania ŚDS w latach 2010-2013./ **str. 28**
- Tabela 12** Rehabilitacja zawodowa w latach 2010-2013./ **str. 30**
- Tabela 13** Dane Powiatu Świdnickiego z lat 2011-2013./ **str. 33**
- Tabela 14** Dane - Gmina Miejska Świdnica z lat 2011-2013./ **str. 34**
- Tabela 15** Powody udzielenia pomocy i wsparcia w Gminie Miejskiej Świdnica w latach 2011-2013./ **str. 34**
- Tabela 16** Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Miejskiej Świdnica./**str. 36**
- Tabela 17** Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Miejskiej Świdnica. / **str. 36**
- Tabela 18** Dane - Gmina Świebodzice za lata 2011-2013./ **str. 36**
- Tabela 19** Powody udzielenia pomocy i wsparcia – Gmina Świebodzice w latach 2011 – 2013./ **str.37**
- Tabela 20** Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Świebodzice. / **str. 38**
- Tabela 21** Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Świebodzice./ **str. 39**
- Tabela 22** Gmina Strzegom dane za lata 2011-2013./ **str. 39**
- Tabela 23** Powody udzielenia pomocy i wsparcia - Gmina Strzegom w latach 2011 2013./ **str. 39**
- Tabela 24** Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Strzegom./ **str. 41**
- Tabela 25** Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Strzegom./ **str. 41**
- Tabela 26** Gmina Żarów – dane za lata 2011-2013. / **str. 41**
- Tabela 27** Powody udzielenia pomocy i wsparcia - Gmina Żarów w latach 2011 – 2013. / **str. 42**
- Tabela 28** Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Żarów./ **str. 44**
- Tabela 29** Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Żarów./ **str. 44**
- Tabela 30** Gmina Jaworzyna Śląska – dane za lata 2011-2013./ **str. 44**
- Tabela 31** Powody udzielenia pomocy i wsparcia w latach 2011 – 2013 - Gmina Jaworzyna

- Śląska. /str. 45*
- Tabela 32** *Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Jaworzyna Śląska./ str.47*
- Tabela 33** *Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Jaworzyna Śląska./ str. 47*
- Tabela 34** *Gmina Wiejska Świdnica – dane za lata 2011-2013./ str. 47*
- Tabela 35** *Powody udzielenia pomocy i wsparcia Gmina Wiejska Świdnica za lata 2011-2013. / str. 48*
- Tabela 36** *Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Wiejskiej Świdnica./ str. / str. 50*
- Tabela 37** *Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Wiejskiej Świdnica. / str. 50*
- Tabela 38** *Gmina Marcinowice – dane za lata 2011-2013./str. 50*
- Tabela 39** *Powody udzielenia pomocy i wsparcia - Gmina Marcinowice – dane za lata 2011-2013./ str. 51*
- Tabela 40** *Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Marcinowice./ str. 52*
- Tabela 41** *Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Marcinowice. / str. 52*
- Tabela 42** *Gmina Dobromierz – dane za lata 2011-2013./ str. 53*
- Tabela 43** *Powody udzielenia pomocy i wsparcia Gmina Dobromierz – dane za lata 2011-2013. / str. 53*
- Tabela 44** *Najczęstsze powody wsparcia w Gminie Dobromierz./ str. 55*
- Tabela 45** *Wysokość środków finansowych na pomoc społeczną w Gminie Dobromierz./ str. 55*
- Tabela 46** *Liczba rodzin na terenie powiatu świdnickiego dotkniętych ubóstwem./ str. 55*
- Tabela 47** *Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych bezrobociem./ str. 56*
- Tabela 48** *Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych długotrwałą lub ciężką chorobą. / str. 57*
- Tabela 49** *Liczba rodzin powiatu świdnickiego dotkniętych bezrobociem./ str. 58*
- Tabela 50** *Liczba osób korzystających z pomocy Punktu Interwencji Kryzysowej/str. 62*
- Tabela 51** *Ilość osób objętych pomocą Zespołu Poradni w latach 2010 – 2012 z podziałem na przyczyny i formy pomocy./ str. 63*
- Tabela 52** *Rodziny zastępcze na terenie powiatu świdnickiego w latach 2010 – 2012./ str. 65*
- Tabela 53** *Sytuacja rodzin zastępczych w powiecie świdnickim w 2012 roku./ str. 65*
- Tabela 54** *Środki finansowe przeznaczone na rodziny zastępcze w powiecie świdnickim w latach 2010 – 2012./ str. 66*
- Tabela 55** *Porozumienia między powiatami w sprawie pobytu dzieci w rodzinnej pieczy zastępczej w 2012 roku./ str. 66*
- Tabela 56** *Liczba dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych w latach 2010 – 2012./ str. 67*
- Tabela 57** *Wydatki związane z systemem instytucjonalnej opieki nad dzieckiem w latach 2010 – 2012./ str. 68*
- Tabela 58** *Porozumienia między powiatami w sprawie pobytu dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej w 2012 roku./ str. 68*
- Tabela 59** *Pomoc finansowa dla osób usamodzielnianych w latach 2010 – 2012./ str. 69*
- Tabela 60** *Zestawienie pozyskiwanych środków finansowych ze źródeł zewnętrznych w zakresie problemów społecznych w latach 2010-2013./ str. 73*
- Tabela 61** *Wskaźnik pomiaru celu wraz z liczbą uczestników projektu z podziałem na płeć w*

latach 2008-2013./ str. 85

Tabela 62 *Liczba uczestników indywidualnego i/lub grupowego doradztwa zawodowego w latach 2008-2013./ str. 86*

Tabela 63 *Liczba uczestników kursów/szkoleń w latach 2008-2013./ str. 87*

Tabela 64 *Zakres wsparcia w ramach programu „Aktywny Samorząd” w latach 2012-2013. / str. 92*